

STRILEN + NORDHORDLAND = MEDIEMANGFOLD? OM KONKURRANSE I LOKALPRESSEN

ELLA SANDRA DAHL BERLAND MASTEROPPGAVE I MEDIEVITENSKAP

UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR INFORMASJONS- OG MEDIEVITENSKAP

Sammendrag

Siden 1974 har avisene Strilen og Nordhordland konkurrert side om side på lokalavismarkedet i Nordhordlandsregionen, og er begge i full vigør i 2018. At avisene har den samme geografiske avgrensningen og utgivelsesfrekvensen, samt har rettet seg inn mot den samme målgruppen med det samme medieproduktet, gjør konkurransesituasjonen unik i det norske avismarkedet. Å bidra til mediemangfold er et sentralt mediepolitisk mål. Denne oppgaven tar utgangspunkt i det komplekse mediemangfoldsbegrepet, belyser motstridende teorier til hvordan mangfold best blir ivaretatt, og avgrenser mediemangfoldsbegrepet til en innholdsmessig dimensjon. Ved en operasjonalisering av dimensjonen gjennom kvantitativ innholdsanalyse har jeg undersøkt hvordan innholdsmangfoldet blir ivaretatt gjennom Strilen og Nordhordlands sameksistens. Analysen har bidratt til å tegne et bilde av i hvilken grad Strilen og Nordhordland bidrar til innholdsmangfold ved sin sameksistens.

Forord

Denne masteroppgaven markerer slutten på et viktig kapittel i livet; studietiden ved Universitetet i Bergen. Tiden som masterstudent har vært en spennende og lærerik prosess, og det er med delvis vemod og en porsjon takknemlighet at dette kapittelet avsluttes og det neste åpnes.

Tusen takk til førsteamanuensis Lars Arve Røssland som har veiledet meg i ulike stadier av oppgaveskrivingen og bidratt med verdifulle tilbakemeldinger. Jeg vil også rette en stor takk til professor Helge Østbye som har hjulpet meg underveis med metode og teori, og som på kort varsel tok seg tid til å gi tilbakemelding på oppgaven i innspurten.

Ikke minst vil jeg takke min mor og far som har støttet meg hele veien gjennom studiet. Takk til mine beste venner og medstudenter for oppmuntring og gode innspill. Takk til Stian Arnesen som stilte med ny PC da kaffesøl tok knekken på min gamle i skriveprosessen. En særlig takk rettes til Daniel Kjelby som har gitt mange timer til reliabilitetstesting, og holdt motet mitt oppe med gode ord, tips, kaffepauser og teknisk support. Oppgaven hadde ikke blitt den samme uten dere.

Arbeidet har styrket min bevissthet rundt rollen som journalist. Jeg har ervervet et større perspektiv og en dypere forståelse for ansvaret som ligger på enhver journalist for å ivareta mangfold så langt det lar seg gjøre, i så mange dimensjoner som mulig, både i små og store saker. Jeg vil gjøre mitt ytterste for å la min utvidede forståelse forme mine framtidige arbeid til sterke bidrag for å ivareta det sentrale mediepolitiske mål om å sikre mangfold. Takk.

Ella Sandra Dahl Berland, 31. januar 2018

Innholdsfortegnelse

1. INTRODUKSJON

1.1 Bakgrunn og aktualitet.....	7
1.2 Om Strilen og Nordhordland.....	7
1.3 Problemstilling.....	9
1.4 Oppgavens struktur.....	10
1.5 Etikk.....	10

2. TEORI

2.1 Kort om norsk pressehistorie.....	12
2.2 Kort om norsk pressestruktur.....	14
2.3 Mediemangfold som sentralt politisk mål.....	16
2.3.1 Ulike markedsformer.....	17
2.3.2 Statlige reguleringer for å sikre mediemangfold.....	21
2.3.2.1 Fra Lov om eierskap i medier til Lov om åpenhet om eierskap i medier.....	21
2.3.2.2 Konkurranseloven.....	23
2.3.2.3 Pressestøtten.....	23
Direkte pressestøtte: Produksjonsstøtten.....	24
Dagspresseutvalgets vurdering av mediemangfold og produksjonsstøtten.....	26
Mediestøtteutvalgets vurdering av mediemangfold og produksjonsstøtten.....	27
Mediemangfoldsutvalgets vurdering av mediemangfold og produksjonsstøtten...	29
Pressestøttesituasjonen i dag – selvmotsigelser fra Staten og mangfold i fare.....	31
2.4 Pressens samfunnsoppdrag – fra nasjonalt til lokalt perspektiv.....	34
2.5 Kolliderende forskningsresultater om lokalt mediemangfold.....	36
2.6 Oppsummering.....	38

3. METODE

3.1 Kvantitativ innholdsanalyse.....	41
3.1.1 Utvalg og avgrensning av enheter, medium og kanal.....	42
3.1.2 Variabler.....	44
Sak, avis og dato.....	45
Forside.....	45
Fellessak.....	45

Likt eller ulikt kildegrunnlag og lik eller ulik vinkling	46
Form.....	47
Tema.....	50
Stedsvariablene.....	52
Antall kilder.....	56
3.2 Reliabilitet, validitet og dokumentasjon.....	57
Sak.....	59
Avis.....	59
Dato.....	59
Forside.....	59
Form.....	59
Tema.....	59
Kommune.....	59
Sted uklart eller utenom Nordhordland/Gulen.....	59
Antall kilder.....	60
Konklusjon.....	60
3.3 Metodekritikk.....	61
3.3.1 Kvalitativt supplement.....	61
3.3.2 Svakheter ved variablene og forslag til forbedringer.....	62
4. ANALYSE	
4.1 Temaene og sjangerformene.....	67
Konklusjon form.....	68
Konklusjon tema.....	71
4.2 Geografisk dekning.....	72
Lindås, Meland og Radøy.....	73
Austrheim kommune.....	76
Masfjorden kommune.....	77
Gulen og Fedje kommune.....	77
Modalen kommune.....	78
Sted uklart eller utenom Nordhordland og Gulen.....	79
Geografisk prioritering versus opplag.....	80
Konklusjon geografisk dekning.....	81
4.3 Kildebruken.....	83

4.4 Forsidestoffet.....	84
4.5 Fellessakene.....	86
4.6 Avslutning.....	91
Veien videre.....	92

5. LITTERATUR

Bøker, NOU-er og rapporter.....	96
Nettreferanser.....	98
Hele aviser.....	102

6. VEDLEGG

Vedlegg 1: Kodebok for innholdsanalyse.....	104
Vedlegg 2: Reliabilitetstest.....	110

1. INTRODUKSJON

1.1 Bakgrunn og aktualitet

Lokal avis konkurranse er ikke et vanlig fenomen i dag. Per i dag er det et fåtall lokalaviser i Norge med en konkurrerende motpart, men i region Nordhordland har de to lokalavisene Strilen og Nordhordland eksistert side om side i flere tiår.

Det at Strilen og Nordhordland kommer ut på samme sted, har samme utgivelsesfrekvens og veldig lik spredning, gjør konkurransen dem imellom spesiell i Norge. Det er en utfordring å tallfeste nøyaktig hvor mange lokalaviser som er i direkte konkurranse med hverandre, da det er mange grensetilfeller mellom lokal- og regionavis. Det er også store forskjeller i dekningsområde. Enkelte lokalaviser konkurrerer i noen kommuner eller deler av kommuner, for eksempel Arbeidets Rett fra Røros og Østlendingen fra Elverum som konkurrerer i Alvdal, Folldal og på Tynset men ikke i Elverum eller på Røros. Andre lokalaviser har en konkurrent samme kommune med større dekningsområde (eksempelvis Agderposten og Arendals Tidende), men da er det som oftest også en klar forskjell i opplag og utgivelsesfrekvens. Til sist er det forskjeller i spredning, som med Aura Avis og Driva. Begge kommer ut på Sunndalsøra og dekker stort sett de samme kommunene, men Aura Avis har en mer konsentrert spredning enn konkurrenten (Aviskatalogen, 2018).

Jeg er født og oppvokst i region Nordhordland, og har jobbet i avisen Strilen siden 2011. Jeg har lenge funnet konkurransen mellom Strilen og dens konkurrent Nordhordland svært interessant. I denne masteroppgaven ønsker jeg å avdekke i hvilken grad konkurransen dem imellom har en positiv eller negativ virkning på *mediemangfoldet*, som er et sentralt og sterkt forankret mål i norsk mediepolitikk.

1.2 Om Strilen og Nordhordland

Lokalavisen Strilen ble etablert i 1961 og hadde sitt femtiårsjubileum i 2011. Strilen er i dag eid av mediehuset Bergens Tidende AS (BT), som er en del av Schibsted Norge. Bergens Tidende eier også lokalavisene Askøyværingen, Bygdanytt, Fanaposten og VestNytt (Bergens Tidende, u.å).

Lokalavisen Nordhordland hadde sin første utgivelse i 1974, og ble etablert av miljøet rundt Nordhordland Forlag, seksten år etter at avisen Strilen ble grunnlagt. Nordhordland tilhører i dag medieselskapet Amedia AS. Amedia AS ble etablert i 1948 under navnet Norsk Arbeiderpresse, og gikk under navnet A-pressen fra årene 1994 til 2012. A-pressen kom inn som eiere av avisen Nordhordland i 2006 (Amedia, u.å).

I 2004 passerte Nordhordland sin seksten år eldre konkurrent i opplagstall, på tross av at Strilen kom ut tre ganger i uken, mens Nordhordland kom ut kun ganger i uken. Men tirsdag 8. mars 2016 kunne redaktør Stig Erik Elliott i Strilen erklære at lokalavisen for første gang på tolv var blitt større enn konkurrenten Nordhordland, både på nett, papir og i samlet lesertall (Storheim, 2016).

Det er på tross av at begge avisene har opplevd en nedgang i samlet papiroplag. Dette er ikke spesielt for avisene Strilen og Nordhordland, men en generell nasjonal nedgang. Avisen Strilen hadde en tilbakegang på 223 eksemplarer fra 2014 til 2015, og et godkjent papiroplag på 4823 aviser. Nordhordland hadde derimot en større nedgang i antall papiroplag, som var på 757 eksemplarer fra 2014 til 2015, og hadde et samlet opplag på 4549 eksemplarer. Selv om papiroplaget har gått ned for begge de konkurrerende avisene, har opplagstallet på internett økt kraftig. I 2015 hadde Strilen et nettopplag på 4611, til sammenligning med avisen Nordhordland som hadde et opplag på 4442 på nett. Når det gjelder samlet lesertall i 2015 lå Strilen 2000 lesere foran konkurrenten med 21 000 lesere på nett og papir, mens Nordhordland hadde 19 000 lesere på nett og papir (Storheim, 2016).

Gjennom mine år i Strilen har jeg blitt sendt ut på de fleste typer oppdrag, men størstparten omfatter kultur og sport. Jeg har opplevd at konkurrenten Nordhordland har sendt ut journalister på mange av de samme oppdragene som Strilen dekker. Det er en naturlig konsekvens av at Strilen og Nordhordland deler omtrent det samme dekningsområdet.

Strilen dekker nordhordlandskommunene Austrheim, Fedje, Lindås, Masfjorden, Meland, Modalen og Radøy, i tillegg til Gulen i Sogn og Fjordane fylke. Avisen Nordhordland dekker de seks kommunene Lindås, Meland, Radøy, Austrheim, Masfjorden og Fedje i Nordhordland, og Gulen i Sogn og Fjordane. Offisielt sett dekker ikke avisen Nordhordland Modalen kommune, men i praksis stemmer ikke dette. Osterøy og Vaksdal er også en del av region Nordhordland, men er ikke en del av dekningsområdet til Strilen eller Nordhordland.

Figur 1 Skjermdump av kart over Nordhordland (Gule Sider, u.å)

1.3 Problemstilling

Konkurrentene Strilen og Nordhordland kommer ut på samme sted, har samme utgivelsesfrekvens, lik spredning og samme målgruppe. I tillegg ser det erfaringsmessig ut som at de dekker mange av de samme sakene. Denne sammensetningen av likhetstrekk vekker en interesse for å undersøke hvordan konkurransen påvirker *mediemangfoldet*, som er et sentralt mediepolitisk mål i Norge. Formålet med oppgaven er å belyse Strilen og Nordhordland sitt bidrag til mediemangfold. Som nevnt er mediemangfold et sentralt statlig mål. Det finnes mange sider ved mangfold, og Regjeringen gir subsidier for å sikre de ulike formene for mediemangfold. Dermed behøves det en tydeliggjøring og avgrensning av begrepet.

Strilen og Nordhordland er i dag eid av to ulike konsern og bidrar på den måten til et større *eierskapsmangfold* enn hvis de ble eid av ett og samme konsern. En stor del av diskusjonen rundt mangfold handler om eierskap. Eierskapsmangfold er et tema som ofte vektlegges som en positiv faktor. Men at konkurrentene har to ulike eiere og det dermed er mangfold i eierskap, betyr ikke at de bidrar til *innholdsmangfold*.

Det er innholdsmangfoldet jeg har valgt å analysere i denne oppgaven. Lokalavisene har en særegen posisjon i forhold til innholdsmangfold gjennom sin rolle som lupe og lim. Innholdsmangfold er en underordnet dimensjon av mangfold. På samme måte er det

dimensjoner underordnet innholdsmangfold; som variasjon av sjangre og tema, geografisk spredning, antall kilder, vinkling av saker med mer. I hvilken grad bidrar Strilen og Nordhordland til et bredere innholdsmangfold ved sin sameksistens?

1.4 Oppgavens struktur

For å kunne redegjøre for i hvilken grad Strilen og Nordhordland bidrar til innholdsmangfold har jeg valgt å foreta en innholdsanalyse av dem. I teorikapittelet vil jeg komme med en mer utdypende definisjon av *mediemangfold* og andre sentrale beslektede begrep, samt presentere ulike teorier og forskningsfunn relatert til mangfold. Deretter grunngir jeg avgrensningen av mediemangfold mot innholdsdimensjonen av mangfold. I metodekapittelet redegjør jeg for mitt metodiske design og hvordan det bidrar til å få fram og behandle de ulike aspektene av innholdsmangfold. I analysen besvares oppgavens problemstilling ved hjelp av en rekke spørsmål som berører disse aspektene.

1.5 Etikk

Det at jeg skriver en masteroppgave om en avis som jeg selv jobber for, knytter til seg visse etiske problemer. Når det er snakk om å sammenligne innholdet hos to konkurrerende aviser der man selv jobber for en av dem, er det naturlig at ens vurdering av innholdet kan bli farget av ens lojalitet til sitt eget firma og arbeidssted. Det ville være mulig å manipulere analysen gjennom å framstille resultatene av metodearbeidet i Strilen sin favør. At deler av Strilen sitt innhold er skrevet av meg personlig motarbeider også en nøytral tilnærming til oppgaven.

At jeg ved starten av arbeidet har vært klar over de etiske utfordringene knyttet til å skrive en oppgave som handler om mitt eget arbeidssted, har gjort det mulig å minimalisere de etiske utfordringene. Jeg har tenkt ut følgende løsninger for å sikre en større nøytralitet til det jeg har jobbet med:

1. Jeg har valgt en periode å analysere der jeg selv ikke har skrevet noen saker som har kommet på trykk i Strilen. Jeg mener at det å utelate en periode med egenprodusert stoff vil sikre en større nøytralitet enn om jeg valgte en tilfeldig periode der noe av mitt arbeid eventuelt ville være representert i publikasjonene.
2. Ved å velge kvantitativ innholdsanalyse har jeg til en viss grad også begrenset det subjektive aspektet. I den metodekritiske delen av oppgaven min har jeg imidlertid

kritisert at jeg ikke fikk tid til å gjennomføre kvalitative intervjuer, men verdien av å utelate dem er at det ville bydd på nye etiske problemstillinger knyttet til subjektive valg av intervju spørsmål, styring av spørsmålene og svar ved gjennomføring av intervju og subjektiv tolkning av materialet.

3. For å sikre en større grad av nøytralitet til de kvantitative dataene har jeg også gjennomført reliabilitetstesting. I siste del av metodekapittelet vil jeg gå gjennom mitt valg av reliabilitetstesting. Til slutt kommer jeg med en mer utfyllende metodekritisk diskusjon som berører den forskningsetiske delen av oppgaven på flere områder.

Jeg vil argumentere for at det er til en stor fordel for oppgavens kvalitet at jeg ikke er en nøytral og utenforstående person. Mine fem år i Strilen har i første omgang gitt meg inspirasjon til å skrive denne oppgaven. Jeg har blitt oppmerksom på utfordringer ved en lokal konkurransesituasjon, og har dermed hatt et voksende ønske om å få et dypere innblikk i den spesielle konkurransesituasjonen i Nordhordlandsregionen. Framfor alt mener jeg at min innsidekunnskap har vært et stort hjelpemiddel når det kommer til hvilke spørsmål jeg har valgt å se nærmere på, og at dette har vært et nyttig redskap for å lettere kunne finne svarene jeg har vært på utkikk etter. Jeg håper at du som leser av denne masteravhandlingen har tillit til at jeg i størst mulig grad har strekt meg mot å sikre en nøytral framstilling av konkurransesituasjonen og innholdsmangfoldsituasjonen i lokalpressen i Nordhordlandsregionen.

2. TEORI

Mitt sentrale perspektiv i oppgaven er innholdsmangfold, og dette perspektivet henger nært sammen med teori om demokrati og offentlighet. Jürgen Habermas sin offentlighetsteori er en sentral bakenforliggende teori i denne sammenheng. Jeg har imidlertid valgt å vektlegge nære perspektiver, siden det er de som er av anvendelighet for den metodiske delen av oppgaven, der jeg vil operasjonalisere de ulike dimensjonene av innholdsmangfoldet som identifiseres i teorien. I dette kapittelet vil jeg definere *mediemangfoldsbegrepet* gjennom en beskrivelse av ulike sentrale medierelaterte dimensjoner. Først vil jeg presentere mediemangfoldsbegrepet i lys av en kort gjennomgang av norsk pressehistorikk og norsk pressestruktur. Viktige trekk ved dagens pressestruktur har en direkte sammenheng med historiske hendelser. Jeg vil gå gjennom mediemangfoldsdefinisjonen slik den har endret seg de siste tiårene etter løsrivelsen fra partipressen, og slik den er identifisert i dag. Jeg skal også vise hvilke faktorer Staten legger til grunn som bidrag til økt mediemangfold, og Statens handlingsmåter gjennom regulering og tilskudd for å sikre mangfoldet i dagspressen. Før denne gjennomgangen behøves det en kort redegjørelse av ulike markedsformer- og teorier. Jeg vil også rette oppmerksomheten mot en mediepolitisk tendens som på sikt kan true mediemangfoldssituasjonen for lokalaviser som Strilen og Nordhordland. Jeg vil utdype hvilket samfunnsansvar pressen har på sin side, før jeg presenterer kolliderende forskningsresultater om lokalt mediemangfold. Siden mediestøtte er ett av flere mediepolitiske virkemidler for å sikre en mangfoldig presse, vil definisjonen av mediemangfold bli diskutert i sammenheng med mediestøtte. Til slutt i kapittelet binder jeg sammen den gjennomgåtte teorien og grunngir avgrensningen av mediemangfold mot innholdsdimensjonen.

2.1 Kort om norsk pressehistorie

Viktige trekk med dagens pressestruktur kan ifølge Schwebs og Østbye (2013, s. 32) føres direkte tilbake til historiske hendelser på 1800-tallet og tidlig på 1900-tallet. Norsk pressehistorie kan spores tilbake til midten av 1700-tallet, rundt 150 år etter at de første avisene ble opprettet i Europa. Den norske pressen begynte med de tre avisene *Norske Intelligenz-Seddeler* (1763), *Bergens Adressekontoirs Efterretninger* (1765) og *Kongelig allene privilegerede Tronhiems Adresse-Contoirs Efterretninger* (1767). Men det var først etter 1814, da Norge fikk trykkefrihet gjennom grunnloven, at etableringen av aviser virkelig

startet, ifølge Schwebs og Østbye (2013, s. 34). Avisetableringen gikk imidlertid seint, og på tross av en bølge av nyetableringer i årene etter 1814 var det generelt en seig utvikling i avistallet. Det var først fra 1830-tallet at ekspansjonen tok fatt, og fra 1830 til 1860 ble avistallet nesten femdoblet (Ottosen mfl., 2012, s. 31-37, 45). Ifølge Schwebs og Østbye (2013, s. 34, 35) var det i ekspansjonen at partipressen ble etablert. Fasen varte til rundt 1915, og i denne perioden fikk alle større steder konkurrerende aviser. Partipressen ble mer spesifikt etablert fra 1860-årene (Ottosen mfl., 2012, s. 45), og ble avvirket fra 1970-tallet mot 1990-tallet, da de fleste borgerlige aviser frigjorde seg fra politiske bånd i løpet av 1970-årene (Schwebs og Østbye, 2013, s. 35).

Begrepet *mediemangfold* er synonymt med begrepet *differensiert dagspresse*. Begrepet er ifølge medieforskeren Sigurd Høst (2005, s. 13) selve grunnlaget for den norske pressepolitikken. Å sikre en mangfoldig dagspresse har vært og er ett av tre sentrale *mediopolitiske* mål i Norge, og i tiden da partipressen eksisterte kunne man definere en mangfoldig dagspresse ved at det eksisterte konkurranse mellom aviser med ulike politiske grunnsyn (Mathisen, 2010a, s. 26). Etableringen av partipressen medførte et mediepolitisk mål om å sikre aviskonkurranse.

I etterkrigstiden begynte avisene å bli mindre partipolitisk skarpe, og særlig de største titlene på hvert utgiversted ønsket å ekspandere ut over sitt partis tilhengere. Det ble stadig flere byer og steder med én avis, samtidig som steder med flere avistitler opplevde avisdød. Vi har altså fått avpolitiserende aviser gjennom to prosesser. Det kan hevdes at løsrivelsen fra partipressen har vært med på å styrke mediemangfoldet.

Ifølge Ottosen mfl. (2012, s. 45) gikk profesjonaliseringsutviklingen av pressen tregt på grunn av den tette koblingen mellom presse og politikk. Da partipressen eksisterte var avisen den letteste kanalen for å kunne formidle politikk og utveksle politisk debatt til Norges befolkning. Det ble således konkurranse mellom aviser som markedsførte ulike partier, og avisene var mer preget av å være partiorganer enn journalistiske produkter. Dette var i perioden da nyhetsjournalistikken slo gjennom, men profesjonaliseringen av pressen ble først og fremst bremsert av den tette koblingen mellom presse og politikk.

Objektivitetsidealet ble vekket parallelt med nedtoning av partipolitisk strid. I mellomkrigstiden florerte det med partier som dannet sine aviser, og aldri har antallet aviser

vært så høyt som da. Under 2. verdenskrig forsvant alle partier unntatt Nasjonal Samling, da partier ble forbudt, og det ble stor innskrenking i pressefriheten. Da avisene fra 9. april 1940 ikke fikk skrive noe som motarbeidet den tyske militærmakten, fikk det konsekvenser for pressens troverdighet. Mange aviser forsvant under krigen, men fra etterkrigstidens gjenoppbyggingsprosess stod pressen sterkere enn noen gang før, på tross av nedgangen i antallet aviser. Det er imidlertid fortsatt veldig mange aviser i Norge sammenlignet med andre europeiske land hvis man tar hensyn til folketallet.

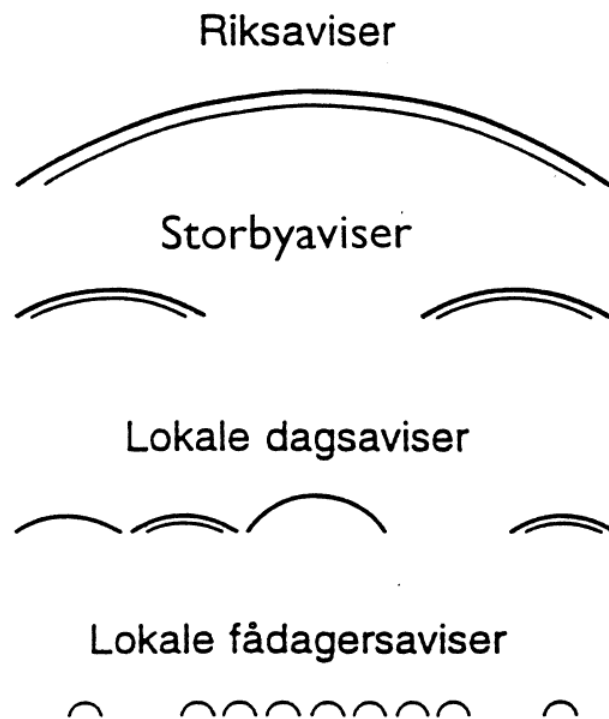
Det var i gjenoppbyggingsfasen i Norge at objektivitetsidealet i pressen ble vekket. Det som skulle formidles var i fokus, og det ble formidlet i størst mulig grad slik som det var, og ikke slik det ble sett på av formidleren, i motsetning til tidligere. Objektivitetsidealet «blei viktig for pressa, dei sentrale presseorganisasjonane og deira representantar i eit håp om at gamle partipolitiske stridar skulle tonast ned til fordel for samling, gjenreising og konsentrasjon om nasjonale interesser» (Ottosen mlf., 2012, s. 122, 123). Idealet som under partipressen kunne identifiseres som konkurranse mellom aviser med ulike politiske grunnsyn, som var kanaler for andre aktører, har etter hvert endret seg til et ideal der avisene ble egne aktører og skulle oppfylle en rolle som kritisk, undersøkende organ.

2.2 Kort om norsk pressestruktur

Som forklart i sammenheng med gjennomgangen av norsk pressehistorie, er begrepet differensiert dagspresse selve grunnlaget for den norske pressepolitikken. Det å sikre en mangfoldig dagspresse er dermed et sentralt mediepolitisk mål. Begrepet er mest presist beskrevet av Dagspresseutvalget som ble nedsatt i 1972 av frykt for at partipressesystemet skulle kollapse. Formålet med å oppnevne utvalget var å bevare partiaviskonkurransen, siden avistilbudet med konkurrerende aviser som representerte forskjellige politiske grunnsyn var et bidrag til mangfold. Dagspresseutvalget karakteriserte en differensiert dagspresse først og fremst som en *varierte* avisstruktur ved at den var delt inn i tre nivåer av aviser: ««en egen avistype med riksavispreg», også kalt «de brede dekningsaviser»; et nivå for de «såkalte mellomstore aviser» som dekker et fylke eller en avgrenset geografisk region; og til slutt «den rene lokalavis som ofte dekker et så begrenset område at nesten alle kjenner alle»» (Høst, 2005, s. 13).

For at avisstrukturen skulle kunne kategoriseres som differensiert i tillegg til variert, måtte det innenfor de to første hovedgruppene ha eksistert en direkte konkurranse mellom aviser som representerte forskjellig politisk grunnsyn (NOU 1973: 22, s. 12, referert i Høst, 2005, s. 14). På denne tiden var altså en variasjon av aviser med ulike politiske grunnsyn sett på som viktig for å bevare demokratiet.

Vi skal nå ta en titt på medieforskeren Sigurd Høst sin framstilling av den norske avisstrukturen, som skiller seg noe fra modellen til dagspresseutvalget fra 1972 som hadde tre nivåer. Høst opererer med den såkalte *paraplymodellen*, som opprinnelig stammer fra amerikanske avisundersøkelser. Den er like fullt av relevans for norsk medievirkelighet, ikke minst fordi den ses i nær sammenheng med det norske offentlighetsidealet (Høst, 2005, s. 13; Mathisen, 2010a, s. 23).

Figur 2 Paraplymodellen (NOU 2000: 15)

Figur 2 overfor viser en utgave av paraplymodellen som Høst har tilpasset til norske forhold. Han har her tatt hensyn til at det fremdeles finnes konkurrerende nr. 1- og nr. 2-aviser som dekker det samme området, hvilket er markert med buer. I tillegg symboliserer «hullene» i strukturen områder som enten mangler en lokal dagsavis eller en helt lokal avis (NOU 2000: 15).

Vi ser en forskjell mellom omtalen av vår norske pressestruktur fra de første presseutredningene og Høst sin versjon av paraplymodellen, da de første utredningene delte en variert avisstruktur inn i tre nivå, mens paraplymodellen hans er delt inn i fire nivå. Førsteamanuensis Ture Schwebs og medievitenskapsprofessor Helge Østbye beskriver også paraplymodellen i tre nivåer i sin drøftelse av kjennetegn ved nye og gamle medier (2013, s. 37).

Høst (2005, s. 14) hevder selv at den viktigste forskjellen mellom modellene er måten de er brukt i praksis: «Beskrivelsen i utredningene gjaldt idealtyper av aviser, og ikke klart definerte kategorier. Utvalgene gjorde heller ikke noe forsøk på å klassifisere avisene etter nivå». Høst hevder at han selv kom med den første formuleringen av en slik klassifisering i artikkelen «The Norwegian newspaper system» (1991), og at denne klassifiseringen ble gjentatt i innstillingen fra dagspresseutvalget som ble nedsatt samme år (2005, s. 14). Med andre ord er paraplymodellen en praktisk-realistisk modell, og det er Høst sin versjon av modellen jeg har forholdt meg til i min beskrivelse av Strilen og Nordhordland sitt nivå innenfor norsk pressestruktur.

I Høst sin versjon av paraplymodellen er det et nasjonalt nivå (riksaviser), et nivå for storbyaviser (landsdelsaviser) og distriktsaviser, et nivå for lokale dagsaviser og et nivå for helt lokale fådagersaviser (Høst, 2005, s. 12, 13; NOU 2000: 15). Strilen og Nordhordland kommer begge ut to dager i uken, og befinner seg dermed på det nederste nivået av paraplymodellen til Høst; lokale fådagersaviser. Selv om jeg forholder meg til en modell der fådagersaviser er inkludert på et fjerde nivå, vil jeg gjøre oppmerksom på at Strilen og Nordhordland, selv om de kommer ut to dager i uken, like fullt havner innenfor pressestrukturdefinisjonen nedsatt av dagspresseutvalget fra 1972 og i paraplymodellen til Høst. Dagspresse er nemlig ikke bare en samlebetegnelse for allmenne nyhetsaviser som kommer ut hver dag, men omfatter i utvidet betydning også aviser som kommer ut flere ganger i uken (Orgeret, K.S, 2012).

2.3 Mediemangfold som sentralt politisk mål

Aviser omfattes av en grunntanke om at mangfold sikrer ytringsfrihet og dermed en virkeliggjøring av demokratiet (Bang, 2014, s. 54). Paragraf 1.1 i Vær Varsom-plakaten til Norsk Presseforbund understreker dette synet: «Ytringsfrihet, informasjonsfrihet og

trykkefrihet er grunnelementer i et demokrati. En fri, uavhengig presse er blant de viktigste institusjoner i demokratiske samfunn» (Norsk Presseforbund, u.å.). Man kan med dette som grunnlag argumentere for at det er viktig med statlige reguleringer av medieinstitusjonene våre. Myndighetene legger politiske og økonomiske forhold til rette for å oppfylle målet om en fri og uavhengig presse. Disse mediepolitiske reguleringene manifesterer seg blant annet gjennom *Lov om åpenhet om eierskap i medier* fra 2017 og ulike mediestøtteordninger. Jeg skal i dette delkapittelet gå gjennom faktorene som Staten legger til grunn som bidrag til økt mediemangfold, og Statens handlingsmåter for å sikre mangfoldet i dagspressen, gjennom reguleringer og tilskudd.

Blant annet har Stortinget gitt tilsynsmyndighet over medievirksomheten i Norge til Medietilsynet. Medietilsynet er en statlig etat som har fått som oppgave å iverksette lover og vedtak fra Stortinget, Regjeringen og Kulturdepartementet. Regjeringen kan komme med forskrifter og generelle regler som skal supplere og eventuelt presisere lovverket (Bang, 2014, s. 54, 55). Hvordan reguleringene iverksettes i praksis for å sikre mediemangfold, er en gjenspeiling av hvordan Staten definerer mediemangfold.

2.3.1 Ulike markedsformer

For å kunne opparbeide en grundig forståelse av definisjonen mediemangfold og den videre omtalen av denne i sammenheng med relevante markedsformer, behøves det en kort redegjørelse av disse markedsformene (Isaksen, 2015).

De fleste markeder befinner seg et sted mellom *monopol* og *fullkommen konkurranse* (Isaksen, 2015). *Monopol* er en markedsform som forekommer når bare én mediebedrift eksisterer på tilbudssiden, uten noen konkurrenter (Stoltz, 2014). En motsetning til markedsformen monopol er *fullkommen konkurranse*, som forekommer når det eksisterer mange tilbydere av like produkter i samme marked (Isaksen, 2015).

Fri konkurranse skjer ved konkurranse mellom flere, små tilbydere (Solvoll, 2014, s. 100). Ifølge Mona K. Solvoll er fri konkurranse ikke en eksisterende markedsform, men et ideal, siden alle konkurrerer med alle uten at noen har en reell maktposisjon.

Monopolistisk konkurranse er en markedsform med et noe forvirrende navn. Denne formen for konkurranse er kjennetegnet ved at det eksisterer flere tilbydere av lignende, men likevel

ulike, eller differensierte, produkter (Isaksen, 2015). Solvoll (2014, s. 102) beskriver dette som en markedsstruktur der et fåtall mediebedrifter konkurrerer med hverandre i det samme markedet.

Det fins også to markedsformer med få tilbydere av like produkter. *Oligopolistisk konkurranse* kjennetegnes ved konkurranse mellom noen få, store og jevnbyrdige konkurrenter, med minst tre produsenter i konkurranse (Solvoll, 2014, s. 102; Isaksen, 2015). Ved to produsenter som konkurrerer på det samme mediemarkedet, har vi en markedsform som kalles for *duopol*. Avisene Strilen og Nordhordland tilbyr det samme medieproduktet til den samme målgruppen av befolkningen, i det samme markedet. De befinner seg dermed innenfor den sistnevnte kategorien av markedsformer, og vi kan definere Strilen og Nordhordland sin konkurransesituasjon som et lokalt duopol.

En markedsmodell som er relevant å nevne i forbindelse med Strilen og Nordhordland sin konkurransesituasjon er *Hotellings lov* (Hughes og Vines, referert i Doyle, 2013, s. 79). Modellen kan knyttes til analogien om to iskremselgere på en strand der gjestene er spredt likt fra den ene enden av stranden til den andre. Dersom selgerne ikke konkurrerer på pris, vil de ifølge Hotellings lov forsøke å plassere seg så nært sentrum av stranden som mulig. Et eksempel fra norsk media er da P4 fikk konkurranse fra Kanal 24 (nå Radio Norge), som la seg på relativt lik programprofil som konkurrenten for å tiltrekke seg samme målgruppe (Kind og Sjørgard, 2004). Modellen illustrerer Strilen og Nordhordland sin markedssituasjon i region Nordhordland, der avisen som kom til i 1974 rettet seg inn mot den samme målgruppen i det samme dekningsområdet ved å tilby det samme medieproduktet. Avisenes eksistens i samme konkurransesituasjon i 2018 er et eksempel på at Hotellings lov opprettholdes over lang tid.

Når man hører snakk om lokal aviskonkurranse, tenker man sannsynligvis på konkurranse mellom lokale dagsaviser som kommer ut på det samme stedet, og dekker omtrent det samme geografiske området, slik som konkurransen mellom Strilen og Nordhordland er et konkret eksempel på. Medieforsker Sigurd Høst peker på at «denne konkurransen har stått sentralt i de offentlige utredningene om pressepolitikken og i den akademiske forskningen om avisstruktur og avisutvikling (NOU 2000: 15, kap. 6.1). Vi skal straks gjøre rede for *opplagsspiralen* og *dekningsprosentteorien* som Høst mener bør knyttes opp mot denne formen for konkurranse. I tillegg knytter han konkurranseformen opp til den såkalte paraplymodellen som vi også har presentert innledningsvis i 2.3 om norsk pressestruktur:

I det norske avismønsteret er den tradisjonelle dagsaviskonkurransen ikke den eneste formen for lokal konkurranse. Dette er blitt tydeligere etter hvert som stadig flere dagsaviser er blitt alene på utgiverstedet. I den vanlige terminologien betyr det at de er lokale monopoler. Mange aleneaviser kjenner seg ikke igjen i en slik beskrivelse, men opplever at de fremdeles møter både journalistisk og opplagsmessig konkurranse. Konkurrentene kan både være små fådagersaviser som dekker en del av deres distrikt; landsdels- eller storbyaviser som dekker et vidt geografisk område; og naboaviser som ønsker å ekspandere i grenseområdene (NOU 2000: 15, kap. 6.1).

Duopolet Strilen og Nordhordland er ett av svært få eksempler på lokale konkurrenter som ikke har blitt fanget i *opplagsspiralen*. Teorien om *opplagsspiralen* er lansert som en viktig forklaring på utviklingen av avismarkedet, og gjelder på steder der det kommer ut mer enn én avis (Furhoff, referert i Schwebs og Østbye, 2013, s. 111). Opplagsspiralen gir oss en forståelse for hvorfor duopolsituasjonen til Strilen og Nordhordland er en sjeldenhet i det norske avislandskapet.

Den ene avisen vil alltid være større enn den andre, og annonsørene, som ønsker å nå fram til så mange kunder som mulig, velger høyst sannsynlig den avisen med størst opplag. Avisen får bedre inntekter enn sin konkurrent, og kan dermed legge større økonomiske midler til rette for redaksjonelt stoff, og vil i neste omgang vinne flere lesere som følger av et bedre medieprodukt. Slik fortsetter den positive spiralen for nr. 1-avisen, mens spiralen vil gå i motsatt retning for nr. 2-avisen. Reduserte inntekter vil føre til en avis med hardere prioriteringer på redaksjonelt stoff som er dyrt å produsere, og avisen blir dermed et dårligere produkt. Dette vil i sin tur føre til at leserne heller velger konkurrenten, og nedoverspiralen ender med at avisen blir nedlagt.

Vi ser en tilsvarende sammenheng mellom avisøkonomi og opplag i medieforsker Sigurd Allern sin analyse av markedsorientering og journalistikk i ti norske aviser (2001, s. 93). Han presiserer at et av de sentrale elementene i pressens konkurranseteorier er at «de markedsledende avisene stadig vil investere deler av sitt overskudd i redaksjonelle produktforbedringer som tiltrekker publikum, noe som gir grunnlag for ny vekst». Avisene med høyest driftsinntekter, høyest driftsmargin og best driftsresultat vil tilby leserne mest redaksjonelt stoff, og i tråd med opplagsspiralen har avisene ulike dekningsområder og høyst forskjellig økonomisk styrke ut ifra deres tyngde på annonsemarkedet (Allern, 2001, s. 98-100).

Selv om opplagsspiralen vil være gjeldende for mesteparten av det lokale avismarkedet i Norge, finnes det enkelte eksempler på aviser, inkludert Strilen og Nordhordland, som har klart å opprettholde konkurransen. Schwebs og Østbye (2013, s. 111) kommer med et godt eksempel i denne sammenheng, der nr. 2-avisen har gått forbi nr. 1-avisen. Dette eksempelet er Telemark Arbeiderblad (nå Telemarksavisa) og Varden i Skien, som var jevnstore fram til rundt 1980. Da ble Telemarksavisa størst, men begge avisene fortsatte å vokse. Schwebs og Østbye forklarer dette ved at Telemarksavisa var størst i de fleste telemarkskommunene, mens Varden var størst i selve Skien by. Etter 1980 vokste Varden seg større, og var hele 50 % større enn Telemarksavisa i 1998. En slik utvikling samsvarer med den såkalte *dekningsprosentteorien* til Karl Erik Gustavsson (referert i NOU 2000: 15, kap. 6.1 og Schwebs og Østbye, 2013, s. 111). Dekningsprosentteorien går ut på at det er dekningsgraden på utgiverplassen, og ikke opplaget, som avgjør tilgangen på lokale annonser: «Dekningsgraden er eit mål på kor stor del av husstandane som kjøper avisa i ein kommune. Oftast har avisa med størst opplag også størst dekning, men tilfellet Skien viser at det ikkje treng vere slik» (Schwebs og Østbye, 2013 s.111). Som forklart i introduksjonen til denne oppgaven, ble lokalavisen Strilen etablert i 1961, og Nordhordland ble etablert som konkurrent i 1974. I 2004 passerte Nordhordland Strilen, og regjerte som nr. 1-avis i tolv år. I 2016 passerte imidlertid Strilen sin konkurrent både på nett, papir og i samlet lesertall, selv om begge redaksjonene opplevde en nedgang i samlet papiroplag.

Jeg har valgt å omtale opplagsspiralen i sammenheng med gjennomgangen av de ulike markedsformene, og Strilen og Nordhordland sin plassering blant disse. Opplagsspiralen er av relevans for dette, fordi modellen er en forklaring på utviklingen i retning av markedsformen monopol, der den avisen som havner i nedoverspiralen ofte tvinges til å legge ned. Dette blir også av relevans for neste steg i oppgaven, der jeg presenterer sentrale statlige reguleringer for å sikre mangfold i den norske pressen. Her vil jeg gjøre rede for argumenter og faktorer som viser at Statens syn på monopol er at markedsformen er med på å svekke mangfoldet i pressen. Statens reguleringer for å hindre denne utviklingen kan i seg selv ses på som et uttrykk for det kritiske standpunktet norske myndigheter har til monopolisering av pressen, og deres vurdering av at en bevaring av aviskonkurranse vil være et positivt bidrag til å fremme mangfold.

2.3.2 Statlige reguleringer for å sikre mediemangfold

2.3.2.1 Fra Lov om eierskap i medier til Lov om åpenhet om eierskap i medier

Med utgangspunkt i at mediene har en betydningsfull makt i samfunnet vårt, sier det seg selv at det er viktig å opprettholde oversikt over hvem som eier mediene, og en mulighet til å regulere disse eierskapene. Medieeierskap kan reguleres på to måter; gjennom å sette en begrensning på hvor stor andel av mediebransjen eierne kan kontrollere, og ved å begrense eiernes innflytelsesnivå på innholdet i mediene (Institutt for informasjons- og medievitenskap, 2017).

Ett eksempel på myndighetenes tiltak for å forhindre en utvikling i retning av monopolisering er eierskapsregulering gjennom *Lov om eierskap i medier*, eller *Medieeierskapsloven*. Dette var en lov som ble vedtatt i 1997 for å hindre en tiltakende markedskonsentrasjon i mediene, som ville føre til negative konsekvenser for mediemangfoldet (Michalsen, 2016).

Medieeierskapsloven ble regulert av *Medietilsynet* og *Konkurransetilsynet*, og forutsatte at medieorganisasjoner var spredd i et geografisk begrenset område. Den skulle også bidra til å hindre at en for sterk eierkonsentrasjon i mediene ville true mediemangfoldet og ytringsmulighetene (Bang, 2014, s. 56; Mossin, 2015). Den begrenset ikke eksisterende eierskap, men regulerte anledning til oppkjøp og skulle dermed kunne sikre spredt eierskap (Bang, 2014, s. 58).

Loven var omdiskutert, og kritikere har lenge ment at den var gått ut på dato fordi den ikke omfattet det etter hvert ganske betydelige konsumet av internasjonale medier (Bang, 2014, s. 56, 57). Det ble dessuten hevdet at det ikke var lett å bevise eller motbevise riktigheten av lovens premiss; at loven tar for gitt at ytringsfrihet og allsidighet fremmes mer effektivt ved spredt eierskap enn ved konsentrert eierskap. Tor Bang (2014, s. 57) forklarer at lovgiver ønsker et spredt eierskap fordi eiere blir betraktet som forretningsaktører med lite omtanke for mangfold, der kvalitet er underordnet kvantitet. Det kunne dermed argumenteres for at en ved å opprettholde loven ville kunne sikre et bredt eierskap og dermed forhindre «sprell» fra slike forretningsaktører.

Likevel har det blitt fremmet forslag om å oppheve Medieeierskapsloven flere ganger. Under Solberg-regjeringen la daværende kulturminister Thorild Widvey fram et forslag om å oppheve loven, og legge ansvaret for tilsyn med oppkjøp og sammenslåinger på

Konkurransetilsynet alene (Institutt for informasjons- og medievitenskap, 2017).

Kulturministeren argumenterte for at en eventuell avskaffelse av Medieeierskapsloven ville være en viktig forenkling både for medienæringen og staten, og at et mangfoldig og spredt eierskap i norske medier ville bli gjort på en mer treffsikker måte (Mossin, 2015). Argumentet om å fjerne loven strider likevel imot Tor Bang sitt resonnement om at det ville være vanskelig å bevise eller motbevise riktigheten av at spredt eierskap vil gi et positivt utfall, siden en avvikling av loven fremdeles ville gi Konkurransetilsynet ansvar for mangfold og spredt eierskap.

Sist gang det ble fremmet et forslag om å avskaffe loven var våren 2016. Forslaget ble dette året vedtatt én gang for alle, og Medieeierskapsloven ble opphevet ved lov den 7. juni 2016, med virkning fra 1. juli 2016 (Michalsen, 2016; Regjeringen, 2016). På samme dato trådte imidlertid en lov om eierskap i kraft; *Lov om åpenhet om eierskap i medier* (Regjeringen, 2016; LOV-2016-06-17-64). Den nye loven om åpenhet om eierskap i media blir forvaltet av Medietilsynet, og loven har som formål å «sikre åpenhet om eierforhold i norske medier» (LOV-2016-06-17-64). Medietilsynet har dermed som oppgave å «bidra til å skape større åpenhet, oppmerksomhet og kunnskap om eierforholdene i norske medier», og «skal innhente og systematisere informasjon om eierforholdene, og informasjonen skal gjøres tilgjengelig for allmennheten» (LOV-2016-06-17-64).

Medietilsynet hevder at de ved ikrafttredelsen av loven om åpenhet går inn i en ny fase i arbeidet for økt mediemangfold, og at loven opprettholder deres oppgaver når det gjelder åpenhet om og innsyn i eierforhold i mediebransjen (Medietilsynet, 2016). Fokuset vil være på å øke kunnskapen om mediene i forhold til eierskap, oppkjøp og maktforhold, for å gjøre mediebrukerne kapable til å være mer bevisst på at det foreligger ulike maktinteresser bak hvilke budskap som kommer frem i media (Medietilsynet, 2016). Kulturminister Linda Hofstad Helleland presiserer dette: «For å kunne ta stilling til den informasjonen som formidles gjennom mediene, er det viktig å vite hvor informasjonen kommer fra og hvilke interesser som står bak». I tillegg poengterer hun formålet med loven slik Medietilsynet selv har formulert det: «Kunnskap om mediene, inkludert om eierskap, oppkjøp og maktforhold, gir mediebrukerne et bedre grunnlag for å ta stilling til det innholdet som formidles. Den nye loven gir Medietilsynet et klart mandat og nødvendige verktøy i arbeidet for å øke kunnskapen om eierskap i mediene» (Regjeringen, 2016).

2.3.2.2 Konkurranseloven

Medieøkonomiprofessor Gillian Doyle (2002, s. 167) hevder at konkurranse, der flere konkurrerende leverandører eksisterer side om side, bidrar til å sikre at bedriftene holder kostnadene og prisene nede. Ifølge Doyle oppmuntrer dette til en mer effektiv bruk av ressurser. Monopolistiske markeder blir på den andre siden sett på som mindre effektive enn markeder med konkurranse. Dette hevder hun er fordi konkurransepress vil stimulere firmaene til å forbedre sin ytelse i forhold til rivalen, noe som vil være til fordel for forbrukerne og samfunnet generelt.

I Norge er *Konkurranseloven* nok et eksempel på bruk av statlige reguleringsmetoder for å sikre mangfold, og nok et eksempel på at norske myndigheter ser på konkurranse i seg selv som et bidrag til mangfold. Den ble vedtatt i 1993 og trådte i kraft i 1994, og ble fornyet til gjeldende konkurranselov som trådte i kraft den 1. mai 2004. Formålet med Konkurranseloven er å «fremme konkurranse for derigjennom å bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser», og ved bruk av loven skal det tas spesielt hensyn til forbrukerinteresser (LOV-2004-03-05-12). Loven inneholder et «forbud mot samarbeid mellom foretak som begrenser konkurransen, og forbud mot at foretak misbruker sin dominerende stilling» (Konkurransetilsynet, 2015a). Konkurranseloven blir håndhevet av *Konkurransetilsynet*, som ble opprettet 1. januar 1994 i sammenheng med ikrafttredelsen av konkurranseloven og pristiltaksloven. Tilsynet er underlagt Næringsdepartementet, og har mulighet til å gripe inn der de ser at eventuelle oppkjøp og fusjoner vil kunne avgrense konkurransen vesentlig (Institutt for informasjons- og medievitenskap, 2017; Konkurransetilsynet, 2015b). Tilsynet har makt til å «på sjølvstendig grunnlag vurdere offentlige ordninger og reguleringar og påpeike konkurranseavgrensande effektar» (Konkurransetilsynet, 2015b).

2.3.2.3 Pressestøtten

Mediestøtte/pressestøtte er et annet av de mediepolitiske virkemidlene som har blitt opprettet for å sikre en mangfoldig presse. Norsk pressestøtte kan deles inn i disse tre hoveddelene: kringkastingsavgift, direkte pressestøtte og indirekte pressestøtte.

I 1969 ble pressestøtten innført, og som nevnt var hovedformålet å opprettholde en differensiert avisstruktur og ikke minst bevare den lokale aviskonkurransen (Mathisen, 2010a, s. 25; medienorge, 2017). Målet med å sikre støtte til nr. 2-aviser var først og fremst

begrunnet med ønsket om å holde på konkurransen mellom aviser med ulike politiske grunnsyn i en tid da partipressen eksisterte (Mathisen, 2010a, s. 26).

Det opprinnelige formålet med å forsøke å bevare lokal avis konkurranse og gi støtte til utsatte nr. 2-aviser har endret seg etter løsrivelsen fra partipressen, og konsekvensen er at svært få steder i dag har konkurranse mellom flere aviser. Mediemangfoldsbegrepet har gjennom årene endret innhold i takt med endringen av medielandskapet som følge av frigjøringen, og det er ikke lenger ulike politiske grunnsyn som definerer en avisstruktur som differensiert. Men det politiske formålet med å sikre en differensiert dagspresse har hele veien vært å sikre høy journalistisk kvalitet og mangfold (Kind og Møen, 2013, s. 30). Dette målet sikrer i sin tur en demokratisk offentlighet.

Den første av de tre formene for pressestøtte er Kringkastingsavgiften. Avgiften tilsvarte i 2013 5,4 milliarder kroner og er med på å sikre NRKs inntekter (Tobiassen og Johannesen, 2016). Den direkte pressestøtten er et produksjonstilskudd som fordeles mellom nr. 2- og nr. 3- aviser, lokalaviser og riksdekkende meningsbærende aviser som anses som viktige for mediemangfoldet. Denne støtteformen bevilges til avisene gjennom statsbudsjettet (medienorge, 2017). I 2016 var produksjonstilskuddet på 313 millioner kroner. Den indirekte pressestøtten består av fritak fra merverdiavgift, også kalt *momsfritak*.

Jeg vil med utgangspunkt i at Strilen og Nordhordland mottar produksjonsstøtte, utelate å gå særlig grundig inn på Kringkastingsavgiften og moms fritaket, selv om de vil bli nevnt. Jeg vil imidlertid gå gjennom produksjonsstøtteordningen og se på dens argumentasjon og virkning i lys av hvordan ordningen er utformet gjennom mediemangfoldsbegrepet.

Direkte pressestøtte: *Produksjonsstøtten*

Mediebedriftenes Landsforening (MBL) er bransje- og utgiverorganisasjonen til alle norske mediebedrifter. MBL har som funksjon å bidra til å styrke og verne yringsfrihet, pressefrihet og informasjonsfrihet, som er grunnlaget for et demokratisk og åpent samfunn (Mediebedriftene, u.å.a). Ifølge MBL defineres mediestøtten som produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier. Dette er et «medie- og kulturpolitisk virkemiddel som kommer folk flest til gode fordi det bidrar til økt lesing, økt samfunnsforståelse og økt demokratisk

deltakelse». MBL er klar på at støttens formål er å motvirke at annonsemarkedet skal styre hvilke aviser som overlever.

En lang rekke offentlige utredninger og sakkyndige rapporter har konkludert med at mediestøtte er viktig for avismangfoldet, og at dette mangfoldet er viktig for demokratiet. Dersom støtten skulle forsvinne, vil aviser i en utsatt annonsemarkedsposisjon gå inn eller bli til helt andre aviser i løpet av kort tid. Det vil ikke komme nye aviser i stedet for de som forsvinner.

Uten støtte til lokale fådagereaviser vil det være umulig å starte nye aviser. Det er kun lokale fådagereaviser som bygges sakte opp som kan ha håp om å lykkes som generelle dagsaviser. Unntak finnes for noen få nisjeaviser, men også disse er bygget opp med støtte i ryggen (Mediebedriftene, u.å.b).

Pressestøtten er et viktig hjelpemiddel for å sikre eksistensen til mange små aviser (Mathisen, 2010a, s. 26). At Strilen og Nordhordland mottar pressestøtte kan i seg selv tolkes som et uttrykk for at de havner inn under Statens mediemangfoldsdefinisjon og dermed er med på å bidra til en differensiert dagspresse i nivå fire av paraplymodellen. Det kan også tolkes som et signal om at det er i Statens interesse at konkurransen mellom Strilen og Nordhordland opprettholdes. Dette underbygges av det vi har sett til nå av andre reguleringer som Staten har opprettet for å fremme konkurranse.

Ordet mediepolitikk fikk sitt gjennombrudd på slutten av 1970-tallet og begynnelsen av 1980-tallet. For å kunne svare på utfordringer knyttet til framveksten av nye elektroniske medier på denne tiden, utviklet myndighetene en samlet mediepolitikk der de nedsatte offentlige kommisjoner med mandat til å foreslå ulike mediepolitiske tiltak (Syvertsen, 2004, s. 14). Begrepet *kommisjon* brukes om særlige utvalg som nedsettes for et spesielt offentlig oppdrag (Hansen, 2015).

Å oppnevne offentlige kommisjoner som foreslår ulike mediepolitiske tiltak for å styrke mediemangfoldet har sin bakgrunn i Grunnloven §100 sjette ledd. Loven slår fast at det «påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale» (LOV-1814-05-17). Dette er et såkalt *infrastrukturkrav*, som innebærer at Staten har et ansvar for å tilrettelegge for mangfold og kvalitet i de kanaler og institusjoner som utgjør infrastrukturen for offentlig utveksling av informasjon og meninger. Det er avgjørende for ytringsfriheten og for et velfungerende demokrati at Staten tilrettelegger for å sikre et

mangfold av frie og uavhengige medier med kritisk og undersøkende journalistikk, og med nyhetsformidling fra ulike samfunnsområder (Regjeringen, 2017).

Dagspresseutvalgets vurdering av mediemangfold og produksjonsstøtten

I 1999 oppnevnte Regjeringen ved kongelig resolusjon et offentlig utvalg som fikk som mandat å foreta en helhetlig vurdering av pressens rammebetingelser. 25. mai 2000 kom **Dagspresseutvalget** med innstillingen «Pressepolitikk ved et tusenårsskifte – Dagspresseutvalgets innstilling» (NOU 2000: 15). Utvalget anerkjente det å sikre og bevare ytringsfrihet i Norge som et overordnet mediepolitisk mål, og med dette som utgangspunkt for et levende folkestyre foretok utvalget en samlet vurdering av offentlige politiske områder som har betydning for pressens rammevilkår.

Utvalget vurderte også disse målene som overordnede for mediepolitikken: Å sikre saklig og allsidig informasjon til alle borgere, å styrke norsk språk og kulturell identitet, og å sikre et kvalitativt godt og allsidig medietilbud (NOU 2000: 15, kap. 1). Selv om ytringsfrihet er identifisert som det sentrale målet for mediepolitikken, er ytringsfrihetsmålet i seg selv en sentral faktor for å sikre nettopp *mediemangfold*: «De overordnede pressepolitiske målene skal bidra til å oppfylle befolkningens behov for kunnskap og informasjon på måter som ivaretar krav til kvalitet, *mangfold*, tilgjengelighet og pris, og slik at effektiv ressursbruk sikres» (NOU 2000: 15, kap. 1, utheving tillagt).

Utvalget understreket verdien av mangfold gjennom at en stor del av arbeidet i utredningen har lagt vekt på situasjonen for lokal avis konkurranse i sammenheng med økonomi, eierskap og støtteordninger. I tillegg er det som nevnt slik at aviser omfattes av en grunntanke om at mangfold sikrer ytringsfrihet og dermed en virkeliggjøring av demokratiet. Ytringsfrihet og mangfold oppfyller hverandre. I gjennomgangen av lokal avis konkurranse poengterer Sigurd Høst (NOU 2000: 15, kap. 6.1) at den lokale avis konkurranse «har stått sentralt i de offentlige utredningene om pressepolitikken og i den akademiske forskningen om avisstruktur og avisutvikling», slik som vi var inne på i delkapittelet om ulike markedsformer.

Vi har til nå sett flere ulike måter det er blitt understreket at lokal avis konkurranse er sentralt for mangfoldet. Blant annet ble Konkurranseloven og Lov om åpenhet om eierskap i medier trukket fram som eksempler på statlige reguleringer for å sikre mangfold. Også Dagspresseutvalget har vektlagt mediemangfold som ett av flere sentrale krav som skal

oppfylles gjennom mediepolitikken. Med dette som utgangspunkt vil jeg kort presentere utvalgets vurdering av produksjonsstøtten for å sikre konkurranse, som videre sikrer mediemangfold.

Utvalget hevdet at det er «den direkte støtten via produksjonsstøtten som i all hovedsak bidrar til oppfyllelse av målene for pressepolitikken». Derfor la de fram et forslag om en vesentlig økning i produksjonsstøtten, med hensikt om at økningen ville gjøre det mulig for avisene som mottar støtten å styrke redaksjonene (NOU 2000: 15, kap. 7.1.1). Videre mente utvalget at ordningen fungerte tilfredsstillende (NOU 2000: 15, kap. 7.1.2).

Mediestøtteutvalgets vurdering av mediemangfold og produksjonsstøtten

I 2009 besluttet Regjeringen å oppnevne et offentlig utvalg som fikk som mandat å foreta en helhetlig vurdering og gjennomgang av økonomiske støtteordninger brukt på mediefeltet. I 2010 kom **Mediestøtteutvalget** med innstillingen «Lett å komme til orde, vanskelig å bli hørt – en moderne mediestøtte» (NOU 2010: 14). Utvalget fikk i oppgave å definere hva Statens mål for mediemangfold skal være, og formulerte en vurdering av hvordan Statens tilskuddsordninger til å opprettholde mediemangfold ville fungere på best mulig måte. I innstillingen presenterte de en oversikt over tre sentrale mediepolitiske mål. Begrepene *ytringsfrihet*, *mangfold* og *kvalitet* ble utpekt som tre sentrale og overordnede mål som har stått i sentrum for utviklingen av hele det mediepolitiske felt. Vi fokuserer selvsagt på *mediemangfoldsperspektivet* i denne oppgaven. Utvalget hevdet at mangfoldsbegrepet er tosidig, og både gjelder *innholdsmangfold* og *eierskapsmangfold* (NOU 2010: 14, kap. 3.4).

I Mediestøtteutvalget sin vurdering av Statens tilskuddsordninger ble det under gjennomgangen av *produksjonstilskuddet* formulert en målsetning definert som å «bidra til å opprettholde et mangfold av avisutgivelser i hele landet, og stimulere til lokal aviskonkurranse» (Prop.nr. 1 (2009-2010), kap. 3.5.3, referert i NOU 2010: 14, kap. 7.2.1). Ordningen har vært iverksatt særlig med formål om å gi støtte til aviser som uten støtte hadde hatt økonomiske problemer, herunder riksdekkende meningsbærende aviser, nr. 2-aviser og lokalaviser. I vurderingen av produksjonstilskuddets virkning har Mediestøtteutvalget tatt utgangspunkt i utviklingen av antall avistitler innenfor nevnte kategorier, og har brukt en oversikt over avistitler utarbeidet av professor Helge Østbye. Ut ifra denne avisoversikten kom utvalget fram til at støtteordningen har gitt mest vellykket utslag for lokalaviser, som fra 1966 til 2008 har økt i antall fra 191 til 228 avistitler. En stor andel av titlene tilhørte

paraplymodellens nivå 4: fådagersaviser. Også de fem avistitlene innenfor kategorien riksspredte meningsbærende aviser har dratt nytte av produksjonstilskuddet. Østbye fant derimot at støtteordningen har vært mindre vellykket for lokale nr. 2-aviser, da antallet utgiversteder med lokal konkurranse har sunket fra 32 til 11 prosent fra årene 1966 til 2008. At nedgang i lokal avis konkurranse er et negativt mediemangfoldsrelatert fenomen, blir understøttet av studier gjort av medieforskerne Ivar Andenæs og Sigurd Høst. De påpeker at en sentral begrunnelse for produksjonstilskuddet er kampen mot avisdød, og at lokale dagsaviser som har blitt lagt ned mens fådagersaviser har vokst, er en faktor som har pågått helt siden produksjonstilskuddet så dagens lys i 1969 (NOU 2010: 14, kap. 7.2.1).

Det er en felles etablert forståelse om at produksjonstilskuddet har holdt liv i en rekke aviser som ellers ville blitt lagt ned. I Medietilsynets undersøkelse av den økonomiske situasjonen i dagspressen hadde de 134 avisene som mottok produksjonstilskudd et underskudd på 222 millioner kroner i 2008. Når produksjonstilskuddet ble lagt til, endret tallet seg til et overskudd på 39 millioner kroner (Medietilsynet, 2009, referert i NOU 2010: 14, kap. 7.2.2). Det er ikke vanskelig å se for seg at mange av avisene ville blitt lagt ned uten produksjonsstøtten, og at tilskuddet er et viktig virkemiddel for å ivareta det mediepolitiske målet om avismangfold.

Men støtteordningene har ikke hindret at et anseelig antall nr. 2-aviser har gått inn. Færre nr. 2-aviser rammer både mediemangfoldet i lokalmiljøet og konkurransen, som ifølge Mediestøtteutvalget, med Høst og Andenæs sin forskning i ryggen, kan ses på som en drivkraft for det redaksjonelle arbeidet (NOU 2010: 14, kap. 7.2.2). Produksjonsstøtten har etter dette synet altså ikke lyktes med å opprettholde et lokalt politisk mangfold. Det kommer også klart fram at deres kriterium for et lokalt politisk mangfold gjenspeiles av flere avistitler i lokal konkurranse. Dette er i tråd med formuleringen av pressestøttens formål da den ble innført i 1969; å bevare den lokale avis konkurranse (Mathisen, 2010a, s. 25).

I utredningen er det noe uklarhet rundt verdien av å videreføre produksjonsstøtten. I utvalgets høring argumenterte flere aktører for at tilskuddet virker konserverende. Blant annet hevdet Edda Media at støtten «sementer gamle strukturer og honorerer stagnasjon snarere enn utvikling (NOU 2010: 14, kap. 7.2.3). I utredningen trakk utvalget også fram at økonomer peker på at subsidier kan dempe motivasjonen til å gjøre nødvendige omstillinger for å oppnå lønnsomhet, og at de vil bli avhengig av subsidier i den daglige driften. Men

økonomiprofessor Jarle Møen (2010, referert i NOU 2010: 14, kap. 7.1) mener at markedet underproduserer kvalitetsjournalistikk og at mediestøtte trengs for å fremme mangfold og kvalitet. Utvalget kom fram til at pressestøtten kan videreføres under forutsetning av at begrunnelsen for støtten endres, at den vurderes på nytt i lys av mediesituasjonen, mediemangfoldet og hvilket innholdsmangfold det er viktig å opprettholde. De vektla at innholdet må være det sentrale i ordningen (NOU 2010: 14, kap. 7.2.3).

Oppsummert bidrar produksjonstilskuddet til å opprettholde et mangfold av aviser som uten støtteordningen ikke hadde overlevd, men den lokale konkurransen har i liten grad blitt påvirket av tilskuddsordningen (NOU 2010: 14, kap. 7.8). Altså var det kun førstnevnte kriterium som møtte Mediestøtteutvalgets målsetning for produksjonstilskuddet.

Mediemangfoldsutvalgets vurdering av mediemangfold og produksjonsstøtten

I 2015 ble det nedsatt en kommisjon for mediemangfold, **Mediemangfoldsutvalget**, som leverte sin utredning til Kulturdepartementet 7. mars 2017 (NOU 2017: 7, kap. 2.1). På lik linje med Mediestøtteutvalget, fikk også Mediemangfoldsutvalget i oppdrag å definere hvilke mål Staten skal ha for mediemangfoldet, og vurdere hvordan økonomiske virkemidler kan benyttes på best mulig måte for å bidra til et fortsatt mediemangfold i Norge. Utvalget hevdet at mediemangfold er «en forutsetning for yringsfrihet og for et velfungerende demokrati» (NOU 2017: 7, kap. 3.2). Med andre ord er de sentrale mediepolitiske målene yringsfrihet og mangfold tett knyttet opp til hverandre.

Mediestøtteutvalget definerte mediemangfold gjennom de to dimensjonene innholdsmangfold og eierskapsmangfold. Mediemangfoldsutvalget som ble nedsatt i 2017 har identifisert *tre* dimensjoner av mangfold. I forskningslitteraturen omtales disse som *avsendermangfold*, som innebærer eierskap, arbeidsstøkk og struktur; *innholdsmangfold*, som omfatter innholdstype, demografi, ideer og synspunkt; og *bruksmangfold* eller *eksponeringsmangfold*, som omfatter grad av fragmentering og grad av polarisering. Disse tre aspektene samsvarer med den enkle kommunikasjonsmodellen *avsender – innhold – mottaker* (NOU 2017: 7, kap. 3.3). Utvalget fremhevet bruksmangfold som den mest betydningsfulle dimensjonen av mangfoldsbegrepet, «fordi innholdet først får verdi dersom det blir brukt» (NOU 2017: 7, kap. 3.4). Avsender- og innholdsmangfold har tradisjonelt fått størst oppmerksomhet i mediepolitikken. Men ifølge Mediemangfoldsutvalget må de to dimensjonene «forstås som vilkår for det tredje aspektet, altså en mangfoldig bruk blant borgerne», fordi utvalget ser på bruksmangfold som den

avgjørende dimensjonen «for å vurdere om det foreligger et reelt mediemangfold» (NOU 2017: 7, kap. 3.1). For å forklare dette på en enkel måte, mister vi verdien av et mangfold av medier og et mangfold i innhold, hvis ikke medieproduktet med sitt innhold blir tatt i bruk av mottakeren.

Som oppsummert i forrige punkt, kom Mediestøtteutvalget i sin utredning til Kulturdepartementet i 2010 fram til at produksjonstilskuddet var med på å bidra til å opprettholde et mangfold av aviser som uten støtteordningen ikke hadde overlevd. De kom også fram til at den lokale konkurransen i liten grad hadde blitt påvirket av ordningen med produksjonsstøtte. Mediemangfoldsutvalget omtalte også produksjonstilskuddet i sin utredning til Kulturdepartementet 7. mars 2017. Dette gjorde de i sammenheng med en gjennomgang av og omtale av en rekke nye tiltak og ordninger. Tiltakene og ordningene ble foreslått på bakgrunn av vurderingen at det er en «betydelig risiko for at journalistikken som er vesentlig for den offentlige samtalen, vil kunne bli redusert før bærekraftige forretningsmodeller er utviklet og tilstrekkelig bærekraftige» (NOU 2017: 7, kap. 1.3). De fleste av tiltakene er foreslått å gjelde for en tidsbegrenset periode, der virkningen av dem må evalueres underveis. Gjennomgangen av utvalgets forslag inkluderte ideer innen offentlig finansiert allmennkringkasting, kommersiell kringkasting, indirekte virkemidler og direkte virkemidler. Som jeg presiserte i 2.3.2, er det *produksjonstilskuddet* som er av relevans og derfor skal gjennomgås, med utgangspunkt i at det er denne støtten som Strilen og Nordhordland mottar per i dag.

Utvalget kom fram til at produksjonstilskuddet har vært et viktig bidrag til opprettholdelsen av en differensiert dagspresse, og framhevet at den har bidratt til en større framvekst av lokalaviser, som er av betydning for et lokalt mediemangfold og lokaldemokrati (NOU 2017: 7, kap. 1.3.4). Dette avviker noe fra vurderingen til Mediestøtteutvalget. Begge utvalgene kom imidlertid fram til at det er av verdi at produksjonstilskuddet videreføres. Etter utredningen til Mediestøtteutvalget av 2010 har pressestøtten blitt omlagt til en plattformuavhengig ordning. Ifølge Mediemangfoldsutvalget har tilskuddet dermed «bidratt til at de økonomiske virkemidlene i utgangspunktet er tilpasset utviklingen og legger til rette for en omlegging av forretningsmodeller til digital publisering» (NOU 2010: 17, kap. 1.3.4). Med dette som utgangspunkt har utvalget komt med en rekke forslag til endringer av pressestøtten. To av forslagene er av særlig relevans for mediesituasjonen til Strilen og Nordhordland. Det første forslaget er en minstesats på 750 000 kroner til lokalaviser med et opplag på 1000-6000

eksemplarer. Dette vil, ifølge utvalget «styrke lokalavisene som er viktige for lokaldemokratiet, men som ofte står overfor store utfordringer når det gjelder innovasjon og omstilling» (NOU 2017: 7, kap. 1.3.4). Det andre forslaget er å fastsette tilskuddsrammen for produksjonstilskuddet for fire år av gangen for å sikre forutsigbarhet for mediebedriftene, og at tilskuddsrammen oppjusteres årlig i samsvar med lønns- og prisvekst (NOU 2017: 7, kap. 1.3.4).

Pressestøttesituasjonen i dag – selvmotsigelser fra Staten og mangfold i fare

Til nå har vi sett at det er overensstemmelse om at den direkte pressestøtten i form av produksjonsstøtte er å anse som et viktig hjelpemiddel for å sikre eksistensen til mange små aviser, inkludert Strilen og Nordhordland. I 2016 mottok Strilen og Nordhordland 622 000 kroner i produksjonsstøtte. Året før fikk de 651 450 kroner. I 2015 var budsjetttrammen for den nasjonale produksjonsstøtten på 303.2 millioner kroner, og ble hevet til 313 millioner kroner i 2016 (Mossin, 2015; Tobiassen og Johannesen, 2016). Årsaken til nedgangen i produksjonsstøtten for hver av avisene er at det i 2016 kom flere aviser til i støtteordningen. Samtidig ønsket Regjeringen å redusere produksjonsstøtten igjen, fra 313 millioner til 303.2 millioner, men summen av støtten endte opp på 313 millioner kroner også i 2017 (Hagen og Jensen, 2016; medienorge, 2017).

Likevel foreslo Regjeringen i 2017 nok en gang å kutte den direkte pressestøtten, noe som i denne omgang ville tilsvare en nettosum på nesten 19 millioner kroner (Akerhaug og Jensen, 2017). I tråd med regjeringserklæringen ville produksjonstilskuddet til nyhets- og aktualitetsmedier reduseres med 25,7 millioner kroner. Regjeringen foreslo å sette av 7 millioner kroner til en ny innovasjonsrettet tilskuddsordning i 2018, noe som ville innebære et kutt i den direkte pressestøtten på en nettosum av hele 18,7 millioner kroner. Da budsjettbehandlingen ble avsluttet 20. desember 2017, var det imidlertid avsatt 320 millioner kroner i produksjonsstøtte for 2018 (Stortinget, 2017).

Jeg anser tendensen med årlige forslag om kutt i pressestøtten som et meget relevant aspekt å ta med i gjennomgangen av pressestøtte og mediemangfold. Jeg ønsker å inkludere uttalelsene til to pressetalsmenn som er bekymret for utviklingen med stadige forslag til større og større kutt i støtteordningen. Etter min mening belyser de problemstillingen med gode argumenter. Arne Jensen i Redaktørforeningen reagerer sterkt på forslaget i 2017, og hevder at et netto kutt på nesten 19 millioner kroner i mediestøtten er en dramatisk og gal retning å gå innenfor

mediepolitikken. «Selv om det legges inn en pott på syv millioner kroner til innovasjon, så går likevel den samlede støtten ned. Vi er skuffet over at regjeringen, år etter år, fremmer disse forslagene, i en tid hvor mediene mest av alt trenger hjelp for å komme gjennom en voldsom transformasjon» (Akerhaug og Jensen, 2017).

Også Dagsavisens sjefsredaktør Erik Hoff Lysholm reagerer på forslagene om kutt.

Enten har vi en regjering som ikke forstår utfordringene vi står i eller så bryr de seg ikke. Det kommer fine ord fra regjeringen om mediemangfold, men likevel kutter de fortsatt tøft i en bransje som står i enorm endring. Det bekymrer meg at man i praksis ikke har lyttet til Mediemangfoldsutvalget som man nedsatte selv, og at regjeringen heller ikke har hørt på lederne i NHO og LO som har gått felles ut og advart mot den type mediepolitikk som vi ser i dette budsjettet (Akerhaug og Jensen, 2017).

Kutt i pressens produksjonsstøtte vil ha en negativ konsekvens for mediemangfoldssituasjonen til avisene som mottar produksjonsstøtten, inkludert lokalavisene Strilen og Nordhordland. Produksjonsstøttens hovedformål er å hjelpe de minste lokalavisene og nummer 2-aviser som har svak økonomi. Et reelt kutt i støtteordningen for disse avisene vil kunne påvirke Strilen og Nordhordland sitt innholdsmangfold, da kvalitetsjournalistikk koster tid og penger.

Sigurd Høst (2011, s. 114) stiller seg på en middelvei når det gjelder de potensielle kuttene konsekvenser. Han hevder at debatten om journalistisk kvalitet kan reises på bakgrunn av kostnadskutt, nedbemanninger og rasjonaliseringer i mediehusene. På den ene siden kan kutt tvinge frem nødvendige prioriteringer og en konsentrasjon om kvaliteten, og dermed bedre aviser. På den andre siden kan dette føre til at den tidkrevende og grundige journalistikken forsvinner, siden god journalistikk koster.

Hvis Strilen og Nordhordland får mindre penger å rutte med enn hva de tidligere har budsjettert, må det hardere prioriteringer til. Konsekvensen blir en tynnere avis med mindre kvalitetsstoff. Ifølge Mediemangfoldsutvalget sin innstilling til Kulturdepartementet 7. mars 2017 er det avgjørende for ytringsfriheten og for et velfungerende demokrati at Staten tilrettelegger for å sikre et mangfold av frie og uavhengige medier med kritisk og undersøkende journalistikk, og med nyhetsformidling fra ulike samfunnsområder.

Vi har sett på MBL sin identifisering av støttens viktigste formål og medvirkning for avismangfold, som dernest er viktig for demokratiet, og ikke minst at støttens viktigste formål er motvirkning av at annonsemarkedet skal styre hvilke aviser som overlever. Vi har sett at Dagspresseutvalget hevdet at produksjonsstøtten i all hovedsak bidrar til oppfyllelsen av målene for pressepolitikken, og at ordningen fungerte tilfredsstillende. Vi har også sett på Mediestøtteutvalgets og Mediemangfoldsutvalgets enighet om at produksjonsstøtten er avgjørende for å opprettholde et lokalt mangfold. Kind og Møen (2013, s. 39) hevder at et avismarked uten subsidier gir for lite mangfold i mediene og for små investeringer i journalistikk og andre forhold som øker mediekvaliteten. Dette er et argument for at det offentliges ansvar med å legge til rette for mangfold og kvalitet i norske medier vil bli innfridd ved blant annet momsreduksjon, og direkte tilskudd, noe som igjen vil bidra til å motvirke negative virkninger av *markedssvikt*:

Momsreduksjon er et målrettet tiltak for å øke differensieringen mellom aviser og dermed innholdsmangfoldet i norsk presse. Samtidig har vi argumentert for at skattefradrag for redaksjonelle kostnader er et svært målrettet virkemiddel for å øke den redaksjonelle kvaliteten. (...) Både momsreduksjon og skattefradrag for redaksjonelle kostnader vil bidra til å opprettholde et større antall avistitler enn vi ellers ville hatt. Dette er positivt for mangfoldet, men i denne sammenheng har vi argumentert for at direkte produksjons- og etableringsstøtte er mer effektive virkemidler overfor ulønnsomme aviser som myndighetene ønsker å opprettholde. Momsreduksjon og skattefradrag bør derfor ikke dimensjoneres ut fra behovene til aviser med svak økonomi (2013, s. 45, 46).

Et sentralt utgangspunkt for å forstå *markedssvikt* er identifiseringen av mediens doble rolle som et *tosidig marked*. Kunnskap om tosidige markeder er nødvendig for å forstå virkningen av ulike mediepolitiske tiltak (Kind og Møen, 2013, s. 37). Mediemarkedet skiller seg fra de fleste andre markeder ved at annonsørene er en viktig aktør, i tillegg til eiere, publikum og ansatte. Inntektene hentes inn både fra publikum, som har interesse av innhold og høy kvalitet, og fra annonsørene, som har interesse av publikum som målgruppe. Mediemarkedet kan dermed også kalles tosidig på den måten at mediene tjener som både *børs* og *katedral*. Mediene skal tjene publikum som kulturinstitusjoner, og denne egenskapen er forankret i Grunnloven, hvor det ifølge Bang og Solvoll (2016, s. 20) påpekes at Staten har en plikt til å sikre visse grunnleggende egenskaper ved mediene, som er nært knyttet til ytringsfrihet og demokrati.

Jeg vil oppsummere noen viktige elementer fra gjennomgangen av pressestøtten i sammenheng med mediemangfold. For det første er mangfold, ytringsfrihet og kvalitet tre sentrale og overordnede mål som har stått i sentrum for hele det mediepolitiske felt. Jeg vil for det andre minne om at det er med bakgrunn i Grunnloven §100 at vi har offentlige kommisjoner som skal foreslå ulike mediepolitiske tiltak for å styrke mediemangfoldet i Norge. Jeg vil for det tredje vektlegge at selve hovedformålet med opprettelsen av pressestøtten i 1969 var å opprettholde en differensiert avisstruktur og ikke minst bevare den lokale aviskonkurransen, som sikrer en demokratisk offentlighet. Når mediemangfold er et så sterkt forankret mål, og Statens medieutvalg fra de siste tiårene og til i dag alle har anerkjent mediestøtte som en viktig del av arbeidet for å sikre dette målet, er det urovekkende at Staten nå har kommet med et forslag om kutt i pressestøtten. Dette er i praksis er en motarbeidelse av mediemangfoldet som Staten selv har vært tydelig på at det er viktig å opprettholde.

Som Lysholm i Dagsavisen poengterer, er det bekymringsverdig at regjeringen i praksis ikke har lyttet til Mediemangfoldsutvalget som regjeringen selv har nedsatt. Det er interessant at Regjeringen fortsetter å foreslå store kutt i produksjonsstøtten år etter år. Særs spesielt er det at forslaget av 2017 kom bare noen måneder etter at utvalget de selv har nedsatt, kom med klare og tydelige råd om å lage en minstesats til små lokalaviser, og å fastsette en tilskuddsramme for fire år av gangen for å sikre forutsigbarhet.

2.4 Pressens samfunnsoppdrag – fra nasjonalt til lokalt perspektiv

Til nå har jeg redegjort for hvilke faktorer som legges til rette fra Statens side for å hjelpe mediene med å sikre mediemangfoldet, samt gitt en kort beskrivelse av hvilken rolle som forventes av mediene. I det følgende kommer en utdypning av hvilke funksjoner pressen skal oppfylle for å ivareta sitt samfunnsansvar. Pressen har ifølge dr. philos Svein Brurås (2010, s. 31, 32) et samfunnsoppdrag som oppfylles ved utfyllingen av fire nøkkelfunksjoner: *Informasjonsfunksjonen* omfatter at pressen skal bidra med den nødvendige informasjon til publikum, slik at de kan ta stilling i ulike samfunnsspørsmål. Denne rollen omfatter også at pressen skal bringe informasjon fra borgerne til politikerne. *Kommentarfunksjonen* innebærer at pressen skal kommentere og analysere samfunnsforholdene. Ved oppfyllelsen av *overvåkningsfunksjonen* bidrar pressen til å granske og kontrollere de mest innflytelsesrike i samfunnet. Til sist skal pressen gjennom *gruppekommunikasjonsfunksjonen* fremme

kommunikasjon mellom politiske, ideelle og faglige grupper. Brurås hevder at pressen også skal veilede forbrukerne, gi kulturell opplysning og underholde (2010, s. 31, 32).

Førsteamanuensis Birgit Røe Mathisen ble nevnt i gjennomgangen av norsk pressestruktur. Hun bidrar til å overføre offentlighetsidealet som uttrykkes gjennom de mediepolitiske målene over på et lokaldemokratisk nivå. Kort oppsummert er målene å sikre ytringsfrihet, saklig og variert informasjon til alle borgere, styrke norsk språk og kulturelle identitet, og sikre et allsidig og kvalitativt godt medietilbud innenfor de ulike mediegrupper (Mathisen, 2010a, s. 27).

Det er først og fremst lokalavisen som gir innbyggerne informasjon om det som skjer i lokalsamfunnet. Dette mener myndighetene bidrar til engasjement og deltakelse i lokaldemokratiet. «Det å ha mange aviser og ikke minst mange lokalaviser rundt omkring, sikrer lokaldemokratiet» (Mathisen, 2010a, s. 29). Dette kan brukes som et argument som taler for aviskonkurranse i spørsmålet om konkurranse eller monopol i lokalpressen best ville bidratt til mangfold. Aviser i konkurranse bidrar sammen til flere arenaer for deltakelse i den offentlige samtale og for anskaffelse av informasjon, enn bare én kanal.

De mediepolitiske målene skisserer mediernes to nøkkelfunksjoner som *lupe* og *lim*. Den politiske dimensjonen ved pressens samfunnsoppdrag handler om pressens rolle som informasjonsbidragsyter, eller *lupe*. Den kulturelle dimensjonen handler om pressens samfunnsoppdrag med å være et kulturelt bindeledd i samfunnet og styrke kulturell identitet, som kan symboliseres som *lim*. Lokalavisen er ikke bare en viktig informasjonskilde til lokalnyhetene, men har en sterk betydning for lokal identitet og tilhørighet som overgår andre informasjonskanaler. Den skriver ikke om store internasjonale spørsmål, men gir leserne informasjon om det nære, lille samfunnet. Dermed bidrar lokalavisene til å styrke den enkeltes identitet og følelse av tilhørighet til lokalsamfunnet og bostedet (Mathisen, 2010a, s. 30-32).

I *Lokalavisa nær og kjær* (2006) bidrar frilansjournalist Gard Espeland til en oppsummering av lokalavisens viktigste roller, som speiler de tiltenkte mediepolitiske rollene på nasjonalt nivå som vi har presentert så langt i kapittelet. Dette er i tråd med Mathisen (nevnt over) sin argumentasjon for at de sentrale mediepolitiske målene kan overføres til et lokalt plan. Ifølge Espeland (2006, s. 21-30) skal lokalavisen oppfylle disse sentrale rollene: Formidler av nyheter, debattforum, vaktbikkjefunksjonen, offentlig oppslagstavle, folkeopplysning,

identitetsskaping, forbrukerveiledning og dokumentasjon. Også her ser vi en tydeliggjøring av lokalavisenes nøkkelfunksjon som *lupe og lim*.

En viktig del av innholdsmangfold er å sikre kildebredde og kildemangfold, og énkildejournalistikk er ifølge Mathisen å regne som et fyord presseetisk sett (2010b, s. 43). Andenæs (2003, s. 41) framhever også flerkildestoffets verdi, og går så langt som å hevde at dette er det nærmeste vi kommer et kvalitetsmål for journalistikk. «En avis som oppgir flere kilder per sak er etter dette resonnementet en journalistisk bedre avis enn en som oppgir én eller ingen».

2.5 Kolliderende forskningsresultater om lokalt mediemangfold

Hittil har jeg vist hvordan lokal konkurranse legges til grunn som en faktor for å sikre mediemangfold både på nasjonalt plan og i lokalpressen. Regjeringen har selv nedsatt Dagspresseutvalget, Mediestøtteutvalget og Mediemangfoldsutvalget for å vurdere de pressepolitiske mål og oppfyllelsen av disse. I samtlige av utredningene som ble gjennomgått i kapittel 2.4 argumenteres det for at lokal konkurranse er en grunnleggende faktor for å sikre mediemangfold nasjonalt og lokalt. Dette kommer også fram av Statens reguleringer i form av Lov om åpenhet om eierskap i medier og Konkurranseloven.

Gjennom å se på norsk pressehistorie og de norske utredninger kan vi oppsummere med at det generelle synspunktet på konkurranse er at denne markedsformen som i seg selv er mangfold i eierskapsdimensjonen, også vil sørge for mangfold på innholdsdimensjonen. Synet på monopol som en negativ faktor for mediemangfoldet kommer fram gjennom argumentasjonen i de statlige lovene, reguleringene og tilskuddsordningene. Det pressepolitiske målet har vært og er å sikre mediemangfold. Gjennom å bevare lokal avis konkurranse og motvirke til avisdød, oppfylles det mediepolitiske målet på lokalavisnivå.

Innenfor medievitenskapen er det imidlertid uklarheter om hvorvidt konkurranse eller monopol er det riktige grunnlag for å oppfylle innholdsmangfold. Vi har så vidt vært inne på den britiske medieøkonomiprofessoren Gillian Doyle (2002, s. 167) sitt syn på konkurranse og monopol. Hun hevder at konkurranse bidrar til å sikre at bedriftene holder kostnader og priser nede, noe som vil oppmuntre til en mer effektiv bruk av ressurser. Monopolistiske markeder derimot, hevder hun blir sett på som mindre effektive enn markeder med

konkurransen fordi konkurransepress vil stimulere firmaene til å forbedre produktet i forhold til rivalen, noe som igjen vil være til fordel for forbrukerne og samfunnet.

I det følgende presenterer jeg to ulike vitenskapelige forskningsfunn fra medieforsker Sigurd Allern og professor Ivar Andenæs, som har gjennomført innholdsanalyser av de samme avisene, i forskjellige tidsperspektiv og i to ulike mediesituasjoner. Er det én stor og ressurssterk avis, eller er det konkurranse mellom flere selvstendige redaksjoner, som best fremmer innholdsmangfoldet? Allern og Andenæs bidrar med hver sin konklusjon til dette spørsmålet.

I *Nyhetsverdier* (2001) foretar Sigurd Allern en innholdsanalyse av ti ulike aviser i Norge. Han analyserer blant annet de to konkurrerende lokalavisene Nordlands Framtid, som var den ledende, lokale dagsavisen i Bodø og Salten, og Nordlandsposten, som var lokal dagsavis på andre plass inntil konkurrentene fusjonerte til Avisa Nordland i 2002. Allern hadde en hypotese om at aviskonkurransen ville føre til at lokalavisene slår opp de samme nyhetssakene. Han kommer imidlertid fram til at de to avisene i stor grad valgte ulike nyhetssaker og kilder, selv om avisene kom ut i samme by og konkurrerte om det samme publikum. Konklusjonen hans er at hypotesen om sammenfall var feilslått (2001, s. 151).

Allern hevder at det på mange måter er positivt at de to avisene i stor grad tok opp ulike nyhetssaker, siden dette innebar at bredden i nyhetsbildet ble betydelig større enn den ville vært hvis det bare var én lokalavis i Bodø. Han påstår at hvis avisene ble slått sammen, eller at én av dem ville gått konkurs, er det «lite som tilsier at det redaksjonelle arealet vil øke i den avisen som overlever» (2001, s. 152). Altså, hevder han, ville en fusjon eller nedlegging bety at en stor del av det offentlige virkelighetsbildet i Bodø og Salten ville forsvunnet (2001, s. 152).

I rapporten *Krig og fred i Bodø* (2003) gjennomfører Ivar Andenæs en innholdsanalyse av de to samme avisene som Allern, men i etterkant av sammenslåingen til Avisa Nordland. Han kommer fram til helt andre konklusjoner enn Allern. I rapporten påviser han innholdsmessig større likhet mellom lokalavisene da de var i en konkurransesituasjon, og at monopolet som oppsto bidro til mer innholdsmangfold. Han redegjør for at hver journalist i etterkant av sammenslåingen produserte mer stoff enn det som er vanlig for aviser i tilsvarende opplagsgruppe, og hevder det kan ha sammenheng med at «kravet om høy produksjon har gått

i blodet på den enkelte journalist i større grad enn den nye situasjonen skulle tilsi» (2003, s. 47). I tillegg påviser han at andelen egenprodusert featurestoff er markert høyere enn i de tidligere to Bodø-avisene, og at andelen innkjøpt stoff uten nyhets- eller aktualitetspreg utgjør en mindre andel (Andenæs, 2003, s. 48).

Andenæs viser til et positivt utfall av lokal monopolisering i form av en forbedring av innholdskvaliteten, mot situasjonen slik den var i et duopol. Da disse to avisene slo seg sammen til én, ble kvaliteten på stoffet høynet. Fokuset gikk bort fra å dekke mest mulig og med dårligere kvalitet, og avisen fikk blant annet en bedre økonomi etter sammenslåingen.

2.6 Oppsummering

Pressehistorisk sett har det mediepolitiske målet om å sikre en differensiert og mangfoldig presse endret seg i takt med profesjonaliseringsutviklingen og avviklingen av partipressen. Mediemangfoldsidealet gikk fra at aviser skulle være kanaler for ulike politiske partier til å omfatte en grunntanke om at aviser skulle være egne aktører med rolle som kritisk, undersøkende organ. Gjennom Sigurd Høst sin paraplymodell har vi identifisert Strilen og Nordhordland sin plassering som nederst i norsk avisstruktur; lokale fådagersaviser. Jeg har vist hvordan lokalavisene også havner innenfor pressestrukturdefinisjonen til *Dagspresseutvalget* fra 1972. Opplagsspiralen har bidratt med forståelsesgrunnlag for at den fungerende markedssituasjonen til Strilen og Nordhordland er en sjeldenhet i det norske avislandskapet. I tillegg gir den forståelse for statens reguleringer for å hindre monopolisering av pressen. Som nevnt handler en stor del av diskusjonen rundt mangfold om eierskap. Lov om åpenhet om eierskap i medier (tidligere Medieeierskapsloven), Konkurranseloven og pressestøtten understreker statens vektlegging av verdien det er å ivareta denne dimensjonen av mangfold. Ved å gi pressestøtte, sikrer staten også mangfold i innhold, som er en annen dimensjon av mangfold.

De ulike dimensjonene av mediemangfold ble identifisert i gjennomgangen av utredningene til kommisjonene. *Mediestøtteutvalget* hevdet at mangfoldsbegrepet er tosidig, og identifiserte det gjennom de to dimensjonene innholdsmangfold og eierskapsmangfold. Her ble også verdien av ivaretagelse av lokalaviskonkurranse samt å sikre innholdsmangfold vektlagt, og forslag til endring av produksjonsstøtteordningen lagt fram. *Mediemangfoldsutvalget* identifiserte mediemangfoldsutvalget gjennom tre dimensjoner; avsendermangfold,

innholdsmangfold og bruksmangfold. Utvalget vurderte produksjonstilskuddet som et sentralt middel for å opprettholde mangfold, og et viktig bidrag til en større framvekst av lokalt mediemangfold, som er av betydning for lokaldemokratiet.

Oppnevning av kommisjoner som skal foreslå mediepolitiske tiltak for å styrke mediemangfoldet er forankret i Grunnloven som et infrastrukturkrav. Dette er ytterligere en understreking av at mediemangfold er et essensielt aspekt ved ivaretagelsen av en demokratisk offentlighet. Produksjonsstøttens store verdi for lokaldemokratiet er sterkt forankret i norsk mediepolitikk, og utvalgene som Staten nedsatte for å styrke mediemangfoldet, vurderte støtten som en sentral funksjon for dette. Likevel har regjeringen gang på gang kommet med forslag til kutt i produksjonsstøtten, som i praksis er en motarbeidelse av mediemangfoldet.

Innholdsanalysene av Bodø-avisene før og etter fusjoneringen i 2002 bidro med to ulike perspektiv på hvordan konkurranse versus monopol vil forme innholdsmangfoldet. Sigurd Allern viste at eierskapsdimensjonen av mangfold i form av konkurranse er et grunnlag for å sikre innholdsdimensjonen av mangfold. Dette er i tråd med argumentasjonen til Staten som vi har gjennomgått. I analysen av Bodø-avisene før og etter de fusjonerte, hevdet Ivar Andenæs at monopolisering sikrer innholdsdimensjonen av mangfold. Dette er i kontrast til statlige mediepolitiske mål, og identifiseringen av ulike dimensjoner av mangfold som skal virke sammen for å skape et overordnet mangfold.

Lokal aviskonkurranse er et sentralt mål, og innholdsmangfold er den viktigste dimensjonen. Mediestøtteutvalget hevdet at nedgang i lokal aviskonkurranse er et negativt mediemangfoldsmessig fenomen, som de hevder blir understøttet av medieforskerne Ivar Andenæs og Sigurd Høst. Det interessante er at Ivar Andenæs gjennom innholdsanalysen som jeg presenterte, viste at konkurranse svekket innholdsmangfoldet, som er den viktigste dimensjonen av mangfold. Jeg har vist at Andenæs og Allern har kolliderende forskningsresultater. Likevel er det altså Allern sine funn som er i overensstemmelse med utvalgets og statlige regulerings argumentasjon for mediemangfold.

Det er altså ulike argument for hva som bidrar til mediemangfold både i medievitenskapen og fra Statens side. Med så store kontraster som jeg har gjort rede for, er det ikke mulig å basere seg ene og alene på lovverk eller medievitenskapelige studier som er tilgjengelige per nå, for

kunne svare på min problemstilling. En innholdsanalyse av Strilen og Nordhordland er avgjørende i denne sammenheng. I tillegg vil mitt bidrag forhåpentligvis være en nyttig berikelse for medievitenskapen og et redskap for videre forskning på mediemangfold i Norge.

3. METODE

Oppgavens problemstilling er om de to konkurrerende avisene Strilen og Nordhordland sammen bidrar til et større innholdsmessig mediemangfold. Den vil bli besvart gjennom en rekke spørsmål som berører de ulike aspektene av innholdsmangfold. Spørsmålene vil bli presentert og forsøkt besvart i analysedelen. Dette kapittelet er i hovedsak en redegjørelse for mitt valg av metodisk design for å få fram og behandle disse aspektene, som ved en analyse sammen vil tjene til å besvare problemstillingen. Dimensjonene blir operasjonalisert i variabler, og gjennomgås én etter én. Samtidig presenteres eksempler på datainnsamling, metodiske problemstillinger og avgrensninger for å øke validiteten til hver dimensjon som skal analyseres. Kapittelet rundes av med en gjennomgang av framgangsmåten for å sikre best mulig reliabilitet, samt en metodekritisk drøfting som reflekterer over hva som har vært vellykket og hva som kunne vært annerledes for å besvare oppgavens problemstilling på en best mulig måte.

3.1 Kvantitativ innholdsanalyse

Det medievitenskapelige fagfeltet favner metodisk bredt, fra forskjellige typer kvantitative undersøkelser til kvalitative intervjuer, observasjonsstudier og nærstudier av tekster (snl, 2014). Hvilken metode som blir benyttet avhenger av problemstillingen og studiens formål. Oppgavens problemstilling er om de to konkurrerende avisene sammen bidrar til et større innholdsmessig mediemangfold. For å gi et best mulig svar på problemstillingen har jeg valgt å utføre en innholdsanalyse av de to avisene.

Metodeformen innholdsanalyse kan utføres både kvalitativt og kvantitativt. Formålet med den *kvantitative* innholdsanalysen er å klassifisere og telle ulike deler av en eller flere tekster for å kunne foreta en systematisk analyse av teksten(e), og kunne finne fram til strukturer i materialet. Gjennom *kvalitativ* innholdsanalyse tar man gjerne for seg en mindre del av en tekst eller et færre antall tekster som analyseres på et grundigere nivå enn i en kvantitativ innholdsanalyse, og fokuset legges til hvordan man kan sette de ulike elementene i teksten i en sammenheng (Sæter, Sterri, 2015; Østbye mfl. 2013, s. 161, 209). En kvalitativ innholdsanalyse går altså normalt mer i dybden av et mindre materiale, mens en kvantitativ innholdsanalyse går mer i bredden av et større materiale.

Jeg har benyttet meg av den kvantitative analyseformen for å fange opp tendenser som kan si noe om hvordan innholdsmangfoldet var i Strilen og Nordhordland i perioden jeg har valgt å undersøke. Innsamlingsteknikken ble utviklet av samfunnsvitenskapelige medieforskere, men brukes også til en viss grad av humanistiske medieforskere (Østbye mfl., 2013, s. 209). Det var interessen for å studere propaganda i mellomkrigstiden og under 2. verdenskrig som i første omgang førte til framveksten av kvantitativ innholdsanalyse. Videre ble metoden brukt i amerikanske journalistutdanningsinstitusjoner, der man blant annet brukte innholdsanalyse for å vise at forskjellige typer aviser hadde systematisk ulikt innhold (Østbye mfl., 2013, s. 209, 210).

Mitt formål med å avdekke om lokalaviskonkurrentene bidrar til mediemangfold gjennom å se på innholdet i avisene, samstemmer med formålet til kvantitativ innholdsanalyse og dens tidlige bruksområder, som er å avdekke innholdsvariasjon og finne mønstre og strukturer i utvalget. Jeg mener derfor at kvantitativ innholdsanalyse vil være riktig metode til oppgavens formål.

3.1.1 Utvalg og avgrensning av enheter, medium og kanal

Hvis man skal undersøke et utvalg, slik jeg har gjort i denne oppgaven, må man ifølge Østbye mfl. (2013, s. 212) bestemme hvor stort utvalget skal være, og hvordan det skal velges ut eller trekkes. Det å bestemme enhet og å avgrense hvilke enheter som skal registreres er altså de to viktigste valgene vi gjør.

I Sigurd Allern (2001, s. 81) sin innholdsanalyse er kodingsenheten artikkel, uavhengig av størrelse. Han har valgt å avgrense sammensatte enheter som én artikkel, selv om en sak er delt opp i flere deler, for eksempel A-sak, B-sak og C-sak. Han argumenterer for sitt valg ved at dette først og fremst vil gi et riktig bilde av kildebruken i reportasjen. Jeg har ikke benyttet meg av den samme måten å avgrense en enhet som Allern. Det er etter min mening ikke alltid artikler med samme hovedtema er klart sidestilte. Jeg har valgt å avgrense én enhet som hver artikkel som framtrer med en egen overskrift, uavhengig av om dette er en B- eller C-sak som hører sammen med hovedsaken. Jeg inkluderer også faktabokser som tilhører hver enkelt sak.

Min problemstilling peker direkte på *avis* som kanal. Jeg har brukt statistikkprogrammet SPSS til å kode ulike typer stoff som blir publisert i utgavene fra avisene Strilen og Nordhordland gjennom denne perioden, og har avgrenset hvorvidt jeg skulle kode enten det

som ble publisert på nettsidene i utvalgsperioden, eller det som ble trykket i papirutgavene. Jeg valgte å kode de digitale utgavene av papiravisene. Dette valget vil jeg argumentere for med grunnlag i at nettsidene stadig er under oppdatering, mens papiravis-utgavene forblir uendret, og det da er mulig å forholde seg til et permanent materiale. Sist men ikke minst falt valget på å analysere papiraviser fordi Strilen og Nordhordland er tradisjonelle papiraviser, og ikke nettaviser.

Innholdsanalysen min er altså basert på digitale utgaver av papiravisene Strilen og Nordhordland, og utvalget er fra perioden 30. september 2016 til 15. oktober 2016. Strilen kommer i denne perioden ut hver tirsdag og fredag. Jeg har kodet følgende aviser fra Strilen:

- fredag 30. september
- tirsdag 4. oktober
- fredag 7. oktober
- tirsdag 11. oktober
- fredag 14. oktober

Nordhordland publiseres i denne perioden hver onsdag og lørdag. Jeg har kodet disse avisene fra Nordhordland:

- lørdag 1. oktober
- onsdag 5. oktober
- lørdag 8. oktober
- onsdag 12. oktober
- lørdag 15. oktober

Innenfor disse datoene har jeg fått dekket fem utgivelser fra Strilen og fem utgivelser fra Nordhordland. Det vanligste er å kode et tilfeldig utvalg, men det er vanskeligere å identifisere like saker ved tilfeldig utvalg enn ved en sammenhengende periode. Årsaken til at jeg ikke har valgt en konstruert uke men en sammenhengende periode, er for å kunne identifisere fellessakene til Strilen og Nordhordland og sammenligne innholdslikhetene- og forskjellene i dette stoffet på en best mulig måte.

Jeg har også tatt et bevisst valg av periode for å sikre en mer nøytral tilnærming til oppgaven. Dette er fordi jeg i tidsrommet 30. september til 15. oktober 2016 ikke har skrevet noen artikler som har kommet på trykk i Strilen. Som nevnt i introduksjonskapittelet i punktet om

etikk, mener jeg at det å utelate å analysere egenprodusert stoff fra avisen vil gjøre oppgaven min mer nøytral enn om jeg valgte en periode fra tidligere i 2016 eller i 2015, da mine egne saker er representert i de fleste publikasjonene. Man kan ikke eliminere subjektivitet, men metoden gir leseren et ganske stort innsyn i hvordan jeg har definert variabler og kategorier. Jeg minner om at en del av materialet har blitt reliabilitetstestet, og en gjennomgang av reliabilitetstesting samt metodekritikk vil finne sted i siste del av dette kapittelet.

3.1.2 Variabler

Når vi har foretatt en avgrensning av enheter, medium og kanal kan vi begynne å finne ut hvilke egenskaper vi vil arbeide med. Egenskapene, eller *variablene*, må springe ut av problemstillingene (Østbye mfl., 2013, s. 216). Man må sikre best mulig samsvar mellom de begrepene som inngår på teorinivå og de variablene og kategoriene som brukes i praksis i kodingen av materialet, med tanke på at det finnes et uendelig antall egenskaper som kan tas med. For å kunne si noe om innholdet i mediene må det være et samsvar mellom tekstene og det kodede materialet, og det er gjennom definisjonen av de enkelte egenskapene i kodeboken at vi skaper eller ødelegger dette samsvaret (Østbye mfl., 2013, s. 216).

Man kan i innholdsanalyser definere variabler som beskriver tekstenes *form* og *innhold*. *Form* kan i en avis innebære at innholdet klassifiseres etter tekstens sjanger (for eksempel reportasjer, lederartikler, leserbrev eller sportssaker), hvor mye i avisen eller i en artikkel som er overskrifter, hvor mange kilder som oppgis med mer. Tekstens *innhold* kan deles inn på flere måter, som for eksempel etter tema, som handler om hva slags innhold som blir presentert, eller tendens, som handler om hvordan temaet presenteres. Variabler skal også ha *gjensidig utelukkende kategorier*, noe som innebærer at på hver variabel skal hver enhet plasseres i kun én kategori. Her kan kategoriseringen bli vanskelig. For eksempel vil en lang rekke programmer på TV falle inn under mer enn bare én kategori. Da må man foreta en utdyping av kategoriene. For eksempel er alle programmer som har barn som målgruppe ulike former for barneprogrammer, selv om programmene inneholder ulike sjangerkategorier som nyheter eller fiksjon (Østbye mfl., 2013, s. 216, 217).

Jeg har løst utfordringen med gjensidig utelukkende kategorier ved å lage et sett av variabler for samme fenomen. Innholdsanalysen inkluderer variabler som beskriver både tekstenes form og tekstenes innhold. I det følgende kommer jeg med en beskrivelse av variablene jeg har valgt og hvorfor. Jeg vil forklare mer utdypende hvordan framgangsmåten har vært for

avgrensning av gjensidig utelukkende kategorier i de underpunktene dette er aktuelt. Se også vedlagte kodebok (Vedlegg 1) for en fullstendig oversikt over variablene.

Sak, avis og dato

Det første jeg har kodet er kategoriene **sak**, **avis** og **dato**. Jeg har sortert **sakene** etter nummer og overskrift; fra sak nr. 1 – «Morgonstresset kostar oss dyrt» til sak nr. 334 – «Med Burns til Frekhaug». I kategorien **avis** er Strilen kategorisert som avis nr 1, og Nordhordland som nr. 2. De ti utgavene er til sist sortert etter **dato**. For å eksemplifisere kombinasjonen av disse tre kategoriene er utgivelsen til Nordhordland den 5. oktober 2016 kodet som avis nr. 2, dato nr. 3 og sak nr. 102-134. Disse elementære kategoriene har ingen innholdsmessig betydning for selve analysen av mangfold. De har imidlertid vært et avgjørende hjelpemiddel for å skape en generell oversikt over materialet og for å gjøre det lettere å finne tilbake igjen til deler av materialet i analysedelen.

Forside

Hvilke saker som frontes på forsiden, avslører hva redaksjonene har ansett som viktig for leseren. Er det nyhetssaker eller reportasjer? Er det saker fra regionsenteret eller prioriteres mer perifere steder? Lokalavisen har som vist i teorikapittelet en viktig rolle både som lupe og som lim. En variasjon i forsidestoffet er dermed viktig. For å si noe om hvilke saker som får prioritet på forsiden, må man se på variabelen 4 – «Forside» i sammenheng med variabel 8 – «Form», samt stedsvariablene 16-24. For å fange opp noen tendenser som kan si oss noe om grad av mangfold i forsid saker, har jeg formulert underkategoriene for denne variabelen slik:

1. - «Ja, hovedsak på forsiden»
2. - «Ja, saken har en henvisning på forsiden»
3. – «Nei, saken er ikke nevnt på forsiden»

Fellessak

Denne variabelen er delvis til nytte for seg selv, og er delvis til nytte for neste variabel som omhandler vinkling av sakene. Ved hjelp av variabel 5 – «Fellessak» får vi en oversikt over hvor mange av sakene Strilen og Nordhordland var alene om, og hvor mange saker som var felles. Gjennom underkategoriene får vi også avdekket om konkurrenten hadde saken tidligere, samme dag, etter, eller både før og etter. Utfordringen med denne variabelen er at det vil være noe usikkerhet rundt antall saker med dobbel dekning, fordi saken kan ha vært på trykk i en annen utgave som ikke var del av mitt utvalg. Derfor fant jeg ut underveis i

kodingen at det kunne vært lurt å slå sammen 0 – «Konkurrenten hadde ikke saken/alene om saken» og 9 – «Uklart». Jeg har valgt å la underkategoriene stå som de er, men i analysen teller jeg disse to underkategoriene som én kategori.

Likt eller ulikt kildegrunnlag og lik eller ulik vinkling

Kilde, eller hvem saken blir vinklet på, er en variabel som kunne gitt oss et bilde på lokalavisenes bidrag til mangfold gjennom sin rolle som lupe og lim, på lik linje med **vinkling** om hva saken dreier seg om. Er det noen enkeltpersoner som alltid får plass? Kanskje bruker Strilen en spesifikk offentlig person for å få en uttalelse i saker, mens Nordhordland er flink til å bruke forskjellig kildegrunnlag. Finner redaksjonene på nye vinklinger i lignende saker?

Kategoriene vinkling og kilde går litt sammen, da man blant annet kan velge å vinkle saken på en bestemt person. Utfordringen med disse to variablene er at det er meget vanskelig å gi informative kategorier. Det viktigste er imidlertid å kunne si noe om innholdsforskjellen- eller likheten mellom saker som begge avisene har dekket. Det er her vi får hentet ut mest informasjon om hvor mangfoldig avisene framtrer. Jeg har derfor erstattet kategoriene **kilde** og **vinkling** med kategoriene **likt eller ulikt kildegrunnlag**, og **lik eller ulik vinkling**.

Variabel 6 – «Lik eller ulik vinkling» har vært svært viktig for arbeidet med å fange opp tendenser som vil si oss noe om graden av mangfoldet som Strilen og Nordhordland bidrar med. Forrige variabel hjalp oss med å avdekke hvor mange saker som var fellessaker, og hvor mange saker som konkurrentene var alene om. I denne variabelen har vi også en underkategori som svarer på spørsmålet om konkurrenten hadde saken eller ikke. Problemstillingen med usikkerhet rundt nøyaktig antall fellessaker er den samme som i forrige variabel. Underkategoriene er som følger:

- 0 – «Konkurrenten hadde ikke saken»
- 1 – «Konkurrenten hadde saken – samme vinkling»
- 2 – «Konkurrenten hadde saken – delvis lik vinkling»
- 3 – «Konkurrenten hadde saken – ulik vinkling»
- 9 – «Uklart»

Også i gjennomgangen av funnene fra denne variabelen vil jeg slå sammen underkategori 0 og 9.

Variabel 7 – «Likt eller ulikt kildegrunnlag» sletter mye på variabelen som tar for seg fellessakens vinkling, men her har vi sett etter fellessakens mangfold i kildegrunnlag.

Underkategoriene for denne variabelen er:

0 – «Konkurrenten hadde ikke saken»

1 – «Konkurrenten hadde saken – den kodede avisen hadde andre eller flere kilder»

2 – «Konkurrenten hadde saken – avisene hadde om lag samme kildegrunnlag»

3 – «Konkurrenten hadde saken – den kodede avisen hadde færre eller dårligere kilder»

9 – «Uklart»

Form

Jeg har valgt å kode innholdet av papiravisutgavene fra perioden 30. september 2016 til 15. oktober 2016 etter formen *sjanger*. Jeg har kodet innholdet etter sjangrene *nyhetsartikkel*, *leder*, *magasin*, *leserinnelegg*, *enkét (fem på gaten)*, *notis* og *reportasje*. Jeg har også en kategori som samler alle saker der sjangeren er vanskelig å tyde; *uklart*. Jeg har utelatt å kode innholdsmateriale som bilder, reklameannonser, programoversikter, travtips og lignende. Årsaken er at de førstnevnte kategoriene er innhold som er forfattet av journalistene i redaksjonen, mens det utelatte innholdet er kjøpt og betalt innhold. Det er nettopp egenprodusert arbeid som skal analyseres i tråd med problemstillingen, og derfor forholder jeg meg utelukkende til det.

Jeg har også droppet å ta med «Frå Facebook og Twitter»-spalten som opptrer i avisen Nordhordland. Dette er fordi denne spalten ikke er egenprodusert materiale, og heller ikke meningsinnlegg som er sendt til avisen. Det er bare en samling av tilfeldige offentlige sitat som redaksjonen har hentet fra profiler på Facebook og Twitter. Jeg har også ekskludert «Det skjer»-sidene til Strilen og Nordhordland, fordi «Det skjer»-sidene er en oppstilling av arrangement i kommunene, og ikke saker. Jeg har ekskludert bursdagshilsener, minneord, oppskrifter, dikt, værvarsel og navnedager også fordi dette stoffet også er mindre åpenbart journalistisk stoff. Jeg har valgt å sette hovedfokus på åpenbart journalistiske saker, og utelukker dermed disse formene for avisinnhold.

Jeg behøver å komme med en grundigere argumentasjon for mitt valg om å utelate bildemateriale, fordi ovennevnte argumentasjon ikke nødvendigvis blir korrekt å bruke på bilder. Et slikt materiale kan helt klart regnes som egenprodusert stoff, og kan være av meget stor innholdsmessig verdi for saken. Bilder er med på å skape et helhetlig produkt, og gjennom bildeanalyser ville det være mulig å avdekke innholdsmangfold eller mangel på innholdsmangfold. I tillegg kunne jeg satt innholdsmangfoldet i bilder opp mot det skriftlige innholdet. Jeg har likevel valgt å utelukke en analyse av bilder fordi det hadde blitt for omfattende å foreta en bildeanalyse i denne oppgaven. Altså har jeg valgt å kun kode skriftlig materiale av den typen jeg nevnte innledningsvis i dette punktet.

Det vil ikke være mulig å avdekke mangfold eller ensidighet av journalistisk stoff gjennom å se på kategorien form alene. Variabelen er likevel et nyttig hjelpemiddel for kategorisering av stoff og til videre analyse av andre variabler. Selv om Strilen og Nordhordland har dedikert like stor plass til én bestemt sjangerform, har det etter mitt synspunkt i seg selv liten betydning for mangfoldet. Det er gjennom å se på graden av variasjon i de andre variablene at man vil kunne plukke opp tendenser som vil gi et klarere bilde av innholdsmangfoldet i Nordhordland og Strilen. Gjennom denne variabelen får vi i det minste en indikasjon på hvilken sjangerform som blir høyest prioritert, og det kan ha en betydning for graden av mangfold som den ene avisen bidrar med. Hvis én av avisene har tillatt seg å dedikere svært mye plass til stoff av én bestemt sjanger og har utelatt andre sjangre, vil jeg påstå at den undergraver mangfoldsidealet.

Som vi har vært gjennom i den teoretiske delen av denne oppgaven, gir både offentlige utredninger og pressens egne dokumenter et tydelig bilde på hvilken samfunnsrolle pressen skal stå ansvarlig for å oppfylle. Pressen skal være en mangfoldig arena for informasjon, debatt og samfunnskritikk. Ifølge medieforsker Sigurd Allern er det selvsagt at pressen i dag også ivaretar en rolle som leverandør av underholdnings- og servicejournalistikk. Jeg har valgt å benytte meg av den samme modellen for kvantitativ innholdsanalyse som Allern har utformet i *Nyhetsverdier* (2001). Jeg har i stor grad latt meg inspirere av hans tabelloversikt over hovedtema i nyhetsstoffet i ti norske aviser (2001, s. 125), og har tatt utgangspunkt i hans avgrensning av sjangerformer da jeg utarbeidet mine sjangeravgrensninger.

Ifølge Allern kan man fordele avisenes forskjellige teksttyper inn i tre hovedkategorier av redaksjonelt stoff: *Nyhetsjournalistikk*, *featurejournalistikk* og *kommentarjournalistikk*

(Allern, 2001, s. 101). Førstnevnte omfatter nyhetsmeldinger, nyhetsreportasjer og bakgrunnsartikler. Featurejournalistikk er knaggen for mer personlige og reportasjepregede saker. Allern avgrensner featuresjangeren til å omfatte «artikler som skildrer, rapporterer eller karakteriserer et miljø uavhengig av det dagsaktuelle nyhetsbildet, samt alle portretter og profiler» (2001, s. 102). De journalistiske tekstene som faller inn under kategorien kommentarjournalistikk er blant annet lederartikler, kronikker, kommentarstoff, petit, kåseri, debattinnlegg og leserbrev. Felles for disse er at de reflekterer forfatterens meninger og holdninger (Allern, 2001, s. 102).

Det skal sies at jeg ikke startet arbeidet med den samme avgrensningen av feature som Sigurd Allern benytter seg av, men jeg er glad jeg omsider fant hans argumentasjon for å gjøre det på denne måten, som er noe annerledes enn jeg gjorde et stort stykke inn i kodingsarbeidet. Jeg startet med disse sjangerkategoriene: 1. Nyhetsartikkel, 2. Leder, 3. Magasin, 4. Leserinnlegg, 5. Enkét (fem på gaten), 6. Notis, 7. Reportasje/feature. Etter hvert la jeg også inn kategori 8: Uklart.

Hovedproblemstillingen som gjentok seg når jeg skulle kode sakene i første omgang var avgrensningen av kategori 1 (nyhetsartikkel) mot kategori 7 (reportasje/feature). Noen saker var typisk «kosestoff» og havnet da naturligvis under reportasje/featurekategorien. Men i mange tilfeller var det vanskelig å sette et skille mellom om en nyhetsreportasje skulle defineres som en nyhetsartikkel eller en reportasje/feature.

Ifølge Allern (2001, s. 113) representerer reportasjen en egen sjanger både innenfor nyhets- og featurejournalistikken. Samtidig har reportasjen status som både beretningstype, sjanger og metode. Allern setter ord på det jeg selv opplevde i første runde av arbeidet mitt, nemlig at det er lett å skille mellom nyhetsartikler og kommentarjournalistikk, mens featuresaker versus nyhetsreportasjer åpner for subjektiv bedømming og lavere reliabilitet. I sin kryssjekk av datamaterialet i den kvantitative innholdsanalysen sin fant Allern at underkategorien av nyhetsstoffet, *nyhetsreportasjer*, hadde bydd på vanskeligheter for koderne. «Dels skyldes dette at det reelt kan være vanskelig å skille reportasjer fra et nyhetsreferat eller nyhetsintervju skrevet av en utsendt reporter. Hovedproblemet var imidlertid at jeg ikke hadde forberedt koderne på problemet og gitt anvisninger på hvordan gråsonene kunne takles» (2001, s. 85). Resultatet ble i Allern sitt tilfelle at koderne fulgte ulik praksis og at kodingen

ble inkonsistent. Dette løste han ved å gå gjennom materialet på nytt og samle alle reportasjer fra både nyhets- og featuresaker i én og samme variabel.

Sagt på en litt generaliserende måte når det kommer til sjangre, ble dagsaktuelle saker kodet i sjangerformen «nyhetsartikkel», selv om de lå på en lavere prioritert plass lengre bak i avisen (innenfor en plassering som jeg vil kalle for «kosestoff-sidene»). Men det ville bli misvisende å kode såkalte nyhetsreportasjer (reportasjer med nyhetspreg/dagsaktuelle featuresaker) i kategorien «reportasje/feature». Altså; til å begynne med i arbeidet kunne en dagsaktuell «kosesak» havne i «nyhets»-boksen, mens en feature-preget nyhetssak måtte havne i «feature»-boksen. I runde to av metodeforsøket mitt, endret jeg kategorien «reportasje/feature» til bare «reportasje». Denne kategorien inkluderer nå både nyhetsreportasjer og feature-reportasjer, siden reportasjen er en sjanger for seg selv. Til slutt sitter jeg altså igjen med disse nye kategoriene, som nevnt i begynnelsen av dette avsnittet: *nyhetsartikkel, leder, magasin, leserinnlegg, enkét (fem på gaten), notis og reportasje*, og kategorien *uklart*, som skal være til hjelp for å fange opp alle saker som er vanskelige å kategorisere innenfor en sjangerform.

Formen «magasin» har jeg benyttet meg av der det går tydelig fram at avisen selv har definert den som «magasin». For eksempel står det på forsiden av utgaven til Strilen den 30. september 2016 at artiklene i «magasin» fremtrer på side 17-24. Artiklene som følger på disse sidene har jeg kategorisert som formen magasin, med unntak av stoff som helt klart skiller seg ut fra formen magasin. Dette gjelder blant annet Strilen sin faste spalte «Dagens pasient», som ble kategorisert som formen «leder», og en c-sak nederst på side 24, «Der eit blikk ikkje er nok», som fikk formen «nyhetsartikkel». Det forekommer flere saker på magasin-sidene til Strilen som tydelig ikke er av denne formen, og de har jeg kodet i sin rette form. Altså kunne jeg fra starten slått sammen kategoriene magasin og reportasje til én kategori. Jeg velger derfor å slå sammen tallene fra formene magasin og reportasje i analysen.

Tema

Temakategoriene er på lik linje med sjangerformene i stor grad inspirert av måten Sigurd Allern har utført sin kvantitative innholdsanalyse (2001). Jeg synes hans framgangsmåte og tankegang var meget fornuftig.

Som nevnt i punkt 3.2.4 om variabler er kravet om gjensidig utelukkende kategorier ofte en utfordring. Allern (2001, s. 85) beskriver problemstillingen relatert til koding av tema slik:

Et (...) problem med koding av tema er at en artikkel eller reportasje ofte kan berøre flere temaer. I slike tilfeller er *hovedtemaet* blitt registrert, og hvis dette er vanskelig å vurdere, er hovedtema definert som det emnet som går fram av hovedoverskriften eller er tatt opp først i artikkelen.

Jeg har gått en litt annen vei enn Allern, som definerer hovedtema som det emnet som går fram av hovedoverskriften, eller er tatt opp først i artikkelen, dersom saken ser ut til å berøre flere temaer. Jeg har kategorisert sakens hovedtema som det jeg selv ser preger saken mest. Et eksempel for å illustrere framgangsmåten, er koding av sak nr. 309 fra Nordhordland 15. oktober 2015: «Bogatunet og Syltestova vert kommunale». Saken handler om at kommunen overtar en gammel kulturbygning. Her kodet jeg saken som hovedsakelig politikk, og delvis kultursak, siden det gjelder et politisk vedtak som berører et kulturelt bygg.

I utgangspunktet hadde flere av temaene til Allern mange og detaljerte verdier. Han har til slutt valgt å slå sammen flere av disse kategoriene i sin analyse til nye og grovere variabler. Han argumenterer for sitt valg ved at det er «gjort for å redusere effekten av den feilkilden som er knyttet til kodingen når verdiene på variabelen kan være vanskelig å skille fra hverandre» (2001, s. 85). Eksempelvis slo han sammen politikk og offentlig forvaltning til én variabel. Ut ifra hans erfaringsgrunnlag slo jeg sammen temakategoriene mine på samme måte som han gjenga dem i sin analysedel. Dette gjorde jeg både for å slippe merarbeid ved å slå sammen kategorier på et senere tidspunkt, og for å luke bort feilkildene ved gråsonene mellom temakategoriene.

Temakategoriene mine er som følger:

- Kunst, kultur og underholdning
- Sport
- Trafikk og ulykker
- Kriminalitet og rettsvesen
- Helse, miljø og utdanning
- Økonomi og næringsliv
- Politikk og offentlig forvaltning

Stedsvariablene

Disse variablene handler om det rent geografiske. Som nevnt i kapittel 1, skriver Strilen og Nordhordland for de samme kommunene i Nordhordland; Lindås, Radøy, Meland, Modalen, Fedje, Masfjorden og Austrheim, samt Gulen kommune i Sogn og Fjordane. Selv om Nordhordland offisielt ikke dekker Modalen kommune, dekker de kommunen i praksis. Nordhordlandskommunene Osterøy og Vaksdal er ekskludert fra begge avisenes dekningsområde.

Årsaken til at det er av interesse å se nærmere på det geografiske ved avisenes dekning, er at man da kan se hvilke kommuner Strilen og Nordhordland skriver mest aktivt for, og om det er noen merkbare skiller mellom avisene. I sammenheng med lupe og lim-rollen som lokalavisene skal ivareta, er det viktig at de har en grei fordeling av saker innenfor ulike deler av dekningsområdet. Det er selvsagt en del saker i materialet som har omfattet flere kommuner. Et eksempel er artiklene der det skrives om kommunesammenslåingen for nordhordlandskommunene Lindås, Meland og Radøy. Navnet på den nye storkommunen har vært et hett debatttema i Nordhordland, og i hver utgave som har inkludert leserinnlegg, har det vært minst ett innlegg om dette temaet.

Det kunne vært interessant å finne ut om den ene avisen er mer aktiv i distriktene enn den andre, og hvilken avis som har høyest andel saker fra Knarvik-området, som er regionsenter for Nordhordland og der kontoret for begge avisene befinner seg. Det ville imidlertid blitt for omfattende for denne oppgaven å lage en underkategori for alle lokalstedene som sakene omhandler. Og det lokale stedsnavnet er heller ikke konsekvent opplyst om i alle sakene. Det ville altså blitt en utfordring å finne ut hvor høy andel saker som omhandler regionsenteret.

Jeg har dermed sagt meg fornøyd med å kategorisere avisene etter kommune, og ikke gått nærmere inn på lokalstedene. At avisene dekker alle kommunene der de har et avistilbud, er i seg selv en veldig viktig faktor for mangfold, i forbindelse med lokalavisens rolle som lim i tillegg til lupe, som det ble redegjort for i teorikapittelet.

Kommunevariablene er som følger:

- Kommune: Lindås
- Kommune: Austrheim
- Kommune: Fedje

- Kommune: Masfjorden
- Kommune: Meland
- Kommune: Gulen

Underkategoriene på kommunevariablene er som følger:

- 1. Bare (Lindås/Austrheim/Fedje/Masfjorden/Meland/Gulen)
- 2. Hovedsakelig, men også andre kommuner
- 3. Nevnt, men ikke hovedsakelig her
- 4. Ikke ... (Lindås/Austrheim/Fedje/Masfjorden/Meland/Gulen)
- 5. Uklart

I flere av sakene er det uklart hvilken kommune det gjelder, eller det er tydelig at det ikke gjelder noen av kommunene i Nordhordland eller Gulen. I disse tilfellene har det vært til hjelp med variabelen «Sted uklart eller utenom Nordhordland/Gulen». Underkategoriene på variabelen «Sted uklart eller utenom Nordhordland/Gulen» er som følger:

- 1. Ja
- 2. Nei
- 3. Hele Nordhordland/Gulen
- 4. Både Nordhordland/Gulen og sted utenfor Nordhordland/Gulen

Ut ifra ovennevnte argumentasjon for å inkludere denne variabelen, er det helt klart at underkategori 3 og 4 ikke samstemmer med denne argumentasjonen. Underkategoriene står faktisk i noe kontrast til tittelen på variabelen. Jeg mener likevel at 3 og 4 passer inn som kategorier under denne variabelen, siden de fanger opp alle saker som handler om større områder enn de spesifikke enkeltkommunene. Denne variabelen bidrar til å gi et bilde i hvilken grad Strilen og Nordhordland bidrar til sin identitetsskapende rolle ved å gi leserne informasjon om det nære, lille samfunnet, framfor å dekke saker som ikke omfatter Nordhordland eller Gulen.

Et eksempel på praktisk bruk og nytte av disse underkategoriene er i forbindelse med journalistisk materiale som består av saker og leserinnlegg som omhandler kommunesammenslåingen i Nordhordland. Sammenslåingen gjelder kommunene Lindås, Radøy og Meland, men hele Nordhordland er likevel omtalt i sin helhet i mange av tilfellene. I tillegg nevnes andre kommuner i Nordhordland og i Gulen enn bare disse tre. Derfor har jeg

også inkludert variabelen «Hele Nordhordland/Gulen», med alternativene «ja» og «nei», slik at det går klart fram når saken gjelder hele Nordhordland og/eller Gulen, og ikke bare enkeltkommunene som blir nevnt.

Jeg benytter meg av den samme argumentasjonen for å avgrense stedsnavn som jeg benytter i avgrensningen av variabel 22 – «Antall kilder», som gjennomgås i neste punkt. Der det i alle tilfeller kommer informasjon som på en eller annen måte kan tilskrives en navngitt kilde, regner jeg dette som en kilde. På samme vis har jeg valgt å ta med stedsnavnene i alle tilfeller der det kommer informasjon som på en eller annen måte kan tilskrives stedet direkte.

I sak nummer 188 i Nordhordland den 8. oktober 2016, «Vi må vera attraktive», er det skrevet om et sted i Nordhordland, men Fylkestinget blir også nevnt. Hvis bare Fylkestinget hadde blitt nevnt, uten stedsnavn, hadde dette ikke vært nok til å kode denne saken som utenom Nordhordland og Gulen, selv om vi som lesere kan resonnerer oss fram til at Fylkestinget ikke ligger i Nordhordland, da dette er allment kjent. I saken er imidlertid «Hordaland» nevnt, så denne saken kodes i variabel om «Kommune: Lindås» som 1 «Bare Lindås», og i variabel 21 – «Sted uklart eller utenom Nordhordland/Gulen» som 4 – «Både Nordhordland/Gulen og sted utenfor Nordhordland/Gulen», siden Hordaland fylkeskommune er nevnt i tillegg til Knarvik som er sentrum i Lindås kommune.

I første testdatarunde kodet jeg svært mye av materialet før jeg innså at en revurdering av eventuelle feilkilder og en revurdering av kategorier kunne være av nødvendighet. I flere tilfeller blandet jeg kategoriene inkonsekvent. Eksempelvis har det blitt mye rot i tilfeller der én kommune er nevnt, mens det også nevnes et stedsnavn som henviser til hele Nordhordland eller Hordaland. Da kodet jeg flere ganger kommunen som var nevnt som 2 – «Hovedsakelig, men også andre kommuner», og kodet den som kategori 3 eller 4 på variabel 21. Det riktige er imidlertid å kode saken som 1- «Bare xxx (kommune)» på kommunevariablene, og ikke 2. Dette kan ved første øyesyn oppfattes som feil, siden jeg først begrenser stedet til å gjelde *bare* her, men dernest koder saken som gjeldende for hele distriktet. Men det er viktig å huske at avgrensningen kun gjelder kommunenavnet, og ikke de større stedene. Så lenge et kommunenavn blir nevnt ene og alene, skal det kodes som 1 – «bare xxx (kommune)».

I sak nummer 143 fra Strilen den 7. oktober 2016, «Schlumberger-samarbeid sikrar utviding for PSW», gjelder saken Austrheim kommune, men også stedsnavnet Knarvik blir nevnt i

saken. Dermed kodes 14 - «Kommune: Austrheim» som 2- «Hovedsakelig, men også andre kommuner», og 13 – «Kommune: Lindås» som 3 – «Nevnt, men ikke hovedsakelig her». Saken dekker bare disse nordhordlandskommunene, men representerer navn utenfor Nordhordland. Vi må likevel forholde oss til den etablerte regelen om at vi kun kan inkludere steder i tilfeller der det kommer informasjon som på en eller annen måte kan tilskrives stedet direkte, og at det i mitt reglement gjelder kun stedsnavn. Men i siste setning av saken blir Skandinavia nevnt. Derfor ble saken til syvende og sist kodet som 4 – «Både Nordhordland/Gulen og sted utenfor Nordhordland/Gulen» på variabel 21 – «Sted uklart eller utenom Nordhordland/Gulen».

Sak nummer 141, «Sekkingstad nr. 4 på SP-Stortingslista», er en notis fra Strilen den 7. oktober 2016. Dette er en sak som er svært stedsmessig sammensatt, og det ville være lett å gjøre feil under kodingen. Jeg inkluderer eksempelet for å vise grundigere hvordan de gjensidig utelukkende kategoriene avgrenses. Både Hordaland fylkeskommune, Nordhordland distrikt og tre kommuner i Nordhordland er nevnt. Notisen handler om politiske representanter på stortingslisten som kommer fra tre ulike kommuner i Nordhordland. Ingen av stedene framstår som hovedkommune for saken. På kommune-variablene kunne jeg dermed velge enten kategori 2 – «Hovedsakelig xxx (kommune), men også andre kommuner», eller kategori 3 – «Nevnt, men ikke hovedsakelig her». Siden kommunene er nevnt i en sammenheng der det gjelder likeså mye Hordaland og Nordhordland som helhet som de nevnte kommunene, kategoriserte jeg de tre kommunene som 3 – «Nevnt, men ikke hovedsakelig her». På variabel nummer 21 – «Sted uklart eller utenom Nordhordland/Gulen» ligger valget i gråsonen mellom 1 – «Ja» og 4 - «Både Nordhordland/Gulen og sted utenom Nordhordland/Gulen». Dette er fordi at på den ene siden er det tydelig at Hordaland fylkeskommune omfatter flere områder enn bare Nordhordland, dermed gjelder saken både Nordhordland/Gulen og sted utenfor Nordhordland/Gulen. Samtidig kan det argumenteres for at Hordaland blir for generelt, og at man dermed kan velge å kategorisere saken som 1 – «Ja» (sted er uklart eller utenom Nordhordland/Gulen). Jeg valgte sistnevnte alternativ. Flere av sakene ligger i en lignende gråsone, og jeg har måttet gå gjennom stedsvariablene på nytt mer enn én gang for å rette opp i kategorier som har kollidert med hverandre.

Underveis i prosessen oppdaget jeg en metodisk problemstilling ved å konsekvent følge regelen som er satt for denne variabelen; å inkludere stedsnavnet der det kommer informasjon som på en eller annen måte kan tilskrives stedet direkte. Et eksempel er sak nummer 161,

«Hermann overvann kreften – no vil han hjelpa andre», publisert i Strilen den 7. oktober 2016. Dette er et portrettintervju der det går fram at intervjuobjektet kommer fra Knarvik i Lindås kommune. I saken ligger imidlertid hovedvekten av stedsfokuset på Austrheim kommune, blant annet på grunn av omtalen av et arrangement som Lindås-væringen arrangerer. Altså blir variabel 14- «Kommune: Austrheim» kategorisert som 2- «Hovedsakelig, men også andre kommuner», og variabel 13 – «Kommune: Lindås» blir kategorisert som 3 – «Nevnt, men ikke hovedsakelig her». Så langt virker det hele fornuftig, og gir mening etter kodebokens regler. Men midt i artikkelen blir stedsnavnet California nevnt i forbifarten. Ifølge kodeboken må jeg da på variabel 21 – «Sted uklart eller utenom Nordhordland/Gulen» kategorisere saken som 4 – «Både Nordhordland/Gulen og sted utenfor Nordhordland/Gulen».

Jeg har gjort det klart at avgrensningen av stedsvariablene innebærer at man kun skal ta med stedsnavnet dersom det dukker opp i en sammenheng der informasjonen tilskrives stedet direkte, og at det gjelder kun stedsnavn. Det finnes likevel en gråsoner her som jeg vil luke bort. Det er ikke absolutt alle stedsnavn som kan regnes direkte som stedsnavn. I sak nummer 12 - «Fedje får post i butikk», hadde journalisten intervjuet Posten sin distriktssjef i Bergen og omegn. Selv om «Bergen og omegn» blir nevnt, forstår vi at stedsreferansen er en del av navnet på selve stillingen. Hadde jeg medregnet en slik form for stedsreferanse i stedsvariablene mine, hadde jeg like fullt måttet inkludere alle etternavn som har et stedsnavn i seg, og navn på fotballag og andre lag med stedsreferanse i navnet.

Antall kilder

I hvilken grad bidrar Strilen og Nordhordland med flerkildejournalistikk? I alle tilfeller der det kommer fram informasjon som på en eller annen måte kan tilskrives en navngitt kilde, vil jeg regne dette som en kilde. Bruk av denne avgrensningen skjer på lignende måte som kategorien vi gjennomgikk i punkt 3.2.4.6. der har jeg inkludert stedet eller kommunen i alle tilfeller der det kommer fram informasjon som på en eller annen måte kan tilskrives stedet direkte. Jeg har valgt å bruke denne formen for avgrensning på alle navn som blir nevnt i en sak; både personer som blir nevnt med direkte sitat og som blir nevnt med en henvisning av artikkelforfatter.

Noe av det som gjør denne variabelen viktig er at énkilde-journalistikk er et utbredt problem, spesielt innenfor lokaljournalistikken. Andenæs (2010, s. 41) anser kildeantall for å være det

beste kvalitetsmål for journalistikk i en kvantitativ innholdsanalyse. Det å kunne vise til en bredde i antall kilder vil legge en positiv vekt på vurderingen av innholdsmangfoldet. Poenget med kritikken av bruk av få kilder eller én kilde er at journalisten ikke har tatt seg tid eller råd til å snakke med flere kilder, noe som er spesielt viktig i saker der ulike synspunkter bør inkluderes for å kunne male et mest mulig nøytralt bilde av saken og dermed sikre et innholdsmangfold.

Imidlertid kan denne variabelen bare gi oss en viss indikasjon på graden av kvalitet i forhold til bruk av flere kilder. Blant annet er det en del kildehenvisninger som ikke omtaler personer som nødvendigvis er dagsaktuelle, og dette kan gjøre at flerkildebruken mister sin tiltenkte verdi når den settes opp mot selve argumentet for å benytte seg av flere kilder. For eksempel kan kildehenvisningene være til personer som framtrer i historiske artikler (man kan da argumentere for en historisk verdi), eller referanser til diktere, forfattere, musikere eller kunstnere (slike referanser framtrer hyppig i kultursaker som konserter, der det refereres til sanger og artisten).

Det kan være lett å ramse opp mange navn, men kvaliteten på flerkildejournalistikken kan sprike. For eksempel kan sportsjournalisten velge å ramse opp navnet på alle medlemmene av fotballaget som vant gårsdagens kamp (dette gjør jeg selv, dersom laget er lite og/eller tidspresstet ikke er stort), eller journalisten kan velge å kun referere til fotballaget i sin helhet, slik at vi i praksis ikke kan føre opp én eneste kilde. Selv om han/hun velger å sitere navnet til alle på laget, har ikke dette like stor verdi som hvis det dreide seg om å få en uttale fra kilder som deler ulike syn i en samfunnsaktuell sak.

Antall kilder gir oss altså bare en vag indikasjon på innholdsmangfoldet til Strilen og Nordhordland, og feilkildene er det nok å ta av. For eksempel har avisen Nordhordland en sidetopp med små næringsliv-notiser; én fra hver kommune. Her er formålet å dekke litt fra hver kommune, og kilder er konsekvent ikke tatt i bruk. Dette vil være med på å trekke ned snittet på antall kilder brukt per sak for avisen, selv om avisen får høy «score» på bredde.

3.2 Reliabilitet, validitet og dokumentasjon

En viktig forskningsetisk faktor er å sørge for tilstrekkelig med dokumentasjon av undersøkelsen. Dette kan være en egen metoderapport eller et kapittel eller vedlegg i en større

rapport. Det som skal dokumenteres er utvalget av enheter og andre typer avgrensninger, og variabler (Østbye mfl, 2013, s. 222). Min måte å utføre dokumentering på har vært å la den være en gjennomgående del av metodekapittelet. I tillegg til å beskrive enhet og variabler har jeg nøye beskrevet alle mine tolkninger og avgrensninger av hver variabel. Jeg har i tillegg inkludert eksempler for å tydeliggjøre tolkningene og avgrensningene, og for å styrke validiteten for hver variabel. Jeg har også lagt ved en kodebok som dokumenterer utvalget av enheter og variabler.

For å sikre en nøytral og pålitelig gjennomføring av oppgaven er det mulig å la en utenforstående person kode et tilfeldig utvalg av materialet eller hele materialet, for å se hvor stor andel som er likt og ulikt kodet (Østbye mfl, 2013, s. 26, 221). Dette er en form for *reliabilitetstesting* (Østbye mfl, 2013, s. 221; Allern, 2001, s. 84). Jeg har latt en medstudent på medievitenskap kode et utvalg av materialet mitt.

Ved utførelsen av reliabilitetstesten ga jeg min medhjelper en liste over utvalget uten at han fikk se navnet på sakene, dato eller avisen de stammet fra. Jeg ba ham velge 30 tilfeldige saker fra hele utvalget, siden tiden kun strakk til for å kode et utvalg og ikke hele materialet på 334 saker. Sakene ble valgt ut etter sitt nummer, for å sikre en mest mulig nøytral tilnærming. Ved en tellefeil kodet han 29 saker.

Testen ble gjennomført etter at jeg laget en kopi av mitt datasett i SPSS, fjernet alle data fra variablene og ga medhjelperen min tilgang på sakene til Strilen og Nordhordland. Han gikk gjennom beskrivelsen av variablene og avgrensningene jeg har foretatt, og hadde kodeboken for hånd. I testen ble variabel 5, 6 og 7 utelatt. Årsaken er at formålet med kombinasjonen av disse variablene er å svare på hvor mange fellessaker Strilen og Nordhordland har, og hvor mange av dem som har lik eller delvis lik vinkling og likt eller delvis likt kildegrunnlag. Et utvalg vil ikke kunne si noe om andelen fellessaker, og om lik og ulik vinkling. For å kunne svare på dette måtte hele materialet på 334 saker blitt reliabilitetstestet. Dette arbeidet ville vært for tidkrevende til å la seg gjennomføre, ikke minst fordi det å identifisere fellessaker medfører å måtte lete gjennom hele materialet gjentatte ganger.

Jeg skal nå presentere antall målefeil for hver variabel, samt redegjøre for alvorlighetsgraden i avvikene. Se vedlegg 2 for en komplett oversikt over resultatene av reliabilitetstesten.

Sak: 0 målefeil.

Avis: 0 målefeil.

Dato: 0 målefeil.

Forside: 0 målefeil.

Form: 5 målefeil.

1 avvik er målefeil fra min side, der saken skulle vært registrert som «nyhet» og ikke «notis». Det blir likevel vanskelig å påstå hvem som har rett og galt i de 4 andre avvikene. Det kan være uenighet grunnet ulikt erfaringsgrunnlag, eller manglende avgrensning av variabelen. Den totale prosenten av ulikt kodede saker er 17,2 %.

Tema: 31 målefeil i 7 variabler.

Jeg har gjort rede for at hver enkeltsak kan kodes innenfor flere kategorier. I mange saker blir det en subjektiv vurdering om hvor mye saken vipper mot ulike tema. Det gjør at målefeil i denne dimensjonen skal tillegges mindre vekt. 9 av forskjellene er uenighet om saken skal kodes som hovedsakelig eller delvis/litt innenfor temaet. 1 målefeil har medhjelperen min kodet som uklart tema. Trekker man fra disse, er snittet 3 målefeil per temakategori, som tilsvarer 10,3 %.

Kommune: 30 målefeil i 8 variabler.

På samme måte som for temakategoriene, forekommer det en del målefeil på grunn av subjektiv tolkning av hva som skal regnes som hovedsakelig eller delvis/litt innenfor en kommune. Derfor trekker jeg fra de 3 tilfellene som gjelder dette. I tillegg møter reliabilitetstesteren på en utfordring knyttet til kunnskapsmangel om regionen, noe som sannsynligvis gjør at 9 saker er kodet i kategori uklart. I ett tilfelle har jeg også kodet en sak i kategorien uklart. Når disse avvikene trekkes fra er resultatet 17 målefeil i 8 kommunevariabler, som utgjør et snitt på 7 % målefeil.

Sted uklart eller utenom Nordhordland/Gulen: 7 målefeil.

I denne variabelen har min medhjelper registrert alle saker kun i kategori 2 og 4. Av målefeilene registrerte han 5 saker i kategori 4, mens jeg registrerte dem i kategori 1-3.

Forskjellen kan være målefeil i min undersøkelse, og/eller på målefeil hos koderen grunnet mangel på kunnskap om området. Avvikene utgjør 24 %.

Antall kilder: 6 avvik.

1 avvik forekommer av at koderen ikke har identifisert kilder, mens jeg har identifisert 1 kilde. 3 avvik forekommer av at koderen har funnet kilder, mens jeg ikke har identifisert kilder. Målefeilene kan være i min undersøkelse, og/eller hos reliabilitetstesteren dersom han ikke har brukt avgrensningene for hva som skal regnes for kilder. Målefeilene utgjør 20,7 %.

Konklusjon

På tross av at faste svaralternativer skal redusere faren for tilfeldige målefeil, er det registrert avvik i de fleste variablene av min undersøkelse og reliabilitetstesten. En del av målefeilene mellom undersøkelsen og reliabilitetstesten kan tillegges mindre vekt. For eksempel er det flere svarmuligheter innenfor de ulike variablene innenfor samme dimensjon, og mange saker krever en til dels subjektiv tolkning av hvilket tema som skal regnes som det overordnede, eller hvilken kommune saken hovedsakelig dreier seg om. Subjektivitet kan aldri helt elimineres fra undersøkelsen. Uansett viser sammenligningen av min undersøkelse og reliabilitetstesten målefeil. Om målefeilene forekommer i min undersøkelse eller i reliabilitetstesten er ubeviselig. Og en påstand om at (de fleste) målefeilene er forårsaket i medhjelperens undersøkelse, taler imot reliabilitetstestens funksjon.

Som nevnt handler reliabilitetstesting om å la en annen person kode det samme materialet som en selv, der formålet er å vurdere samsvaret mellom resultatene. Men Findahl og Höjer referert i Allern (2001, s. 84) påpeker at ««høy reliabilitet» i en slik test ikke forteller mer enn de to koderne som har gått gjennom materialet har vært enige seg imellom». Dette kan skyldes at de har samme erfaringsbakgrunn, og dermed kan kodere med forskjellig bakgrunn kunne komme fram til ulike resultat.

Jeg vil fremheve at jeg har et svært godt utgangspunkt for å kode tekstene ved at jeg er godt kjent med produktet og dets innhold, både på grunn av min bakgrunn som journalist i Strilen, og min oppvekst i og kjennskap til Nordhordlandsregionen. Avvikene mellom mine funn og den eksterne koderen sine funn kan være delvis begrunnet med at vedkommende ikke har samme kunnskap om området, produktet eller det helhetlige utvalget. Det har tatt tid, prøving og feiling for å komme til et resultat jeg selv mener jeg kan stå inne for å analysere.

3.3 Metodekritikk

Mine metodiske valg har vært vellykkede ved at variabelavgrensningene fikk fram tellbare tendenser og strukturer i alle dimensjonene jeg ønsket å undersøke. Etter hvert i arbeidet oppdaget jeg imidlertid avgrensninger av variabler som kunne vært formulert annerledes, og dermed kunne gitt enda tydeligere svar på problemstillingen. I det følgende beskriver jeg metodevanskeligheter, samt mine tanker om hvordan metoden kunne vært styrket. Jeg trekker også fram hvordan det metodiske designet har bidratt til å gi meg et godt tilfang til besvarelsen av problemstillingen.

3.3.1 Kvalitativt supplement

Jeg kunne supplert oppgaven med *strukturerte intervjuer*, men tiden strakk dessverre ikke til. Jeg ville stilt forhåndsdefinerte spørsmål med åpne svarmuligheter til redaktøren for de respektive avisene, samt noen journalister fra hver redaksjon. Jeg ville intervjuet én og én person for å få intervjuobjektene til å åpne seg i større grad enn de ville gjort hvis jeg intervjuet flere på en gang. Målet med kvalitative intervjuer var å høre redaktørens og journalistenes tanker om hvordan de opplever den lokale konkurransen, og om konkurransesituasjonen får dem til å arbeide på en annen måte enn i andre redaksjoner de eventuelt har jobbet for tidligere. Jeg hadde bedt om deres synspunkt angående en eventuell sammenslåing. Spørsmålet om hvorvidt en sammenslåing av avisene ville hatt en positiv eller negativ effekt er en analytisk konsekvens av mine funn, da man ikke kan analysere seg fram til en fasit for dette spørsmålet. Kvalitative intervju hadde uansett vært et positivt supplement til drøftelsen. Ved å en slik metodegjennomføring hadde jeg fått tilgang på et mye rikere og mer variert materiale enn det kvantitative, fordi man ved kvalitative intervjuer går mye mer i dybden på det man forsøker å analysere (Østbye mfl, 2013, s. 2).

Planen var å supplere den kvantitative innholdsanalysen med en kvalitativ innholdsanalyse med nærlesing av et utvalg fellessaker fra konkurrentene. Jeg fikk imidlertid hentet ut nok informasjon gjennom den kvantitative analysen til å kunne besvare oppgavens problemstilling på en tilfredsstillende måte. Likevel forekommer det utydeligheter i enkelte av variablene som kunne kommet bedre fram i en kvalitativ næranalyse av tekstene. Disse utydelighetene blir problematisert i punkt 3.3.2, sammen med forslag til forbedring av metoden.

3.3.2 Svakheter ved variablene og forslag til forbedringer

Svakheten ved kvantitativ innholdsanalyse er at resultatet kun baserer seg på det som er svart på hvitt. Ved bruk av denne metoden får man ikke med det som ligger mellom linjene.

Svakheter ved metoden har gitt utslag i flere av variablene mine. Dette mener jeg har påvirket oppgaven noe, i den grad at variablene ikke alltid har fått fram det jeg ønsket. Jeg vil i det følgende komme med noen konkrete eksempler på dette, og hvordan dette kunne vært løst på en annen måte.

Tidligere i metodekapittelet gjorde jeg oppmerksom på at mitt valg av metode medfører at flere av sakene jeg har kodet, gir utslag av å være fra andre kommuner/steder enn sakene hovedsakelig omhandler. Hadde jeg hatt mere tid til kvalitativ innholdsanalyse av hver eneste sak, hadde nok resultatet blitt et annet. For å illustrere metodesvakheten: Ved nærlæsning av sak nr. 5 fra Strilen den 30. september 2016, «Må kutta stillingar», forstod jeg at saken omfatter Nordhordland. Men Nordhordland nevnes ikke direkte i saken. Det gjør derimot navnet Kristiansand, som ikke er stedet det hovedsakelig snakkes om. Man må gjennomgå en dypere analyse av teksten, og lese mellom linjene, for å kunne stadfeste dette. Jeg har forholdt meg konsekvent til kodebokens begrensninger, og resultatet er at denne saken kodes som 1 – «Sted uklart eller utenom Nordhordland». Et annet eksempel som jeg skrev om i avsnittet om stedsvariablene, er sak nummer 161, «Hermann overvann kreften – no vil han hjelpa andre». Saken handler om steder i Nordhordland, men stedsnavnet California blir nevnt. Da blir saken kodet som «Både Nordhordland/Gulen og sted utenfor Nordhordland/Gulen». Dette vurderer jeg som en feilkilde fordi saken ikke handler om California, men om Nordhordland, og at det framgår av kodingen at saken handler om både Nordhordland/Gulen og et sted utenfor dette distriktet. Jeg ønsker derfor å gjøre leseren oppmerksom på at det kan se ut som at flere av sakene jeg har analysert dekker andre kommuner enn de som befinner seg i Nordhordland og Gulen distrikt, på bakgrunn av at all informasjon som kan tilskrives et sted, skal inkluderes i variablene. Som ved andre variabler med lignende utslag av feilkilder, tror jeg løsningen hadde vært å sette av nok tid til en kvalitativ næranalyse av artiklene i tillegg til kvantitativ metode.

Min algoritme kan føre til en illusjon av dårligere utslag av mangfold for én av eller begge avisene. Ett eksempel er forsidesaken til Strilen den 7. oktober 2016, «Hermann overvann kreften – no vil han hjelpa andre». Formen er feature, men temaet ble kodet som hovedsakelig helse, miljø og utdanning (og litt kunst, kultur og underholdning). Dette er eksempel på en

forsidesak med kun én kilde. En sak som prioriteres som forsidesak og som bare har én kilde vil kunne gi nedtrekk på helhetlig mangfold. Min algoritme har ikke tatt høyde for énkildesaker som denne, som i sin egen natur ikke ville falt dårlig ut mangfoldsmessig. Men når saken blir kodet som énkildesak i kombinasjon med tema helse og er prioritert som forsidesak, kan dette gi et dårligere innholdsmessig inntrykk i kvantitativ analyse enn saken fortjener.

Algoritmen min kan også gi en illusjon av bedre mangfold for fellessaker enn de fortjener. Ved forekomst av to fellessaker som kodes som ulik vinkling, vil det se ut til at de bidrar til mangfold, siden vi helst ser etter ulik vinkling i alle fellessaker. Her tas det ikke hensyn til at den ene avisen kan ha en lite informativ notis, mens den andre avisen kan ha tatt seg råd til å skrive en mer utfyllende sak med et rikt nok materiale til å bidra med en bedre eller annerledes vinkling. Jeg burde derfor inkludert en variabel som avdekket hvor mye plass avisene prioriterte til fellessaken; fra notis til dobbeltside. Jeg kunne også sett på hvilket innhold som får best plasseringsmessig prioritet, og om det er noen betydelige forskjeller mellom Strilen og Nordhordland. I motsatt tilfelle kan en notis inneholde et sterkere kildegrunnlag enn motparten sin sak selv om den måtte ha mer fylde. For det tredje kan avisen som kun skrev en notis om en sak som konkurrenten skrev en side om, likevel bidra til mest mangfold totalt sett, hvis den eksempelvis prioriterte mer plass til en sak med mer samfunnsmessig aktualitet og informasjonsverdi. For å kunne avdekke et slikt mangfold eller mangel på mangfold, måtte jeg gjennomført en næranalyse av hvert avisprodukt mot det andre, og ikke bare enkeltsaker som i denne oppgaven.

Jeg burde også identifisert om den samme kilden er brukt i flere saker. I sak nummer 324, 325 og 326 fra Nordhordland den 15. oktober 2016 skriver avisen tre saker med tema flerbrukshaller. I sak nummer 324 og 326 har de brukt den samme hovedkilden. Hadde jeg inkludert å analysere kildebruken på et slikt nivå, kunne dette vært berikende for bedømmingen av innholdsmangfold.

Det var enkelte dimensjoner som hadde vært interessante å inkludere for å besvare oppgavens problemstilling, men som ikke kunne gitt tilfredsstillende svar grunnet mine metodiske avgrensninger. Tidligere i kapittelet har jeg gjort rede for min avgrensning mot journalistiske tekster og hvorfor jeg har utelatt **bildemateriale**. En konsekvens er at jeg ikke får fram informasjon som framtrer i bildetekstene. Erfaringsmessig vet jeg at en del informasjon som

blir utelatt fra selve artikkelen, blir presentert kortfattet i bildetekster. Jeg tror at særlig stedsdimensjonen og kildedimensjonen ville gitt et rikere resultat uten denne avgrensningen.

Et annet aspekt som måtte utelates er variabelen **alder**. Variabelen er interessant blant annet for å avdekke mangfold i aldersspredning. Kanskje er den ene avisen flinkere enn den andre til å inkludere alle aldre, mens den andre avisen fokuserer mest på folk over 40+. Grunnen til at denne variabelen ikke ble inkludert er at alderen på personer som oftest ikke blir oppgitt i sakene. En annen problemstilling er feilkildene som ligger i variabelen. Man skal alltid kode dem som framtrer i saken. Som nevnt tidligere i metoddelen har jeg kun valgt å se på skriftlig arbeid, og utelatt å kode bildemateriale. Det ville være uheldig om intervjuobjektet i saken for eksempel er en mannlig trener for et håndballag på 31 år, mens det i bildematerialet går fram at håndballaget består av jenter født i 2005.

Denne argumentasjonen vil jeg også bruke videre for variabelen **kjønn**. En god fordeling mellom kjønn vil også virke positivt for å danne et helhetlig bilde av en mangfoldig avis. Det vil derimot være umulig å ta med denne variabelen grunnet avgrensningen av mitt materiale. I det fiktive eksempelet ovenfor ser vi at intervjuobjektet er en trener av mannlig kjønn, mens bildematerialet viser at det er et jentehåndballag. Dermed ville vi kodet kjønnen som mann og ikke kvinne.

En gjennomgang av **overskrifter** hadde gjort det mulig å se i hvilken grad Nordhordland og Strilen finner på nye titler, i hvilken grad de bruker lignende titler på samme sak og om overskriften står til saken. Overskriften er noe av det første som møter øyet når man ser en avisside. Den fungerer som en inngangsport til videre lesning ved å fange leserens oppmerksomhet og på en kortfattet måte si noe om saksinnholdet. Det metodiske problemet vi møter på ved å inkludere tittel som kategori er at det er blir vanskelig å lage en ramme for hva som skal telle som lik eller ulik tittel. Dette blir et subjektivt valg, og jeg har etter beste evne forsøkt å eliminere en slik problemstilling. Dermed utelukker jeg tittel som variabel.

Det kunne vært berikende for min problemstilling å undersøke hvor stor andel av avisene som var **annonsert innhold**. Hvis lokalavisene skal kunne oppfylle rollen innholdsmessig, må de ha nok inntekter. Et annonsemarked er et sentralt middel for dette. Jeg fokuserer likevel på det innholdsmessige, journalistiske innholdet. Jeg tar utgangspunkt i at Strilen og Nordhordland har en viss sum med produksjonsstøtte og er avhengige av annonseinntekter. Jeg ser dermed

bort fra annonsert innhold, og retter fokuset mot spørsmålet om resten av avisproduktet er av innholdsmessig kvalitet og uavhengighet fra konkurrenten, som samsvarer med støtten de skal gjøre seg fortjent til å motta. Det hadde også vært nyttig å inkludere en variabel om volummål. For å skape et helhetlig inntrykk av hvilke innholdskategorier som dominerer, er det ofte ikke tilstrekkelig å telle antall innslag, men også inkludere et størrelsesmål for saken (Østbye mfl, 2013, s. 218).

Som nevnt i konklusjonen om reliabilitet, er det ikke mulig å si om avvikene som er registrert i sammenligningen av min undersøkelse og reliabilitetstesten skyldes målefeil hos meg eller hos min medhjelper. Imidlertid er det mulig å si at målefeilene kunne vært minimalisert; ved å sette av tid til å teste en større del av utvalget, samt at reliabilitetstesteren fikk mer tid til å sette seg inn i variablenes avgrensninger. Jeg kunne også valgt å la en person med kjennskap til regionen og produktet gjennomført testen.

Alt i alt mener jeg at mitt valg av metodisk design har hjulpet meg til å svare på problemstillingen, og alle variablene har bidratt med nok informasjon til at vi får en indikasjon på innholdsmangfoldet til Strilen og Nordhordland.

4. ANALYSE

Man får i denne oppgaven et innblikk i hvordan situasjonen var i de to konkurrerende avisene i perioden jeg valgte å analysere. Tendensene i analysen kan ikke tegne et fullstendig, generaliserbart bilde på graden av innholdsmangfold som Strilen og Nordhordland bidrar med ved sin sameksistens. Til det er materialet for snevert, og feilkildene for mange. Eksempelvis var kanskje journalisten som dekket én type saker på ferie i akkurat denne perioden, slik at denne stofftypen ble mindre dekket, eller dekket med dårligere utslag på for eksempel kildebruk. Det kan være en avis har skrevet en notis med dårlig mangfoldsutslag på variablene på grunn av sjangerformens begrensninger, men at saken følges opp i en senere utgave som ikke er analysert. Det vil også være usikkert hvor mange saker som er fellessaker, da en fellessak kan ha vært på trykk utenfor utvalgsperioden som er analysert. Derfor vil jeg presisere at utvalget kun gir en indikasjon på Strilen og Nordhordland sitt bidrag til innholdsmangfold.

I metodekapittelet ble alle variablene beskrevet, avgrenset og problematisert. Ved å se på sammenhenger mellom de ulike variablene i materialet når vi kombinerer dem, er det mulig å finne svar på følgende spørsmål:

- Hvordan bruker de to avisene ulike sjangerformer, og har de to avisene lik eller forskjellig fordeling av tema?
- Hvilke kommuner blir oftest dekket?
- Er det noen betydelige forskjeller mellom avisenes dekningsområde?
- Hvor stor andel saker identifiseres i Nordhordland og Gulen, og hvor stor andel er uklar eller utenfor dekningsområdet?
- Hvordan er forholdet mellom avisenes geografiske prioriteringer og opplag?
- Hvem av Strilen og Nordhordland benytter seg av flest kilder i sine oppslag, og i hvilken grad bidrar de til flerkildejournalistikk?
- Hvilke kommuner og hvilke sakstyper havner på førstesiden?
- Hvor mange fellessaker har Strilen og Nordhordland, og hvem skriver om fellessaken først og sist?
- Hvor mange av fellessakene har lik eller delvis lik vinkling, og hvor mange av fellessakene har likt eller delvis likt kildegrunnlag?

Formålet med spørsmålene er å belyse problemstillingen på en best mulig måte. Som nevnt gir analysen kun et innblikk i mangfoldsituasjonen. I det følgende vil spørsmålene gjennomgås i kombinasjon med bruk av tabeller med og uten prosentvisning, for å redegjøre for funnene i ulike kategorier så tydelig som mulig. Besvarelsen av spørsmålene peker fram mot drøftingen av i hvilken grad Strilen og Nordhordland bidrar til et innholdsmangfold ved sin sameksistens. Avslutningsvis drøftes en eventuell sammenslåing og veien videre.

4.1 Temaene og sjangerformene

Hvordan bruker de to avisene ulike sjangerformer, og har de to avisene lik eller forskjellig fordeling av tema? For å sikre det mediepolitiske målet om å ivareta lokaldemokratiet, skal lokalavisene være en allsidig kanal som oppfyller nøkkelfunksjonene lupe og lim.

Lokalavisene skal være en informasjons- og debattkanal på den ene siden, og et bindeledd for kultur og lokal identitet på den andre siden (Mathisen, 2010a, s. 27; Espeland, 2006, s. 21-30). For å sørge for mangfold i innhold må det være en god balanse mellom lupe og lim, og denne balansen får vi en indikasjon på gjennom å se på variasjonen av ulike tema og sjangre.

I tabell 1.1 nedenfor ser vi en prosentvis oversikt over antall oppslag fordelt i ulike sjangerformer. Av til sammen 334 saker har Strilen dekket 169, og Nordhordland har dekket 165. 100 % tilsvarer altså 169 saker hos Strilen og 165 saker hos Nordhordland.

Sjangerformer av objektiv karakter (nyhetsartikkel, notis) utgjør 64 % av sakene for Strilen, og 76,5 % av sakene for Nordhordland. Samlet sett utgjør disse sjangerformene 70 %. Det er nyhetsartikkelen som blir mest benyttet av begge avisene, i hele 42,2 % av alle saker. 34 % av Nordhordland sitt stoff er notiser, mot 22 % i Strilen.

Subjektive sjangre og sjangre med personlig vri (leder, magasin/reportasje, leserinnlegg, enkét) utgjør 33 % av Strilen sitt stoff, og 21 % hos konkurrenten. I metodekapittelet gjorde jeg rede for mitt valg av å slå sammen tallene fra formene magasin og reportasje i analysen. Magasin/reportasje utgjør totalt en andel på 16,6 % av Strilen sine saker, og 11,5 % hos Nordhordland. Av antall leserinnlegg er forskjellen stor: I Strilen er 11,8 % av stoffet leserinnlegg, mot 6,1 % i Nordhordland. Konkurrentene har fått med én lederartikkel i samtlige utgaver. Strilen har inkludert enkét i 3 av 5 utgaver, mens Nordhordland bare har laget 1 enkét.

Konklusjon form

Nyhetsformidling utgjør en overvekt av saksprioriteringene, og får begge avisene til å framstå som solide informasjonskanaler. Det fører imidlertid til en ubalanse i fordelingen mellom lupe og lim. Av objektivt stoff står avisene likt i andel nyhetsartikler. Men av resten av sjangerformene peker Nordhordland seg ut med et svært høyt antall notiser. Strilen fyller avisene med en større andel reportasjer, magasinsaker og enkéter enn konkurrenten, som er en viktig del av lim-funksjonen. Strilen gir også plass til dobbelt så mange debattinnlegg som Nordhordland, og sikrer dermed funksjonen som kanal for debatt. Begge har bidratt likt til lim-funksjonen gjennom å sette hjertesakene sine på dagsordenen med lederartikkel i hver utgave. Ifølge Allern (2001, s. 119) er reportasjens svake plass i spaltene et negativt trekk ved de fleste avisers prioritering og redigering. Han peker ut at prioriteringene ofte har røtter i en økonomisk situasjon:

Dette fører til lite kontakt med andre miljøer enn de som alltid er «i nyhetsbildet», og manglende utnyttelse av mulighetene til rapporter fra det levende livet. De tradisjonelle nyhetssjangerne (...) krever til sammenligning lite tid og blir tydeligvis prioritert, ikke minst av økonomiske årsaker. Resultatet er en journalistikk som altfor sjelden gir rom for ettertanke og menneskelig innlevelse (Allern, 2001, s. 119).

Strilen og Nordhordland mottar den samme summen med produksjonsstøtte. Likevel er det Strilen som i størst grad skriver den kostbare journalistikken. At Nordhordland prioriterer så mye plass til notiser mens Strilen har en høyere andel egenprodusert stoff, reduserer avisenes totale bidrag til innholdsmangfold.

Tabell 1.1 Fordeling av oppslag i ulike sjangerformer (%)

Form	Avis		Total
	Strilen	Nordhordland	
Nyhetsartikkel	42,0%	42,4%	42,2%
Leder	3,0%	3,0%	3,0%
Magasin	8,3%		4,2%
Leserinnlegg	11,8%	6,1%	9,0%
Enkét (fem på gaten)	1,8%	0,6%	1,2%
Notis	21,9%	33,9%	27,8%
Reportasje	8,3%	11,5%	9,9%
Uklart	3,0%	2,4%	2,7%
Total	100,0%	100,0%	100,0%

Temaene som utmerker seg med høyest dekningsandel i underkategori 1 (se Vedlegg 1 for en oversikt over underkategoriene for ulike variabler) er kunst, kultur og underholdning (17,7 % sammenlagt, se tabell 2.1), og politikk og offentlig forvaltning (12 % sammenlagt, se tabell 2.2).

Tabell 2.1 Fordeling av oppslag med forekomst av tema kunst, kultur og underholdning (%)

		Avis		Total
		Strilen	Nordhordland	
Tema: Kunst, kultur og underholdning	Bare	17,8%	17,6%	17,7%
	Hovedsakelig, men også andre	5,9%	4,8%	5,4%
	Ja, delvis/litt kultur	4,7%	7,9%	6,3%
	Nei	71,0%	69,7%	70,4%
	Uklart	0,6%		0,3%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Tabell 2.2 Fordeling av oppslag med forekomst av tema politikk og offentlig forvaltning (%)

		Avis		Total
		Strilen	Nordhordland	
Tema: Politikk og offentlig forvaltning	Bare	11,8%	12,1%	12,0%
	Hovedsakelig, men også andre	8,9%	13,9%	11,4%
	Ja, delvis/litt politikk og offentlig forvaltning	8,9%	7,9%	8,4%
	Nei	70,4%	64,2%	67,4%
	Uklart		1,8%	0,9%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

For resten av materialet i denne underkategorien ligger snittprosenten noenlunde jevnt innenfor alle de andre temavariablene, mellom 6-9 % sammenlagt. Unntaket er tema kriminalitet og rettsvesen, som utgjør bare 2,7 % av materialet (se tabell 2.3).

Tabell 2.3 Fordeling av oppslag med forekomst av tema kriminalitet og rettsvesen (%)

		Avis		Total
		Strilen	Nordhordland	
Tema: Kriminalitet og rettsvesen	Bare	3,0%	2,4%	2,7%
	Hovedsakelig, men også andre	4,1%	4,2%	4,2%
	Ja, delvis/litt krim	1,8%	1,8%	1,8%
	Nei	91,1%	90,9%	91,0%
	Uklart		0,6%	0,3%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Begge avisene har en relativt lik prosentdekning av de ulike temaene, men skiller seg fra hverandre innenfor sport og økonomi og næringsliv. 13 % av Strilen sine saker er bare sport, mot 4,8 % i Nordhordland (se tabell 2.4). Innenfor tema økonomi og næringsliv er det Nordhordland som har høyest andel (9,1 %), mens Strilen har bare 3,6 % saker i underkategori 1 (se tabell 2.5). Der Strilen har saker med utelukkende sportstema, bidrar Nordhordland altså med en større andel økonomi- og næringslivssaker.

Tabell 2.4 Fordeling av oppslag med forekomst av tema sport (%)

		Avis		Total
		Strilen	Nordhordland	
Tema: Sport	Bare	13,0%	4,8%	9,0%
	Hovedsakelig, men også andre	3,0%	3,6%	3,3%
	Ja, delvis/litt sport	0,6%	4,2%	2,4%
	Nei	83,4%	86,7%	85,0%
	Uklart		0,6%	0,3%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Tabell 2.5 Fordeling av oppslag med forekomst av tema økonomi og næringsliv (%)

		Avis		Total
		Strilen	Nordhordland	
Tema: Økonomi og næringsliv	Bare	3,6%	9,1%	6,3%
	Hovedsakelig, men også andre	3,6%	6,7%	5,1%
	Ja, delvis økonomi og næringsliv	3,6%	3,6%	3,6%
	Nei	88,8%	80,0%	84,4%
	Uklart	0,6%	0,6%	0,6%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Når man legger sammen underkategori 1-3 i hver temavariabel for å se hvor stor andel saker som har vært innom hvert tema enten litt, delvis eller utelukkende, viser det seg at kunst, kultur og underholdning og politikk og offentlig forvaltning sammenlagt utgjør tema i de fleste saker. Helse, miljø og utdanning (se tabell 2.6) havner på en sterk tredjeplass.

Tabell 2.6 Fordeling av oppslag med forekomst av tema helse, miljø og utdanning (%)

		Avis		Total
		Strilen	Nordhordland	
Tema: Helse, miljø og utdanning	Bare	7,7%	7,9%	7,8%
	Hovedsakelig, men også andre	6,5%	11,5%	9,0%
	Ja, delvis helse, miljø og utdanning	8,3%	11,5%	9,9%
	Nei	77,5%	69,1%	73,4%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Tabell 2.7 Fordeling av oppslag med forekomst av tema trafikk og ulykker (%)

		Avis		Total
		Strilen	Nordhordland	
Tema: Trafikk og ulykker	Bare	8,9%	5,5%	7,2%
	Hovedsakelig, men også andre	7,1%	3,0%	5,1%
	Ja, delvis/litt trafikk og ulykker	4,7%	4,2%	4,5%
	Nei	79,3%	86,7%	82,9%
	Uklart		0,6%	0,3%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Konklusjon tema

Det er kunst, kultur og underholdning samt politikk og offentlig forvaltning som er de to mest brukte temaene hos både Strilen og Nordhordland. Her er det altså en god balanse mellom underholdnings- og informasjonssakene. Dette er et positivt trekk, siden en viktig utfordring for lokalmedier er å ha en god balanse mellom rollen som lokal identitetsbygger og oppdraget med å sette saker på dagsorden. At det ikke er mange krim- og rettssaker å skrive om, kan forklares med at kriminalitetsandelen er mye lavere i distriktet enn i en storby. Variabelen har vært nyttig å ta med for å skape et helhetlig bilde av fordelingen mellom alle tema, men tillegges mindre verdi siden det er naturlig at færre saker gir utslag i denne variabelen.

Nordhordland skriver flere saker med tema økonomi og næringsliv, mens Strilen skriver en større andel saker om sport. Der den ene avisen dekker lite innenfor et tema, har den andre avisen bidratt mer. Dess større tematisk forskjellen er dem imellom, dess større er det samlede bidraget til innholdsmangfold i et folkeopplysningsperspektiv. Samtidig bør avisene isolert sett ha en god balanse mellom temakategoriene. At avisene skriver flest saker med informasjons- og underholdningstema gjør avisene til gode forvaltere av lupe og lim når man

vrurderer fordelingen i avisene hver for seg. Men alt i alt er det ingen vesentlige forskjeller mellom Strilen og Nordhordland sin fordeling av tema. Dette reduserer deres bidrag til et samlet innholdsmangfold.

4.2 Geografisk dekning

Spørsmålene som skal besvares i denne analysedelen er: Hvilke kommuner blir oftest dekket? Er det noen betydelige forskjeller mellom avisenes dekningsområde? Hvor stor andel saker identifiseres i Nordhordland og Gulen, og hvor stor andel er uklar eller utenfor dekningsområdet? Hvordan er forholdet mellom avisenes geografiske prioriteringer og opplag? Lokalavisenes rolle som lupe og lim; at de ikke bare er en viktig informasjonskilde til lokalnyheter, men har en sterk betydning for lokal identitet og tilhørighet som overgår andre informasjonskanaler, ble slått fast i den teoretiske gjennomgangen. Lokalavisenes betydning for identitet og tilhørighet er en teoretisk forankring som kan benyttes i sammenheng med flere av de innholdsmessige dimensjonene, og har også en klar kobling til geografisk dekning. Ifølge Mathisen (2010a, s. 31, 32) er det å ha identitet til et geografisk sted «når en person sin selvoppfatning i vesentlig grad er preget av tilknytning og følelsesmessige bånd til et bestemt sted eller en region». Hun peker på at mange fortsetter å abonnere på lokalavisen fra hjemstedet selv om de har flyttet. Det at lokalavisen ikke skriver om saker utenfor dekningsområdet, men skal gi leserne informasjon om det nære, lille samfunnet, bidrar til å styrke den enkeltes identitet og følelse av tilhørighet til lokalsamfunnet og bostedet.

Strilen og Nordhordland dekker et stort geografisk område; nordhordlandskommunene Austrheim, Fedje, Lindås, Masfjorden, Meland, Modalen og Radøy, i tillegg til Gulen i Sogn og Fjordane fylke. I lys av lokalavisenes sterke identitetsrolle i sammenheng med geografisk tilhørighet er det viktig at de har en grei fordeling mellom kommunene som er en del av dekningsområdet. Det er også viktig at hoveddelen av sakene dekker det nære samfunnet i Nordhordland og Gulen, og ikke saker utenfor dekningsområdet.

Når underkategori 1-3 legges sammen i hver stedsvariabel (se tabell 3.3 - 3.11) for å se hvor stor andel saker som har skrevet om stedet, enten det er nevnt eller er hovedsted i saken, er det Lindås, Meland og Radøy som utpeker seg som de mest dekte kommunene. I tabellen nedenfor er kommunene i utvalget nummerert fra høyest til lavest dekningsprosent. Prosenten

tilsvarende summen av underkategori 1-3. Årsaken til at tallet sammenlagt ikke blir 100 % er at dekningsgraden av kommunene er overlappende.

Tabell 3.1 Dekning av kommuner i utvalget (%)

Nr.	Kommune	Strilen	Nordhordland
1	Lindås	47,9 %	38,2 %
2	Meland	26,6 %	20,6 %
3	Radøy	15,4 %	18,1 %
4	Austrheim	14,1 %	18,8 %
5	Masfjorden	11,3 %	9,0 %
6	Gulen	9,5 %	9,6 %
7	Fedje	7,1 %	8,4 %
8	Modalen	5,3 %	3,0 %
Totalt:		139 %	125,7 %

En forklaring på fordelingen av saker mellom kommunene, er korrelasjonen mellom folketall/areal, og andelen aktivitet i kommunen. Dess flere innbyggere i kommunen, dess mer aktivitet genererer de i kommunen. Tabell 3.2 nedenfor bidrar med en oversikt over folketall og areal for kommunene i utvalget. Kommunene er listet fra høyeste til laveste folketall. Statistikken er hentet fra Store Norske Leksikon (2017).

Tabell 3.1 og 3.2 viser en sammenheng mellom sakenes dekningsgrad av kommunene og folketallet. Masfjorden og Gulen har byttet plass i oversiktene, men dette forklares med at dekningsgraden av Masfjorden og Gulen er svært jevn. Gulen er egentlig den 5. mest dekte kommunen i sakene til Nordhordland, selv om den i oversikten havner på en 6. plass sammenlagt.

Tabell 3.2 Oversikt over kommuneutvalgets folketall og areal

Nr.	Kommune	Folketall 2016	Areal km ²	Folketall per km ²
1	Lindås	15607	475	33
2	Meland	7812	93	84
3	Radøy	5077	111	46
4	Austrheim	2858	58	50
5	Gulen	2370	597	4
6	Masfjorden	1701	556	3
7	Fedje	576	9	62
8	Modalen	321	412	1

Lindås, Meland og Radøy

Som det framgår av tabell 3.2 ovenfor og tabell 3.3 nedenfor, er det Lindås kommune som troner høyest i utvalget når det gjelder antall saker som registreres for hver kommune. Strilen og Nordhordland dekker hele 22,2 prosent saker utelukkende fra Lindås. Ved å legge sammen snittprosenten fra underkategori 1 og 2, blir summen 32,7 % dekning av Lindås kommune. Dette er et svært høyt tall sammenlignet med de andre kommunene i utvalget, men resultatet er ikke overraskende. Det fins flere mulige faktorer som kan være med på å påvirke fordelingen av antall saker mellom kommunene, selv om sammenhengen ikke nødvendigvis er kausal.

For det første er det en korrelasjon mellom folketall/areal og aktivitet i kommunene. Lindås er den største kommunen i Nordhordland (Forthun, 2016), med det høyeste folketallet i dekningsområdet. Lindås eller steder i Lindås blir også omtalt mest i utvalget. På 1970-tallet ble kommuneadministrasjonen flyttet fra Lindås tettsted, som ligger lenger nord i kommunen, til Knarvik i sør. Knarvik er i dag både administrasjonssenter i Lindås kommune og regionsenter for Nordhordland. Dette medfører at store deler av aktivitetene som foregikk på Lindås, er flyttet til Knarvik. Da er det logisk at også en overvekt av lokalnyhetene skjer i Knarvik. Planen var å lage en underkategori for alle lokalsteder sakene tok opp (se metodegjennomgang). Dersom jeg hadde inkludert en variabel som identifiserte lokale stedsnavn og ikke bare analyserte stedsdimensjonen på kommune-nivå, kunne jeg funnet ut hvor stor andel saker i Lindås kommune som omhandlet kommunesenteret.

Tabell 3.3 Fordeling av saker med dekning av Lindås kommune (%)

		Strilen	Avis Nordhordland	Total
Kommune: Lindås	Bare	23,7%	20,6%	22,2%
	Hovedsakelig, men også andre kommuner	13,0%	7,9%	10,5%
	Nevnt, men ikke hovedsakelig her	11,2%	9,7%	10,5%
	Ikke Lindås	48,5%	60,0%	54,2%
	Uklart	3,6%	1,8%	2,7%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Ved å legge sammen underkategori 1-3, viser analysen prosentandelen av saker der kommunen eller et sted i kommunen har vært nevnt i en eller annen form. Lindås er inkludert i 47,9 % av Strilen sine saker, og 38,2 % av Nordhordland sine saker. 21,3 % av Strilen sine saker omhandler et sted i Meland, mot 15,8 % i Nordhordland. Radøy er på tredje plass med 15,4 % dekning i Strilen og 18,1 % dekning i Nordhordland (se tabell 3.4 og 3.5 for konkrete tall i alle underkategorier).

Tabell 3.4 Fordeling av saker med dekning av Meland kommune (%)

		Avis		Total
		Strilen	Nordhordland	
Kommune: Meland	Bare Meland	8,9%	8,5%	8,7%
	Hovedsakelig, men også andre kommuner	12,4%	7,3%	9,9%
	Nevnt, men ikke hovedsakelig her	5,3%	4,8%	5,1%
	Ikke Meland	69,2%	78,2%	73,7%
	Uklart	4,1%	1,2%	2,7%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Tabell 3.5 Fordeling av saker med dekning av Radøy kommune (%)

		Avis		Total
		Strilen	Nordhordland	
Kommune: Radøy	Bare Radøy	4,1%	8,5%	6,3%
	Hovedsakelig, men også andre kommuner	8,9%	4,8%	6,9%
	Nevnt, men ikke hovedsakelig her	2,4%	4,8%	3,6%
	Ikke Radøy	80,5%	80,0%	80,2%
	Uklart	4,1%	1,8%	3,0%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

En annen potensielt medvirkende faktor til at Lindås troner høyest i dekningsstatistikken, er den samme mulige forklaringen på at Meland og Radøy havner på andre- og tredje plass i andel saker som omtaler kommunene. Disse tre var nemlig subjekt i sakene som omhandlet kommunesammenslåingen. At Lindås, Meland og Radøy blir dekket oftest i sakene til både Strilen og Nordhordland kan forklares med at sammenslåingen av disse tre kommunene var et hett tema i utvalgsperioden. Dersom stedsdimensjonen hadde blitt analysert om igjen på et

senere tidspunkt, er det lite sannsynlig at prosentfordelingen i kommunedekningen hadde blitt den samme som i resultatet i denne analysen.

Det er en mulighet for at Strilen og Nordhordland i utgangspunktet hadde en grei fordeling mellom de fleste kommunene (likevel sannsynligvis med en hovedvekt på saker i Lindås grunnet Knarvik sin rolle som regionsenter), men at temaet om sammenslåingen mellom Lindås, Meland og Radøy har farget utvalget og stjålet noe av plassen og prioriteringen som ellers ville vært bedre fordelt over de andre kommunene.

På den andre siden er det mulig at avisene var bevisst på at en del saker handlet om de tre kommunene Lindås, Meland og Radøy. Derfor kan de ha forsøkt å utjevne deknningen ved å fokusere på å øke antallet saker fra de andre kommunene i større grad enn de ellers ville gjort. Altså hadde fordelingen mellom de ulike kommunene vært enda skjevere i en annen utvalgsperiode enn utslaget ble i dette utvalget.

I en annen utvalgsperiode kan det imidlertid være andre faktorer som påvirker andre aspekter av innholdsmangfold. Ethvert utvalg kan gi ulikt resultat. Men jeg vil påstå at resultatet med høy dekningsgrad for Lindås kommune sannsynligvis vil gjenta seg i andre utvalg, inntil Lindås kommune får en annen rolle enn den har i dag. Dette gjør det interessant å se for seg hvordan Strilen og Nordhordland vil fordele stoffet mellom kommuner når Lindås, Meland og Radøy sammen trer inn i en ny rolle som storkommune. Dette vil bli drøftet videre i siste del av oppgaven.

Austrheim kommune

Austrheim er den fjerde mest dekte kommunen i utvalget. Stedsnavnet Austrheim eller steder i Austrheim blir identifisert i til sammen 14,1 % av Strilen sine saker, og 18,8 % av Nordhordland sine saker (se tabell 3.6).

Tabell 3.6 Fordeling av saker med dekning av Austrheim kommune (%)

		Strilen	Avis Nordhordland	Total
Kommune: Austrheim	Bare	4,1%	9,1%	6,6%
	Hovedsakelig, men også andre kommuner	4,1%	6,1%	5,1%
	Nevnt, men ikke hovedsakelig her	5,9%	3,6%	4,8%
	Ikke Austrheim	82,2%	78,8%	80,5%
	Uklart	3,6%	2,4%	3,0%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Masfjorden kommune

Den femte mest dekte kommunen i utvalget er Masfjorden, som ligger nord i regionen. Masfjorden er omtalt i 11,3 % av sakene til utvalget fra Strilen, og 9,0 % av sakene til utvalget fra konkurrenten (se tabell 3.7).

Tabell 3.7 Fordeling av saker med dekning av Masfjorden kommune (%)

		Strilen	Avis Nordhordland	Total
Kommune: Masfjorden	Bare	3,0%	4,2%	3,6%
	Hovedsakelig, men også andre kommuner	2,4%	1,2%	1,8%
	Nevnt, men ikke hovedsakelig her	5,9%	3,6%	4,8%
	Ikke Masfjorden	85,8%	88,5%	87,1%
	Uklart	3,0%	2,4%	2,7%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Gulen og Fedje kommune

Fedje og Gulen har noenlunde lik forekomst i Strilen og Nordhordland. Ved å se på hvor mange prosent saker som skrives om kommunene totalt sett, er Gulen eller sted i Gulen nevnt i 9,5 % av Strilen sine saker og 9,6 % av Nordhordland sine saker (se tabell 3.8).

Tabell 3.8 Fordeling av saker med dekning av Gulen kommune (%)

		Avis		Total
		Strilen	Nordhordland	
Kommune: Gulen	Bare Gulen	3,0%	3,6%	3,3%
	Hovedsakelig, men også andre kommuner	1,2%	2,4%	1,8%
	Nevnt, men ikke hovedsakelig her	5,3%	3,6%	4,5%
	Ikke Gulen	86,4%	87,9%	87,1%
	Uklart	4,1%	2,4%	3,3%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Fedje er nevnt i 7,1 % av alle Strilen sine saker og 8,4 % av alle Nordhordland sine saker når man legger sammen tallene i kategori 1-3 (se tabell 3.9).

Tabell 3.9 Fordeling av saker med dekning av Fedje kommune (%)

		Avis		Total
		Strilen	Nordhordland	
Kommune: Fedje	Bare	1,8%	3,0%	2,4%
	Hovedsakelig, men også andre kommuner	1,2%	1,8%	1,5%
	Nevnt, men ikke hovedsakelig her	4,1%	3,6%	3,9%
	Ikke Fedje	88,8%	89,7%	89,2%
	Uklart	4,1%	1,8%	3,0%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Av saker der kommunen og/eller lokalsted i kommunen er nevnt i større eller mindre grad, er det altså Gulen som framtrer oftest. Men dersom man ser på prosentandelen saker som skriver bare eller hovedsakelig om kommunen og/eller lokalstedet, er det Fedje som framtrer oftest, med 3 % tilfeller i Strilen og 4,8 % tilfeller i Nordhordland.

Modalen kommune

Som nevnt er Modalen kommune offisielt ikke en del av dekningsområdet til avisen Nordhordland, men tabell 3.10 viser at kommunen er nevnt i 3 % av sakene fra utvalget til Nordhordland. Kommunen forekommer imidlertid aldri i kategori 1 og 2 for Nordhordland. I

Strilen er forekomsten av saker som omhandler Modalen totalt 5,3 %. At Modalen kommune dekkes minst i utvalget kan forklares med at Modalen er Norges nest minste kommune (Feide, u.å). Modalen hadde bare 321 innbyggere i 2016 og et folketall på 1 innbygger per km². Tabell 3.1 og 3.2 viser en korrelasjon mellom folketall/areal i kommunene og sakenes dekning av kommunene.

Tabell 3.10 Fordeling av saker med dekning av Modalen kommune (%)

		Strilen	Avis Nordhordland	Total
Kommune: Modalen	Bare Modalen	1,2%		0,6%
	Nevnt, men ikke hovedsakelig her	4,1%	3,0%	3,6%
	Ikke Modalen	91,1%	95,2%	93,1%
	Uklart	3,6%	1,8%	2,7%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Sted uklart eller utenom Nordhordland og Gulen

Sted uklart eller utenom Nordhordland/Gulen er en viktig variabel å inkludere for å kartlegge hvor mange saker som handler om steder utenom avisenes dekningsområde. Slik kan man danne seg et bilde av Strilen og Nordhordland sitt bidrag til identitetsskaping i det nære, lille samfunnet eller om de prioriterer mange saker som ikke omfatter dekningsområdet. Som det framgår av tabell 3.11 omtaler nesten 25 % av sakene både Nordhordland og Gulen og sted utenfor Nordhordland og Gulen. Den høye andelen er ikke kritisk, jamfør metodegjennomgangen der jeg presiserte at alle stedsnavn, uansett hvilken rolle navnet har i saken, skal medregnes. Dette fører til at mange saker som egentlig handler om Nordhordland og Gulen blir kodet i underkategori 4.

Det viktige er å kunne kartlegge differansen mellom steder som handler bare eller hovedsakelig om et sted i Nordhordland og Gulen, og steder som er identifisert utelukkende utenfor området. Dersom det er et høyt antall saker der stedet er uklart eller utenom Nordhordland og Gulen, drar dette ned det lokale fokuset. Strilen og Nordhordland gir et snitt på nesten 10 % saker der stedet ikke kan identifiseres innenfor Nordhordland eller Gulen. Hele 70 % av sakene identifiserer et sted innenfor dekningsområdet, eller omtaler Nordhordland og/eller Gulen som helhet. Antagelig fokuserer sakene som havner i kategori 4 på et sted innenfor dekningsområdet, siden lokalavisene behøver å sikre en lokal tilknytning i

sakene. Det er meget mulig at andelen saker som i analysen ikke identifiseres innenfor Nordhordland eller Gulen, er lavere enn 10 %. Kanskje handler en del av sakene om utflyttede nordhordlendinger, noe som ikke fanges opp av variablene i den kvantitative innholdsanalysen.

Tabell 3.11 Fordeling av oppslag der sted er uklart eller er utenom Nordhordland/Gulen (%)

		Avis		Total
		Strilen	Nordhordland	
Sted uklart eller utenom Nordhordland og Gulen	Ja	10,7%	8,5%	9,6%
	Nei	54,4%	62,4%	58,4%
	Hele Nordhordland/Gulen	8,3%	9,7%	9,0%
	Både Nordhordland/Gulen og sted utenfor Nordhordland/Gulen	26,6%	19,4%	23,1%
	Total	100,0%	100,0%	100,0%

Geografisk prioritering versus opplag

Hvordan er forholdet mellom avisenes geografiske prioriteringer og opplag? I introduksjonen til gjennomgangen av de ulike kommunene, presenterte jeg en oversikt over avisenes dekningsprosent av kommunene ved å summere underkategori 1-3 av kommunevariablene (se tabell 3.1). Aviskatalogen (2016) bidrar med en oversikt over opplagstallet for Strilen og Nordhordland i de åtte kommunene i utvalgsperioden:

Tabell 3.12 Oversikt over fordeling av opplag i 2016

Nr.	Kommune	Strilen	Nordhordland
1	Lindås	2076	2845
2	Meland	501	389
3	Radøy	519	281
4	Austrheim	422	138
5	Masfjorden	330	82
6	Gulen	210	134
7	Fedje	60	25
8	Modalen	19	1
Totalt:		4137	3895

De åtte kommunene havner på samme plassering i begge oversiktene. Det er en tydelig sammenheng mellom dekningsgraden i mitt utvalg, og opplaget i 2016. Ved å regne sammen opplaget for alle kommunene finner vi totalt opplag for hver avis: 4137 for Strilen, og 3895 for Nordhordland. Slik ser det prosentmessig ut for hver kommune:

Tabell 3.13 Oversikt over fordeling av opplag i 2016 (%)

Nr.	Kommune	Strilen	Nordhordland
1	Lindås	50,2 %	73,0 %
2	Meland	12,1 %	10,0 %
3	Radøy	12,5 %	7,2 %
4	Austrheim	10,2 %	3,5 %
5	Masfjorden	7,9 %	2,1 %
6	Gulen	5,0 %	3,5 %
7	Fedje	1,5 %	0,7 %
8	Modalen	0,5 %	0,03 %
Totalt:		100 %	100 %

Det tydelige forholdet mellom avisenes opplag og prioritering av sted gjør det mindre sannsynlig at det er en sammenheng mellom den høye dekningsgraden av Lindås, Meland og Radøy og kommunesammenslåingen enn jeg først antok. I stedet styrkes det teoretiske grunnlaget for lokalavisenes sterke betydning for lokal identitet og tilhørighet. Hvilken faktor som forårsaker den andre mellom dekning og opplag er ubeviselig. Det kan på den ene siden være at lokalavisene forsøker å prioritere steder der det blomstrer med høyere salg. Kanskje valgte Strilen å inkludere Modalen i sitt dekningsområde fordi folk i Modalen begynte å kjøpe avisen. Og kanskje er ikke Modalen offisielt en del av dekningsområdet til Nordhordland fordi avisen ikke har mer enn én abonnent. Det kan også være, i tråd med den teoretiske forankringen, at avisene har skapt en arena for identitetsskaping og tilhørighet, og at lokalbefolkningen i de respektive kommunene har valgt å abonnere på avisen for å høste denne identitetsfølelsen.

Konklusjon geografisk dekning

For å besvare innledningsspørsmålene som handler om geografisk mangfold, er det for det første kommunene Lindås, Meland og Radøy som blir oftest dekket. Når man sammenligner Strilen og Nordhordland sine prioriteringer av dekningsområde, er dekningsprioriteringen av

kommunene ganske lik dem imellom. Begge avisene prioriterer i svært stor grad saker som identifiseres i Lindås kommune, og i svært liten grad saker som identifiseres i Fedje og Modalen kommune. Det er flere mulige forklaringer på forskjellen i prioritering av saker fra de ulike kommunene. Kommunene det skrives minst om er små, ligger langt unna avisenes kontor og er dermed vanskeligere og dyrere å prioritere. Det er totalt sett mindre aktiviteter i de mindre kommunene enn i Lindås, som er regionsenter og den største kommunen i avisenes dekningsområde. I tillegg kan prosentandelen saker som omhandler Lindås (og Meland og Radøy) ha økt i utvalgsperioden på grunn av at mange saker omtaler kommunesammenslåingen av Lindås, Meland og Radøy. Det kan også være at avisene har fokusert i større grad på andre steder for å bøte på dette.

Hypotesen om en sammenheng mellom dekning av saker i Lindås, Meland og Radøy og kommunesammenslåingen blir av mindre betydning når vi ser at analysen viser en korrelasjon mellom folketallet i kommunene og sakenes dekning av kommunene. Lindås eller steder i Lindås blir nevnt oftest, mens Modalen eller steder i Modalen er minst prioritert. Lindås hadde nesten 49 ganger så mange innbyggere som Modalen i 2016, og 33 ganger så mange innbyggere per km². Dette er sannsynligvis hovedårsaken til at avisene dekker flest saker om Lindås eller sted i Lindås, og færrest saker om Modalen og/eller sted i Modalen. Korrelasjonen mellom folketall og sakenes dekning av kommunene viser at forskjellen i prioritering av saker etter geografisk beliggenhet ikke er bekymringsverdig, selv om forskjellen er stor. Dess høyere innbyggertall det er i en kommune, dess mer aktivitet er det. Og dess mer aktivitet, dess flere saker er det å skrive om.

Det nest siste spørsmålet om geografisk mangfold er hvor stor andel saker som identifiseres i Nordhordland og Gulen, og hvor mye som er uklart eller utenfor dekningsområdet. 10 % av alle saker har uklar stedsidentifikasjon eller er utenfor dekningsområdet. Årsaken til at dette berører hele 10 % av materialet vil delvis skyldes avgrensningen av variabelen, der kun navngitte steder skal medregnes. I mange av sakene virker det som om journalisten kan ha belaget seg på leserens tilhørighet til plassen eller temaet og har tatt det for gitt at leseren vet hvor det er snakk om. En nærmere analyse av stedsdimensjonen vil kreve lokalkunnskap for å si om det eksempelvis er en utflyttet nordhordlending saken tar for seg. Siden denne variabelen bringer fram en usikkerhet rundt resultatets gyldighet, tillegges resultatet mindre vekt.

Til sist vurderes forholdet mellom geografisk prioritering og avisopplag, som er i overensstemmelse for både Strilen og Nordhordland. Den tydelige sammenhengen mellom avisenes opplag og deres geografiske prioritering samstemmer med den teoretiske forankringen om lokalavisens bindende funksjon for kulturell identitet og lokal tilhørighet.

4.3 Kildebruken

Hvem av Strilen og Nordhordland benytter seg av flest kilder i sine oppslag, og i hvilken grad bidrar de til flerkildejournalistikk? Flerkildejournalistikk er en sentral presseetisk faktor og en viktig ingrediens til innholdsmangfold, og kildeantall er det beste kvalitetsmål for journalistikk i en kvantitativ innholdsanalyse (Mathisen, 2010b, s. 43; Andenæs, 2003, s. 41).

I tabell 4.1 nedenfor ser vi at fordelingen av kilder mellom avisene er noenlunde jevn, men av saker der jeg har identifisert fem eller flere kilder, skriver Strilen 4,5 % flere saker med et rikt kildemateriale enn konkurrenten. I motsatt ende av skalaen skriver Nordhordland 5,5 % flere saker uten kilder. Alt i alt skriver de nesten 30 % saker uten kilder og 30 % saker med én navngitt kilde. Dette utgjør til sammen rundt 60 % av det totale materialet. Dermed gjenstår rundt 40 % saker der to eller flere kilder er identifisert.

Andenæs (2003, s. 41) presiserer at det ikke finnes en garanti for at stoffet blir bedre jo flere kilder som navngis, men at kildeantall vil være det beste kvalitetsmålet for om avisene har like vilkår (profesjonelle journalister, seriøse publikasjoner og relevante kilder).

Strilen satser i stor grad på reportasjer og portrett der enkeltpersoner står i fokus. Dette er regnet som kvalitetsjournalistikk, og avisen kan dermed få høyere «score» på dybdejournalistikk, selv om denne journalistiske formen i en kvantitativ analyse trekker ned snittet på antall kilder hos Strilen. At avisen Nordhordland skriver en så stor andel notiser, som også kjennetegnes ved få eller ingen kilder, trekker ned snittet på antall kilder sammenlagt. Notiser eier dessverre ikke det samme kvalitetsmerket som reportasjer, da dette er kortformen av saker, som er raske og billige å produsere. I lys av at bare rundt 40 % av alle saker inneholder en kildehenvisning, vil jeg hevde at Strilen og Nordhordland må gjøre en bedre jobb på kildebruk enn hva analysen viser for at å kunne si at denne dimensjonen er et bidrag til mangfold.

Tabell 4.1 Fordeling av antall kilder (%)

		Avis		
		Strilen	Nordhordland	Total
Antall kilder	En kilde	29,6%	26,1%	27,8%
	To kilder	16,6%	16,4%	16,5%
	Tre kilder	4,1%	9,1%	6,6%
	Fire kilder	8,3%	6,1%	7,2%
	Fem kilder eller flere	15,4%	10,9%	13,2%
	Ingen kilder	26,0%	31,5%	28,7%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

4.4 Forsidestoffet

Hvilke kommuner og hvilke sakstyper havner på førstesiden? På samme måte som de andre innholdsmessige dimensjonene vi har gått gjennom, sier også forsidestoffet oss noe om Strilen og Nordhordlands oppfyllelse av rollen som lupe og lim. Hvordan avisene vektlegger ulike saksområder forteller oss noe om deres verdier. Forsiden viser hvilke saker avisene har vurdert som de viktigste å prioritere.

Det er i alt 10 hovedsaker og 57 saker med henvisning på forsiden i utvalget til Strilen og Nordhordland. Tabell 5.1 viser at det er nyhetsstoffet og reportasjer/magasin som havner på forsiden. Nyhetsstoffet har fått størst prioritet, både som hovedsak og henvisning. Reportasjer og magasin prioriteres i andre rekke. Enkéter og notiser har ingen henvisninger på forsiden. Leder har 3 henvisninger og leserinnlegg har 1 henvisning på forsiden.

At det er nyhetsartikler som oftest får prioritet som hovedsak indikerer at Strilen og Nordhordland vektlegger informasjonsrollen. At de i neste rekke fronter reportasjestoff, viser at de ønsker å ivareta den identitetsskapende rollen. Alt i alt er det en god balanse av forsidesprioriteringene når det kommer til sakstyper, noe som vitner om at avisene ønsker å vise til gode journalistiske verdier.

Tabell 5.1 Fordeling av ulike sjangerformer på forsiden

Form		Forside			Total
		Ja, hovedsak på forsiden	Ja, en henvisning	Nei, saken er ikke nevnt på forsiden	
	Nyhetsartikkel	6	32	103	141
	Leder	0	3	7	10
	Magasin	1	7	6	14
	Leserinlegg	0	1	29	30
	Enkét (fem på gaten)	0	0	4	4
	Notis	0	0	93	93
	Reportasje	3	13	17	33
	Uklart	0	1	8	9
Total		10	57	267	334

Tabell 5.2 viser en oversikt over fordelingen av kommuner som havner på forsiden, enten i hovedsaken eller i en henvisning, i kronologisk synkende verdi. Kommunene er kun inkludert dersom de er identifisert i kategori 1 og 2 (utelukkende eller hovedsakelig dette stedet), fordi kategori 3 (nevnt, men ikke hovedsakelig her) ikke har fokus på nevnt kommune.

Lindås havner oftest på forsiden, i 1 hovedsak og 22 henvisninger. Meland følger på, med 14 henvisninger og 2 hovedsaker på forsiden. Austrheim er kommunen som er med i de fleste hovedsakene på forsiden; hele 5 hovedsaker, men er bare med i 7 henvisninger. Masfjorden er identifisert i 1 hovedsak og 4 henvisninger, og Radøy er registrert i 5 henvisninger. Fedje har 1 henvisning, mens Modalen og Gulen er med i 0 saker på forsiden.

Oversikten viser at fordelingen av kommuner som havner på forsiden, følger i samme spor som analyseresultatene viste om prioritering av steder i sammenheng med opplag og innbyggertall/areal. Kommunene med høyest innbyggertall og høyest aktivitet prioriteres i de fleste forsidesakene. De minste kommunene er prioritert i liten grad eller er ikke representert i forsidesakene.

Analysen viser også forekomst av forsidesaker som identifiserer steder som uklart eller utenfor dekningsområdet. Dette gjelder 1 hovedsak, og 2 henvisninger (ikke i oversikten). At Modalen og Gulen ikke får plass på forsiden, og Fedje bare får 1 henvisning, mens 3 forsidesaker vies til saker uten stedsidentifikasjon til dekningsområdet, trekker ned det

lokale fokuset. Men saker uten identifikasjon til dekningsområdet kan likevel ha et lokalt fokus, selv om dette ikke fanges opp av variablene i innholdsanalysen, jamfør punkt 4.2 om sted uklart eller utenom Nordhordland og Gulen.

Alt i alt viser analysen store forskjeller i prioriteringsgrad av steder som havner på forsiden. En sammenheng mellom geografisk prioritering og innbyggertall/opplag indikerer at avisene har en bevissthet rundt prioriteringene på forsiden. Imidlertid burde alle kommuner som dekkes av Strilen og Nordhordland være representert på forsiden. Resultatet bør tillegges mindre vekt i den totale vurderingen av i hvilken grad Strilen og Nordhordland bidrar til innholdsmangfold. Saker som havner på forsiden, utgjør kun 20 % av det totale utvalget i innholdsanalysen, og dess mindre utvalget er, dess vanskeligere er det å generalisere resultatet. Ved en analyse av et større utvalg av forsidesaker ville resultatet bli mer nyansert og generaliserbart.

Tabell 5.2 Oversikt over kommuner på forsiden

Kommune:	Hovedsak på forsiden:	Henvising på forsiden:	Total forekomst på forsiden:
Lindås	1	22	23
Meland	2	14	16
Austrheim	5	7	12
Masfjorden	1	4	5
Radøy	0	5	5
Fedje	0	1	1
Modalen	0	0	0
Gulen	0	0	0

4.5 Fellessakene

Hvor mange fellessaker har Strilen og Nordhordland, og hvem skriver om fellessaken først og sist? Hvor mange av fellessakene har lik eller delvis lik vinkling, og hvor mange av dem har likt eller delvis likt kildegrunnlag? Ulike saker i avisene bidrar til en større saksbredde, mens samme saker med ulikt kildegrunnlag gir større bredde i deknningen av den enkelte saken.

Som nevnt kan man ikke vite med sikkerhet hvor mange saker som blir dekket dobbelt, da saken kan ha vært på trykk i en utgave som ikke var del av utvalgsperioden. Jeg har forsøkt å se etter overlapp i uken før og uken etter perioden jeg har valgt å analysere, men tiden strakk

ikke til for å kunne gjennomføre en nærmere analyse av et bredere utvalg. Dermed har ikke dette ført til noen funn som kunne inkluderes i oppgaven.

I tabell 6.1 ser vi at Strilen har **49** av 169 fellessaker med Nordhordland, og Nordhordland har **47** av 165 fellessaker med Strilen. Dette tilsvarer 29 % fellessaker. Årsaken til at antall fellessaker ikke er likt for begge avisene, er blant annet at antall saker som ble dekket av begge **før og etter**, framtrer fire ganger oftere i Strilen enn i Nordhordland. I alle utgaver med debattinnlegg, forekommer det minst ett innlegg som omhandler kommunesammenslåingen. Dette temaet opptrer flere ganger i Strilen enn i Nordhordland. En årsak til denne skjevheten kan være at Nordhordland har utelatt debattinnlegg i utgavene 5. oktober 2016 og 15. oktober 2016. Omtalen av Samuel Massie sitt besøk i Nordhordland er også et eksempel på en sak som opptrer et ulikt antall ganger i de respektive avisene. Den omtales én gang i Strilen og to ganger i Nordhordland, i sak nr. 146, 253 og 329. At også Nordhordland har dekket saker flere ganger enn Strilen, gjør at skjevheten mellom antall fellessaker forminskes.

Tabell 6.1 Forekomst av fellessaker

Fellessak		Avis		Total
		Strilen	Nordhordland	
Konkurrenten hadde ikke saken/alene om saken		92	72	164
Konkurrenten hadde saken tidligere		4	39	43
Konkurrenten hadde saken etter		37	4	41
Konkurrenten hadde saken både før og etter		8	4	12
Uklart		28	46	74
Total		169	165	334

Tabell 6.2 Forekomst av fellessaker (%)

Fellessak		Avis		Total
		Strilen	Nordhordland	
Konkurrenten hadde ikke saken/alene om saken		54,4%	43,6%	49,1%
Konkurrenten hadde saken tidligere		2,4%	23,6%	12,9%
Konkurrenten hadde saken etter		21,9%	2,4%	12,3%
Konkurrenten hadde saken både før og etter		4,7%	2,4%	3,6%
Uklart		16,6%	27,9%	22,2%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Det finnes ingen regelbok som sier at aviser i en konkurransesituasjon har et krav om å skrive en gitt prosent ulikt stoff. Dette ville heller aldri latt seg utføre i praksis. De fleste saker som avisene dekker, er tips fra lesere og arrangører, og disse tipsene blir ofte sendt ut til begge redaksjoner, i håp om at én av dem finner saken verdt å prioritere. Av ovennevnte argumentasjon er det ikke grunnlag for å si at 47-49 fellessaker av totalt 334 saker undergraver innholdsmangfoldet eller ei.

Det er i svært stor grad Strilen som skriver fellessaken først. Det å være tidlig ute med nyheter er viktig i dagens samfunn, men nettavisene har i stor grad overtatt papiravisenes rolle her. Ved en analyse av nettavisen kunne man analysert forskjellen mellom hvem som er først ute i hastesaker som trafikkmeldinger etc. At Strilen er først ute med saken i papiravisen, kan ha sin årsak i at Strilen alltid ligger én dag foran konkurrenten, med utgivelsesdag tirsdag og fredag, mens Nordhordland kommer ut onsdag og lørdag. Dette har ikke nødvendigvis negativ påvirkning på mangfoldet, men nevnes likevel fordi statistikken er såpass tydelig på hvem som er først ute med saken, at det ville være interessant både av forskningsmessig nøyaktighets skyld og for interessens skyld å foreta en analyse av hvem som er først ute med saken i nettavisen.

Som sagt er det ikke mulig å bekrefte eller avkrefte om antallet fellessaker som analysen viser, undergraver innholdsmangfoldet eller ikke. Imidlertid bør det samme innholdet kunne gjengis på ulike måter når vi har to aviser. Også her blir det vanskelig å gi et konkret svar på hvor mange fellessaker med lik vinkling eller likt kildegrunnlag vi burde tillate før vi kan si at det går på bekostning av mangfoldet. Men størstedelen av fellessakene bør ha ulik vinkling og ulikt kildegrunnlag.

8 fellessaker hadde samme vinkling, og **14** til **15** hadde delvis lik vinkling. Underveis i kodingen la jeg merke til at mange fellessaker med samme vinkling var politinotiser. Disse har ofte samme kildegrunnlag og vinkling. Gjennom arbeid i Strilen sin redaksjon vet jeg at Strilen og Nordhordland har som daglig rutine å ringe politi og brannvesen for å høre siste nytt, samt sjekker siste rapport fra Twitterkontoen til instansene. Det er ofte den samme kontaktpersonen som rapporterer fra loggen. Derfor vil både kildegrunnlag og vinkling ofte bli likt samme, med mindre saken regnes som så viktig at avisen velger å skrive en sak med mer dybde. Flere spørsmål vil gi flere svar og dermed rikt nok materiale til å kunne gi en annen vinkling enn den som leveres raskt gjennom politiloggen.

For Strilen var 27 av 49 fellessaker unike, mens Nordhordland hadde 24 av 47 fellessaker med en annen vinkling enn konkurrenten. Altså bidrar avisene med egen vinkling i omtrent halvparten av registrerte fellessaker, og i henholdsvis 28 og 46 av sakene er dette uklart, da det ikke kan påvises med sikkerhet om konkurrenten hadde saken eller ikke. At analysen viser et fåtall fellessaker med lik eller delvis lik vinkling taler til fordel for avisenes bidrag til innholdsmangfold.

Tabell 7.1 Fordeling av antall saker med lik eller ulik vinkling

		Avis		Total
		Strilen	Nordhordland	
Lik eller ulik vinkling	Konkurrenten hadde ikke saken	92	72	164
	Konkurrenten hadde saken - samme vinkling	8	8	16
	Konkurrenten hadde saken - delvis lik vinkling	14	15	29
	Konkurrenten hadde saken - ulik vinkling	27	24	51
	Uklart	28	46	74
Total		169	165	334

Oppsummert så langt har Strilen 49 fellessaker med Nordhordland, og Nordhordland har 47 fellessaker med Strilen. Av disse er 8 fellessaker skrevet med samme vinkling, og 14-17 med delvis lik vinkling. To aviser vil bidra til mangfold i kildedimensjonen hvis de «skuler mot hverandre» og ønsker å ta tak i andre kilder enn konkurrenten. Når det gjelder likhet og ulikhet på kildegrunnlag, ligger Strilen og Nordhordland helt likt i antall saker med unik kildebruk, nemlig 14 saker per avis, totalt 28 saker. Strilen har skrevet 8 saker med andre eller flere kilder enn konkurrenten, og Nordhordland har skrevet 9 saker med best kildegrunnlag. I totalt 28 saker falt begge avisene dårligst ut på kildebruken sin. I **34** fellessaker hadde avisene om lag samme kildegrunnlag. Det er dette tallet som nå er viktig å sette i sammenheng med saker som hadde lik eller delvis lik vinkling.

Tabell 7.2 Fordeling av antall saker med likt eller ulikt kildegrunnlag

		Avis		Total
		Strilen	Nordhordland	
Likt eller ulikt kildegrunnlag	Konkurrenten hadde ikke saken	92	72	164
	Konkurrenten hadde saken - den kodede avisen hadde andre eller flere kilder	14	14	28
	Konkurrenten hadde saken - avisene hadde omtrent samme kildegrunnlag	17	17	34
	Konkurrenten hadde saken - den kodede avisen hadde færre eller dårligere kilder	8	9	17
	Uklart	38	53	91
Total		169	165	334

Tabell 8.1 Fordeling av antall saker med lik eller ulik vinkling og likt eller ulikt kildegrunnlag

		Likt eller ulikt kildegrunnlag				Uklart	Total
		Konkurrenten hadde ikke saken	Konkurrenten hadde saken - den kodede avisen hadde andre eller flere kilder	Konkurrenten hadde saken - avisene hadde omtrent samme kildegrunnlag	Konkurrenten hadde saken - den kodede avisen hadde færre eller dårligere kilder		
Lik eller ulik vinkling	Konkurrenten hadde ikke saken	164	0	0	0	0	164
	Konkurrenten hadde saken - samme vinkling	0	1	14	1	0	16
	Konkurrenten hadde saken - delvis lik vinkling	0	10	10	6	3	29
	Konkurrenten hadde saken - ulik vinkling	0	17	10	10	14	51
	Uklart	0	0	0	0	74	74
Total		164	28	34	17	91	334

Analysen av de 34 fellessakene med omtrent samme kildegrunnlag viser at 14 av 34 fellessaker hadde samme vinkling. Dette tilsvarer over 41 % av fellessakene. 10 av sakene hadde delvis lik vinkling, og 10 av sakene hadde ulik vinkling. Altså hadde totalt 24 av 34 fellessaker med samme kildegrunnlag også lik eller delvis lik vinkling, noe som tilsvarer mer enn 70 % av fellessakene. Bare 29 % av fellessakene hadde en unik vinkling.

At 70 % av fellessakene har delvis lik/lik vinkling og om lag samme kildegrunnlag, kan anses som problematisk i vurderingen av innholdsmangfoldet. Men selv om prosenten er høy i disse kategoriene, utgjør fellessaker med likt kildegrunnlag og delvis lik/lik vinkling, bare 4,2 % av det totale antallet saker i materialet. Dermed bidrar ikke avisene til større bredde i dekning av enkeltsakene, men bidrar totalt sett til en større saksbredde.

4.6 Avslutning

I hvilken grad bidrar Strilen og Nordhordland til et bredere innholdsmangfold ved sin sameksistens? For å svare på dette, skal jeg kortfattet slå sammen de mest sentrale funnene fra analysen av de ulike innholdsdimensjonene:

Analysen av konkurrentenes bruk av **sjangerformer** viser betydelige forskjeller i prioritering av kvalitetsjournalistikk. Vurderingen av avisenes fordeling av **tema** viser at begge benytter tema med god fordeling mellom lupe og lim. Imidlertid er det ingen vesentlig differensiering mellom avisenes temabruk. Også innenfor **stedsdimensjonen** har avisene lagt seg i samme spor. Analysen av **kilder** viser at andelen flerkildesaker er lavere enn andelen saker med null eller én kildehenvisning. Fordelingen av saker på **forsiden** viser en balanse mellom informasjonsstoff og identitetsknyttende stoff, og en prioritering av kommuner som følger i samme spor som i stedsdimensjonen. Et fåtall **fellessaker** har lik eller delvis lik vinkling, men de fleste fellessaker har delvis lik/lik vinkling og omtrent samme kildegrunnlag. Avisene bidrar ikke til større bredde i dekning av enkeltsakene, men bidrar totalt sett til en større saksbredde.

Sigurd Allern sin innholdsanalyse av Bodø-avisene sin konkurransesituasjon begynte med en hypotese om at lokal konkurranse fører til at avisene skriver om det samme. Han fant at hypotesen var feilslått: «Tvert imot, dagens presse har, når vi ser på nyhetssakene som dekkes og prioriteres, ofte svært ulik profil. Men som forrige kapittel viste: temaprioriteringen følger

ofte i de samme spor» (2001, s. 159, 160). Innholdsanalysen av Strilen og Nordhordland har også vist at temaprioriteringen deres følger i samme spor. Likhetene er også spesielt framtrepende innenfor det geografiske aspektet, og i fellessakene. Hotellings lov ble benyttet tidligere i oppgaven for å illustrere Strilen og Nordhordland sin konkurransesituasjon. Helt siden Nordhordland ble etablert i 1974 har avisene rettet seg inn mot samme målgruppe i samme dekningsområde med det samme medieproduktet. Men selv om likhetene er store innen temabruk, geografi og fellessaker, skiller Strilen og Nordhordland seg fra hverandre i med en høy andel ulikt saksinnhold, i tråd med Allern sitt funn:

Avisene er riktignok svært like mht. sjangervalg og hvilke hovedtemaer de satser på, men velger i stor grad *ulike* nyhetssaker. Ulikhetene (...) viser også hvor viktig det er at avislandskapet er variert og differensiert, bl.a. slik at det finnes *flere* typer (...) konkurrerende lokalaviser (2001, s. 160).

Lokalavisen er ikke bare en viktig informasjonskilde til lokalnyhetene, men har en sterk betydning for lokal identitet og tilhørighet som overgår andre informasjonskanaler. Både Strilen og Nordhordland mottar årlig statsstøtte, der formålet med støtten er å sikre dem midlene som trengs for å skrive en slik mangfoldig journalistikk. Det er avisenes ansvar å innfri støttens formål. Jeg vil komme med den konklusjon at ansvarsforholdet mellom tilretteleggingen fra Statens side og lokalavisenes grad av innfrielse av ansvaret har bidratt til et rikere medietilbud i region Nordhordland. Den lokale aviskonkurransen mellom Strilen og Nordhordland gir et samlet bredere innholdsmangfold til nordhordlendingene enn hvis det bare hadde eksistert én lokalavis.

Veien videre

Hvordan blir så veien videre? Det kan i framtiden bli en utfordring for Strilen og Nordhordland å imøtegå de mediepolitiske målene som er satt for lokalpressen i samme grad som i dag, dersom produksjonsstøttemidlene for å innfri målet blir innskrenket. Dersom de gjentatte forslagene om reduksjon av produksjonsstøtten på et tidspunkt utføres i praksis vil Strilen og Nordhordland tvinges til å gjøre prioriteringer i antall avissider og/eller kvalitetssaker. I begge tilfeller kan dette gå ut over innholdsmangfoldet, og føre til negativ markedssvikt relatert til mangfold. En viktig motbør til markedssvikt er offentlige subsidier, som også er en sentral faktor for å sikre innholdsmangfold. Jeg vil foreslå en oppfølging av Strilen og Nordhordland sin situasjon i årene som kommer. Blir pressestøtten kuttet i praksis? På hvilken måte rammer dette konkurrentene, og klarer de å nå fram til en løsning for å tjene

inn nok midler til å oppfylle sitt samfunnsoppdrag? Kanskje vil kuttet føre til at Strilen og Nordhordland havner i opplagsspiralen, der den av konkurrentene med størst annonseinntekter vil overleve og den andre går inn. Eller vil de på sikt gjennomføre en sammenslåing for å overleve framtiden i en presset økonomisk situasjon, noe som per i dag ville kostet hver av dem 600 000 kroner (jamfør §4 i Forskrift om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier (FOR-2016-07-04-896))?

Dersom avisene endte opp med å fusjonere, kunne en ny undersøkelse av Strilen og Nordhordland være av interesse for å avdekke om innholdsmangfoldet gikk opp eller ble svekket, jamfør det teoretiske grunnlaget der Allern og Andenæs kom fram til hvert sitt positive forskningsfunn. Analysene fant sted i to ulike mediesituasjoner: i konkurransesituasjonen og etter fusjoneringen. I innholdsanalysen av Bodø-avisene Nordlandsposten og Nordlands Framtid konkluderte Allern med at avisene bidro til et innholdsmangfold. Men Andenæs sin analyse av avisene før og etter fusjoneringen til Avisa Nordland i 2002, konkluderte med at andelen av kvalitetsjournalistikk gikk betraktelig opp etter at de slo seg sammen.

En potensiell fusjonering har det vært snakk om ved flere anledninger. Randi Bjørlo har vært redaktør for Nordhordland fra 1990 til 2016. I et intervju etter at hun droppet av, uttrykket hun sin mening om en slik mulighet:

- I veldig mange år har folk spurt om kvifor det ikkje er éi avis i Nordhordland. Det har vore gjort nokre forsøk på i det minste å samsnakke, men det har aldri blitt noko konkret av det. Og eg trur slik ting er no, er det fjernare enn nokon gong. Begge avisene har forskjellige eigarar med ein annan struktur enn tidlegare, seier Bjørlo (Nydal, 2016).

Med tanke på eierskapssituasjonen med to rivaliserende konsern, der Nordhordland er eid av mediehuset Amedia, og Strilen er eid av Schibsted, er det liten sannsynlighet for en sammenslåing. Ved fusjonering ville en i alle fall miste 600 000 i pressestøtte, og 2 x 600 000 dersom den gjenværende avisen fikk over 6000 i opplag, jamfør §4 i Forskrift om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier (FOR-2016-07-04-896).

Som nevnt kunne det være interessant å følge opp Strilen og Nordhordland sin mediesituasjon i framtiden. Da Andenæs analyserte innholdsmangfoldet i Bodø-avisene etter fusjonen,

kombinerte han innholdsanalyse med intervju. En eventuell ny forskningsoppgave på pressesituasjonen i Nordhordland burde inkludere kvalitative intervju som supplerende metode til innholdsanalyse. Dette ville skape mer nyanse og dybde enn hva jeg har fått ut av ren innholdsanalyse, som utelukkende baserer seg på det som er svart på hvitt. Det kan være lurt å foreta nye metodiske valg for utforming av kvantitative variabler, jamfør metodekritikk av hvordan variabler kunne fått fram andre eller tydeligere svar på forskningsspørsmålet.

Denne oppgaven avgrenset fokuset til det journalistiske innholdet, og utelot en analyse av annonsert innhold. En ny forskningsoppgave kunne bidratt med en analyse av fordelingen av redaksjonelt innhold og annonsert innhold samt en undersøkelse av opplag og annonseinntekter i relasjon til opplagsspiralen. Dette vil også være interessant dersom Strilen og Nordhordland må gjøre av mer plass til annonseinhold.

Dersom annonseandelen går opp i et forsøk på å ivareta innholdsmangfoldet, vil dette selvmotsigende nok føre til at annonseinholdet spiser opp plassen til det redaksjonelle stoffet. En variabel om volummål ble utelatt i denne innholdsanalysen. Det vil kunne være et vesentlig hjelpemiddel for å skape et helhetlig inntrykk av innholdskategoriene både i antall innslag og i størrelsesmål. At lokalavisene har en potensiell risiko for å havne i en vanskelig situasjon når det gjelder å levere et kvalitetsprodukt som sikrer innholdsmangfoldet i like stor grad som før, blir problematisert i lederartikkelen i Nordhordland 12. oktober 2016:

Avisa Nordhordland fekk i fjor 651 000 kroner i pressestøtte av ein omsetnad på 14,4 millionar kroner. Støtte avgjer ikkje vår eksistens, men vi hadde ikkje klart å levere dagens produkt på papir og nett til våre 19 000 lesarar utan. Poenget vårt er at ein samla norsk mediebransje er ute og seglar i tidenes uvêr. Redaksjonane landet over kuttar, og innstiller seg på nye kutt. At dei fleste avisene no har vekst i brukarinntektene som eit resultat av betaling på nett demmer ikkje opp for annonsenedgangen. Difor vil pressestøtta vere eit must også i åra som kjem. Då er kutt, uansett storleik, rett og slett vanskeleg å forstå (Nydal, 2016).

Det ville også være interessant å følge opp avisene etter at endringen av kommunestrukturen i Nordhordlandsregionen trer i kraft. Gjennom kommunereformen som ble igangsatt i 2014, skal kommuneantallet reduseres fra 428 til 358 kommuner (NRK.no, u.å). Dette rammer nordhordlandskommunene Lindås, Radøy og Meland, og navnet på den nye storkommunen har vært et heftig tema i lokalavisene. I juni 2017 ble det omsider vedtatt at storkommunen blir til Alver kommune fra 1. januar 2020 (Nordpoll, 2017). Kommunereformen vil kunne

påvirke den geografiske dimensjonen av innholdsmangfoldet. Vil dekningsområdet endre seg? Vil dette påvirke andre innholdsdimensjoner? Avslutningsvis vil jeg sitere nyttårshilsenen fra redaktøren i Strilen den 3. januar 2018, som bidrar med en optimistisk innstilling til framtiden:

2018 er i gang, og etter at dei siste nyttårsrakettane hadde landa, var det nok greitt for dei fleste å komma tilbake til arbeid, skule og vante rutinar i det nye året (...). Mange startar det nye året med ønske om endring (...). Endring kan også skje utan at ein ønsker det (...) Professor Ingvard Wilhelmsen sa i eit føredrag på eit medieseminar at han rådde avisfolk til å «ta gledene på forskot, for om det ein håpa på ikkje slo til, så hadde ein i alle fall fått gledd seg over det». Samstundes skjer det medie-endringar som er gledelege, til dømes har både Strilen og bransjen elles det siste året opplevd at folk faktisk er villige til å betala for å lesa aviser digitalt. Lenge hadde avisene øydelagt for seg sjølve ved å kappast om å gje vekk ting gratis, men etter hvart viser det seg altså at der er vilje til å betala for journalistikk (...). Nokre ting endrar seg altså slik ein ønskjer, andre ting endrar seg i ei anna lei. Men heller enn å kjempa mot endringsprosesser som uansett kjem til å gå sin gang, er det betre å takla endringane etter kvart som dei kjem. Kvart år og kvar dag kjem det nye utfordringar, men også nye sjansar (Elliott, 2018).

5. LITTERATUR

Bøker, NOU-er og rapporter:

Allern, S. (2001) *Nyhetsverdier*. Kristiansand: IJ-forlaget.

Andenæs, I. (2003) *Krig og fred i Bodø*. Rapport nr. 3. Fredrikstad: Institutt for journalistikk.

Aviskatalogen (2016) *Rapport* [Internett]. Oslo: Mediebedriftene. Tilgjengelig fra: <http://www.aviskatalogen.no/jsf/report/jsf> [Lest 16. mai 2017].

Bang, T. (2014) Medier i samfunnet. I: Bang, T. og Solvoll, M.K. *Medieøkonomi: Konflikt og samspill*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, s. 53-72.

Brurås, S. (2010) *Etikk for journalister*. Bergen: Fagbokforlaget.

Doyle, G. (2002) *Understanding Media Economics*. London: Sage Publications Ltd.

Doyle, G. (2013) *Understanding Media Economics*. London: Sage Publications Ltd.

Eide, M. (2011) *Hva er journalistikk?* Oslo: Universitetsforlaget.

Elliott, S.E. (2018) Nytt år, og nye sjansar. *Strilen*, 03. januar 2018, s. 2.

Espeland, G. (2006) *Lokalavisa nær og kjær*. Oslo: Landslaget for Lokalaviser.

Furhoff, L. (1967) *Upplagesspiralen*. Stockholm: Svenska bokförlaget/Norstedts.

Garcia-Pires, A. Skjeret, F. og Sjørgard, L. (2014) TV-markedet – Private versus offentlige aktører. 12. Bergen: SNF.

Høst, S. (2005) *Det lokale avismønsteret*. Rapport nr. 3. Fredrikstad: Institutt for journalistikk.

Kind, H.J. og Møen, J. (2013) Bør den indirekte pressestøtten gis som momsfristak eller skattefradrag? *Norsk medietidsskrift*, 20 (1), s. 29-50.

Mathisen, B.R. (2010a) Verdensmestre i lokalaviser. I: Mathisen, B.R. red. *Lokaljournalistikk: Blind patriotisme eller kritisk korrektiv?* Kristiansand: IJ-forlaget, s. 17-33.

Mathisen, B.R. (2010b) Heia vårres kara? I: Mathisen, B.R. red. *Lokaljournalistikk: Blind patriotisme eller kritisk korrektiv?* Kristiansand: IJ-forlaget, s. 34-62.

Medietilsynet (2009) *Økonomi og eierskap i norske medievirksomheter 2004-2008*. Fredrikstad: Medietilsynet.

Møen, J. (2010) *Samfunnsøkonomiske perspektiver på pressestøtten*. Arbeidsnotat nr. 49/2010. Bergen: SNF.

NOU 1973: 22. *Dagspressens økonomi*. Referert i: Høst, S. (2005) *Det lokale avismønsteret*. Rapport nr. 3. Fredrikstad: Institutt for journalistikk.

NOU 2000: 15. *Pressepolitikk ved et tusenårsskifte— Dagspresseutvalgets innstilling*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2000-15/id376239/sec17> [Lest 09. februar 2017].

NOU 2010: 14. *Lett å komme til orde, vanskelig å bli hørt – en moderne mediestøtte*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2010-14/id628603/> [Lest 20. juni 2017].

NOU 2017: 7. *Det norske mediemangfoldet — En styrket mediepolitikk for borgerne*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-7/id2541723/sec1> [Lest 27. juni 2017].

Nydal, T.R. (2016) Vanskeleg kutt å forstå. *Nordhordland*, 15. oktober 2016, s. 2.

Ottosen, R, Røssland, L. A, Østbye, H. (2012) *Norsk pressehistorie*. Oslo: Det Norske Samlaget.

Schwebs, T., Østbye, H. (2013) *Media i samfunnet*. Oslo: Det Norske Samlaget.

Solvoll, M.K. (2014) *Mediemarkeder. I: Bang, T. og Solvoll, M.K. Medieøkonomi: Konflikt og samspill*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, s. 100-115.

Syvertsen, T. (2004) *Mediemangfold: Styring av mediene i et globalisert marked*. Kristiansand: IJ-forlaget.

Østbye, H., Helland, K., Knapskog, K., Larsen, L.O., Moe, H. (2013) *Metodebok for mediefag*. Bergen: Fagbokforlaget.

Nettreferanser:

Akerhaug, L; Jensen, M.H. (2017) Statsbudsjettet: Kutter 25 millioner i pressestøtten. *Journalisten* [Internett], 12. oktober. Tilgjengelig fra: <https://journalisten.no/2017/10/kutter-19-millioner-i-pressestotten> [Lest 31. oktober 2017].

Amedia (u.å) *Avisa Nordhordland* [Internett]. Oslo: Amedia. Tilgjengelig fra: <http://www.amedia.no/virksomheten/vare-mediehus/Avisanordhordland/> [Lest 21. september 2016].

Aviskatalogen (2018) *Produkter og mediehus* [Internett]. Oslo: Mediebedriftene. Tilgjengelig fra: <http://www.aviskatalogen.no/jsf/mediehus/index.jsf> [Lest 10. januar 2018].

Bergens Tidende (u.å) *Våre lokalaviser* [Internett]. Bergen. Tilgjengelig fra: <https://kundeportal.bt.no/om-bt/vare-medier/vare-lokalaviser/> [Lest 06. oktober 2016].

Feide (u.å) *Norges nest minste kommune med i Feide* [Internett]. Trondheim. Tilgjengelig fra: <https://www.feide.no/nyhet/norges-nest-minste-kommune-med-i-feide> [Lest 28. januar 2018].

Forthun, Ø.R. (2016) *Velkommen til Lindås* [Internett]. Isdalstø. Tilgjengelig fra: <https://www.lindas.kommune.no/turist-i-lindaas.298559.nn.html> [Lest 16. januar 2018].

Gule Sider (u.å) *Gule Sider* [Internett]. Tilgjengelig fra:
<https://kart.gulesider.no/s%C3%B8k/nordhordland> [Lest 29. januar 2018].

Hagen, A; Jensen, M.H. (2016) Kutter ti millioner i pressestøtten. *Journalisten* [Internett], 06. oktober. Tilgjengelig fra: <https://journalisten.no/2016/10/kutter-ti-millioner-i-pressestotten> [Lest 31. oktober 2017].

Hansen, T. (2015) Kommisjon – utvalg, i: *Store Norske Leksikon* [Internett]. Snl.no. Tilgjengelig fra: https://snl.no/kommisjon_-_utvalg [Lest 25. juni 2017].

Institutt for informasjons- og medievitenskap (2017) *Eierskapsregulering* [Internett]. Universitetet i Bergen. Tilgjengelig fra:
<http://www.uib.no/infomedia/38745/eierskapsregulering> [Lest 25. november 2017].

Isaksen, E.T. (2015) *Monopolistisk konkurranse, oligopol og spillteori* [Internett]. UiO. Tilgjengelig fra:
http://www.uio.no/studier/emner/sv/oekonomi/ECON1210/v15/forelesninger/10_monkon_oligopol_spill.pdf [Lest 24. november 2017].

Kind, H.J. og Sjørgard, L. (2004) Mediekonkurranse: P4 versus Kanal 24. *Magma* [Internett]. Tilgjengelig fra: <https://www.magma.no/mediekonkurranse-p4-versus-kanal-24> [Lest 31. januar 2018].

Konkurransetilsynet (2015a) *Konkurranseloven* [Internett]. Konkurransetilsynet. Tilgjengelig fra: <http://www.konkurransetilsynet.no/nb-NO/regelverk/konkurranseloven/> [Lest 24. november 2017].

Konkurransetilsynet (2015b) *Om Konkurransetilsynet* [Internett]. Konkurransetilsynet. Tilgjengelig fra: <http://www.konkurransetilsynet.no/nb-NO/om-oss/om-konkurransetilsynet/> [Lest 25. november 2017].

Mediebedriftene (u.å.a) *Om mediebedriftene* [Internett]. Oslo: Mediebedriftene. Tilgjengelig fra: <http://www.mediebedriftene.no/Om-medie/Om-mediebedriftene/> [Lest 08. november 2017].

Mediebedriftene (u.å.b) *Mediestøtte* [Internett]. Oslo: Mediebedriftene. Tilgjengelig fra: <http://www.mediebedriftene.no/Mediepolitikk/Rammebetingelser/Pressestotte1/> [Lest 08. november 2017].

Medienorge (2018) *Opplagstall norske aviser – resultat* [Internett]. Bergen: Medienorge. Tilgjengelig fra: <http://www.medienorge.uib.no/statistikk/medium/avis/190> [Lest 16. januar 2018].

Medienorge (2017) *Pressestøtte* [Internett]. Bergen: Medienorge. Tilgjengelig fra: <http://www.medienorge.uib.no/statistikk/medium/avis/193> [Lest 24. februar 2017].

Medietilsynet, (2016) *Medieeierskapsloven er opphevet*. [Internett], Fredrikstad: Medietilsynet. Tilgjengelig fra: <https://www.medietilsynet.no/om/aktuelt-2016/medieeierskapsloven-er-opphevet/> [Lest 25. november 2017].

Michalsen, B.B. (2016) På den historiske dato 7. juni vedtok Stortinget å gravlegge Medieeierskapsloven. Hva får det å si? *Medier24*. [Internett], 12. juni. Tilgjengelig fra: <https://www.medier24.no/artikler/pa-den-historiske-dato-7-juni-vedtok-stortinget-a-gravlegge-medieeierskapsloven-hva-far-det-a-si/362624> [Lest 26. november 2017].

Mossin, B.Å. (2015) Regjeringen foreslår å oppheve medieeierskapsloven. *Journalisten*. [Internett], 11. desember. Tilgjengelig fra: <http://journalisten.no/2015/12/regjeringen-foreslar-oppheve-medieeierskapsloven> [Lest 10. april 2016].

Møen, J. (2010) Mer enn mangfold. *Aftenposten*, [Internett], 26. april 2010. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/9OLvd/Mer-enn-mangfold#> [Lest 13. november 2017].

Nordpoll, A. (2017) Namnet vert Alver! *Strilen* [Internett], 22. juni 2017. Tilgjengelig fra: <https://www.strilen.no/nyheter/i/qq6pg/Namnet-vert-Alver> [Lest 11. januar 2018].

Norsk Presseforbund (u.å) *Vær Varsom-plakaten*. [Internett]. Oslo: Norsk Presseforbund-
Tilgjengelig fra: <http://presse.no/pfu/etiske-regler/vaer-varsom-plakaten/> [Lest 20. november 2017].

NRK (u.å) *Kommunesammenslåing* [Internett]. Oppdatert 20. desember 2017. NRK.
Tilgjengelig fra: <https://www.nrk.no/nyheter/kommunesammenslaing-1.11439028> [Lest 11. januar 2018].

Nydal, T.R. (2016) Randi takkar av etter 26 år i Avisa Nordhordland. *Nordhordland*
[Internett], 12. mai 2016. Tilgjengelig fra:
<https://www.nordhordland.no/nyhende/nordhordland/avisa-nordhordland/randi-takkar-av-etter-26-ar-i-avisa-nordhordland/s/5-33-68671> [Lest 11. januar 2018].

Orgeret, K.S (2012) Dagspresse, i: *Store Norske Leksikon* [Internett]. Snl.no. Tilgjengelig fra:
<https://snl.no/dagspresse> [Lest 24. februar 2017].

Regjeringen (2017) *Mandat for offentlig utredning om mediemangfold* [Internett]. Oslo:
Kulturdepartementet. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dep/kud/org/styrer-rad-og-utvalg/gjeldende-styrer-rad-og-utvalg/utvalg-mediemangfoldsutvalget/mandat-for-offentlig-utredning-om-mediemangfold/id2462235> [Lest 27. juni 2017].

Regjeringen (2016) *Medieeierskapsloven oppheves* [Internett]. Oslo: Kulturdepartementet.
Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/medieeierskapsloven-oppheves/id2506506/> [Lest 25. november 2017].

Stoltz, G. (2014) Monopol, i: *Store Norske Leksikon* [Internett]. Snl.no. Tilgjengelig fra:
<https://snl.no/monopol> [Lest 07. april 2016].

Stortinget (2017) *Statsbudsjettet for 2018* [Internett]. Stortinget.no. Tilgjengelig fra:
<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/budsjettsiden/blabok2018.pdf> [Lest 30. januar 2018].

Sæter, M. og Sterri, A.B. (2015) Innholdsanalyse, i: *Store Norske Leksikon* [Internett].
Snl.no. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/innholdsanalyse> [Lest 11. mai 2016].

Stoltz, G. (2014) Monopol, i: *Store Norske Leksikon* [Internett]. Snl.no. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/monopol> [Lest 07. april 2016].

Storheim, H.E. (2016) Strilen størst i Nordhordland. *Strilen* [Internett], 08. september. Tilgjengelig fra: <http://www.strilen.no/nyheiter/Strilen-storst-i-Nordhordland-438038.html> [Lest 21. september 2016].

Tobiassen, M; Johannesen, S.Ø. (2016) Disse avisene vinner og taper i kampen om pressestøtten. *Dagens Næringsliv* [Internett], 26. oktober. Tilgjengelig fra: <http://www.dn.no/etterBors/2016/10/26/1001/Medier/disse-avisene-vinner-og-taper-i-kampen-om-pressestotten> [Lest 24. februar 2017].

Thorsnæs, G. (2017) Kommuner i Norge, i: *Store Norske Leksikon* [Internett]. Snl.no. Tilgjengelig fra: https://snl.no/Kommuner_i_Norge [Lest 28. januar 2018].

Ytreberg, E. (2014) Medievitenskap, i: *Store Norske Leksikon* [Internett]. Snl.no. Tilgjengelig fra: https://snl.no/medievitenskap#-Teori_og_metode [Lest 18. april 2017].

Hele aviser:

Nydal, T.R. (2016a) *Nordhordland*, 1. oktober, s. 1-32.

Nydal, T.R. (2016b) *Nordhordland*, 5. oktober, s. 1-32.

Nydal, T.R. (2016c) *Nordhordland*, 8. oktober, s. 1-32.

Nydal, T.R. (2016d) *Nordhordland*, 12. oktober, s. 1-48.

Nydal, T.R. (2016e) *Nordhordland*, 15. oktober, s. 1-31.

Elliott, S.E. (2016a) *Strilen*, 30. september, s. 1-40.

Elliott, S.E. (2016b) *Strilen*, 4. oktober, s. 1-28.

Elliott, S.E. (2016c) *Strilen*, 7. oktober, s. 1-36.

Elliott, S.E. (2016d) *Strilen*, 11. oktober, s. 1-24.

Elliott, S.E. (2016e) *Strilen*, 14. oktober, s. 1-28.

6. VEDLEGG

Vedlegg 1: Kodebok for innholdsanalyse

1. Sak:

Sak nummerert fra 1 og oppover. Manuell liste: Nummer – Hovedoverskrift

- 01 – Morgonstresset kostar oss dyrt
- 02 – Butikken i Kvamsvåg legg ned
- 03 – Føreslår å gå for to kontor lokalt

2. Avis

- 1. Strilen
- 2. Nordhordland

3. Dato

Mmdd (30. september: 0930, 01. oktober: 1001, 4. oktober: 1004, 5. oktober: 1005 etc)

4. Forside

- 1. Ja, hovedsak på forsiden
- 2. Ja, saken har en henvisning på forsiden
- 3. Nei, saken er ikke nevnt på forsiden

5. Fellessak

- 0. Konkurrenten hadde ikke saken /alene om saken
 - 1. Konkurrenten hadde saken tidligere
 - 2. De to avisene hadde saken samme dag
 - 3. Konkurrenten hadde saken etter
 - 4. Konkurrenten hadde saken både før og etter
- 9. Uklart

6. Lik eller ulik vinkling

- 0. Konkurrenten hadde ikke saken
 - 1. Konkurrenten hadde saken – samme vinkling

2. Konkurrenten hadde saken – delvis lik vinkling
3. Konkurrenten hadde saken – ulik vinkling
9. Uklart

7. Likt eller ulikt kildegrunnlag (personer og dokumenter)

0. Konkurrenten hadde ikke saken
1. Konkurrenten hadde saken – den kodede avisen hadde andre eller flere kilder
2. Konkurrenten hadde saken – avisene hadde om lag samme kildegrunnlag
3. Konkurrenten hadde saken – den kodede avisen hadde færre eller dårligere kilder
9. Uklart

8. Form sjangre)

1. Nyhetsartikkel
2. Leder
3. Magasin
4. Leserinnlegg
5. Enkét (fem på gaten)
6. Notis
7. Reportasje/feature
8. Uklart

9. Tema: Kunst, kultur og underholdning

1. Bare
2. Hovedsakelig, men også andre
3. Ja, delvis/litt kultur
4. Nei
5. Uklart

10. Tema: Sport

1. Bare
2. Hovedsakelig, men også andre
3. Ja, delvis/litt sport
4. Nei
5. Uklart

11. Tema: Trafikk og ulykker

1. Bare
2. Hovedsakelig, men også andre
3. Ja, delvis/litt trafikk og ulykker
4. Nei
5. Uklart

12. Tema: Kriminalitet og rettsvesen

1. Bare
2. Hovedsakelig, men også andre
3. Ja, delvis/litt krim
4. Nei
5. Uklart

13. Tema: Helse, miljø og utdanning

1. Bare
2. Hovedsakelig, men også andre
3. Ja, delvis/litt helse, miljø og utdanning
4. Nei
5. Uklart

14. Tema: Økonomi og næringsliv

1. Bare
2. Hovedsakelig, men også andre
3. Ja, delvis/litt økonomi og næringsliv
4. Nei
5. Uklart

15. Tema: Politikk og offentlig forvaltning

1. Bare
2. Hovedsakelig, men også andre
3. Ja, delvis/litt kultur
4. Nei

5. Uklart

16. Kommune: Lindås

1. Bare
2. Hovedsakelig, men også andre kommuner
3. Nevnt, men ikke hovedsakelig her
4. Ikke Lindås
5. Uklart

17. Kommune: Austrheim

1. Bare
2. Hovedsakelig, men også andre kommuner
3. Nevnt, men ikke hovedsakelig her
4. Ikke Austrheim
5. Uklart

18. Kommune: Fedje

1. Bare
2. Hovedsakelig, men også andre kommuner
3. Nevnt, men ikke hovedsakelig her
4. Ikke Fedje
5. Uklart

19. Kommune: Masfjorden

1. Bare
2. Hovedsakelig, men også andre kommuner
3. Nevnt, men ikke hovedsakelig her
4. Ikke Masfjorden
5. Uklart

20. Kommune: Meland

1. Bare
2. Hovedsakelig, men også andre kommuner
3. Nevnt, men ikke hovedsakelig her

4. Ikke Meland
5. Uklart

21. Kommune: Radøy

1. Bare
2. Hovedsakelig, men også andre kommuner
3. Nevnt, men ikke hovedsakelig her
4. Ikke Radøy
5. Uklart

22. Kommune: Modalen

1. Bare
2. Hovedsakelig, men også andre kommuner
3. Nevnt, men ikke hovedsakelig her
4. Ikke Modalen
5. Uklart

23. Kommune: Gulen

1. Bare
2. Hovedsakelig, men også andre kommuner
3. Nevnt, men ikke hovedsakelig her
4. Ikke Gulen
5. Uklart

24. Sted uklart eller utenom Nordhordland/Gulen

1. Ja
2. Nei
3. Hele Nordhordland
4. Både Nordhordland og sted utenfor Nordhordland

25. Antall kilder

1. Én kilde
2. To kilder
3. Tre kilder

4. Fire kilder
5. Fem kilder eller flere
6. Ingen kilder

Vedlegg 2: Reliabilitetstest

Ytterst til venstre er sakens nummer oppført. Øverste rad viser min analyse i SPSS, og nederste rad viser tallene fra reliabilitetstesten.

Sak	Avis	Dato	Forside	Form	TemaKun	TemaSpor	TemaTraf	TemaKrim	TemaHels	TemaØko	TemaPolit	Kommune	Kommune	Kommune	Kommune	Kommune	Kommune	Kommune	Kommune	StedUklar	AntallKild	
7	1	1	2	1	4	4	2	4	4	4	3	1	4	4	4	4	4	4	4	4	2	1
7	1	1	2	1	4	4	2	4	4	3	3	1	4	4	4	4	3	4	3	4	4	6
25	1	1	3	8	4	4	4	4	1	4	4	1	4	4	4	4	4	4	4	4	2	2
25	1	1	3	1	4	4	3	4	2	4	4	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2
33	1	1	3	6	4	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	1	6
33	1	1	3	6	4	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	1	3
41	2	2	3	1	4	4	4	4	2	2	5	4	2	4	4	4	4	4	4	4	4	1
41	2	2	3	1	4	4	4	4	2	3	3	4	2	4	4	4	4	4	4	3	4	1
48	2	2	3	6	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	1	2	6
48	2	2	3	6	2	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	1
51	2	2	3	6	4	4	2	4	3	4	3	4	1	4	4	4	4	4	4	4	2	6
51	2	2	3	6	4	3	3	4	3	4	2	4	1	4	4	4	4	4	4	4	2	6
62	2	2	2	4	4	4	4	4	4	4	1	2	4	4	4	2	2	4	4	4	3	6
62	2	2	2	4	3	4	4	4	4	4	2	2	4	4	4	2	2	4	4	4	4	1
73	1	3	2	1	4	4	4	4	4	2	3	4	4	4	1	4	4	4	4	4	2	2
73	1	3	2	1	4	4	4	4	4	2	3	4	4	4	1	4	4	4	4	4	2	2
87	1	3	3	1	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	1	4	4	4	4	2	5
87	1	3	3	1	2	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	1	4	4	4	4	2	5
104	2	4	3	1	2	4	4	4	2	4	4	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
104	2	4	3	1	3	4	4	4	3	2	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
112	2	4	3	6	4	4	3	4	4	4	2	4	1	4	4	4	4	4	4	4	2	6
112	2	4	3	6	4	4	3	4	4	4	2	4	1	4	4	4	4	4	4	4	2	6
125	2	4	3	6	3	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	4	4	4	4	4	2
125	2	4	3	6	4	1	4	4	4	4	4	4	4	4	3	2	4	4	4	4	4	2
135	2	4	3	1	1	4	4	4	4	4	4	4	1	4	4	4	4	4	4	4	2	2
135	2	4	3	1	1	4	4	4	4	4	4	4	1	4	4	4	4	4	4	4	2	2
156	1	5	2	3	1	4	4	4	4	4	4	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5
156	1	5	2	3	1	4	4	4	4	4	4	2	5	3	5	5	5	5	5	5	4	5
169	1	5	3	6	4	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	1	2	1
169	1	5	3	6	4	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	1	2	1
180	2	6	3	1	4	4	4	4	3	2	5	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4
180	2	6	3	1	4	4	4	4	4	2	3	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4
190	2	6	3	1	4	4	4	4	4	1	4	4	4	4	4	4	4	4	5	1	1	1
190	2	6	3	1	4	4	4	4	4	1	4	4	4	4	4	4	4	4	1	2	1	1
195	2	6	3	6	4	4	4	4	4	1	4	3	4	4	4	2	4	4	4	4	2	5
195	2	6	3	6	4	4	4	4	4	1	4	3	4	4	4	2	4	4	4	4	2	5
200	2	6	3	6	4	4	2	2	4	4	4	1	4	4	4	4	4	4	4	4	2	1
200	2	6	3	1	4	4	2	3	4	4	4	1	4	4	4	4	4	4	4	4	2	1
204	2	6	3	1	4	4	4	4	4	3	2	3	5	3	5	3	3	3	3	3	3	3
204	2	6	3	1	4	4	4	4	4	3	2	3	5	3	5	3	3	3	3	3	4	5
217	1	7	2	1	4	4	4	4	4	4	1	3	4	4	4	2	3	4	4	4	2	5
217	1	7	2	1	4	4	4	4	4	4	1	3	4	4	4	3	3	4	4	4	4	5
231	1	7	3	1	1	4	4	4	4	4	4	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2
231	1	7	3	7	1	4	4	4	4	4	4	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2
240	1	7	3	1	4	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	1	2	1
240	1	7	3	4	2	4	4	4	4	3	3	1	4	4	4	4	4	4	4	4	2	1
254	2	8	3	6	4	4	4	4	4	4	1	4	4	4	1	4	4	4	4	4	2	6
254	2	8	3	6	4	4	4	4	4	4	1	4	3	4	2	3	4	3	4	4	2	6
262	2	8	3	1	4	4	1	4	4	4	4	4	4	4	1	4	4	4	4	4	2	1
262	2	8	3	1	4	4	2	3	4	4	4	1	4	4	4	4	4	4	4	4	2	1
284	1	9	1	1	4	4	4	4	4	2	3	3	2	4	2	4	4	4	4	4	4	1
284	1	9	1	1	4	4	4	4	4	3	2	3	3	3	5	3	5	5	4	5	4	1
304	1	9	3	3	1	4	4	4	4	4	4	1	4	4	4	4	4	4	4	4	2	2
304	1	9	3	4	1	4	4	4	4	4	4	1	4	4	4	4	4	4	4	4	2	2
314	2	10	3	6	4	4	4	4	2	4	3	4	4	4	1	4	4	4	4	4	2	6
314	2	10	3	6	4	4	4	4	3	4	2	4	4	4	1	4	4	4	4	4	2	6
327	2	10	1	7	4	4	4	4	1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	1	3
327	2	10	1	7	4	4	4	4	1	4	4	4	4	4	4	2	4	4	4	4	4	4